

LN

Boži sakon.

Prědomanja

wo Božich džeřacž kasnjach

w Njeřwacziškim Božim domje

I.—X. njedźelu po šwjatej Trojizy 1880

džeržane

wot

Jurja Jakuba,

fararja w Njeřwacziidle.

~ ~ ~ ~ ~
S nakladom šerbiskeho lutheriskeho knihowneho towarštwu.
~ ~ ~ ~ ~

W Budyschinje 1882.

Čiščezane pola E. M. Monst.

Boží milost

Pravda vítězí

na Boží pomoc se opíráme

Towarstwowych pišmow čizko: 71.

Pravo pschekozka wobkhowane.

218° 87710

...

...

...

Wšedźkło.

Tute předowanja buchů w šwojim čašu pišane, niž
ša čžiščež, ale ša pšchipowjedanje w Božim domje. A kažkež
buchu tehdy předowane, tajke šu jow wotežiščežane. Wšes
to je wšchał we wěštnym nastupanju wukładowanje wob-
mješowane, pšchetož kóžda Boža kašć je tak hluboka študžeń
Božeje mudrosće, šo šo ša krótki čaš jeneho předowanja
njewučerpa. Tola podpřany we wukładowanju, tehdy
pšchipowjedanym, nicžo pšcheměnicž nochzysche, dokelž kóžde
hižom ras předowane Bože šłowo móž žiwjenja a Božeho
žohnowanja š Božeho doma šobupšchinješe. Tež mějesche
moja luba wošada, kotruž tež tudy w tym Knjesu po-
strowjam, to prawn, tute předowanja po jejnym wjaznykrócž-
nym žadanju tajke dostacž, kažkež bě je šlyšchala.

So pak buchů čžiščežane a wot našcheho lutherškeho
knihowneho towarštna do nakłada wšate, k temu bě wabiko
to rošmyšlenje, šo hačž dotal žyly žanych šerbškich ka-
techismušowych předowanjow nimamy. Nětk je w Božim
mjenje šapocžatk šo čžinił. Něch tajžy, kiž k temu šu
powołani, nam po čašu žyly katechismuš w předowanjach
podawaju. Wšchetož my dyrbimy rošcž w pošnacžu na-
šcheho Knjesa a Šbóžnika. Temu šamemu budž čžesčž
nětk a do wěčnosće! Šamjeń.

W Něšwacžidle, 27. novembra 1882.

Jurij Jakub, šarač.

Božluchaj, Israello:

Te słowa, kotrež ja tebi dženša pschikasuju, dyrbišch ty k swojej wutrobje wsacž. A dyrbišch je husto wótsicž twojim džěcžom a wot nich rycžecž, hdyž w twojim domje šedžišch abo po pucžu džešch, hdyž šo lěhašch abo štawášch. (5. Mójj. 6, 6. 7.)

Prěnja kašń.

Ja šym tón Šnješ, twój Bóh. Ty njedyrbišch druhich bohow měcž pschi mni.

To je tak wjele:

My šo dyrbimy Boha wysche wscheho bojecž, jeho lubowacž a šo jemu dowěricž.

Druha kašń.

Ty njedyrbišch mjena twojeho Boha njewužitnje wužiwapč; pschetož tón Šnješ teho njebudže njeschtrašowaneho woštajicž, kotryž jeho mjeno njewužitnje wužiwa.

To je tak wjele:

My šo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž, šo bychmy pschi jeho mjenje njěšwarili, šo njeročili, njekusłali, njelħali aniz njeludali; ale šo k temu šamemu we wschej nusy wołali a modlili, jeho šħwalili a šo jemu džakowali.

Třecza kašń.

Ty dyrbišch šwjaty džen šwjeczicž.

To je tak wjele:

My šo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž, šo bychmy předomanje a Bože šłowo nješazpili; ale to šame ša šwjate džerželi, radži šlyšcheli a wuknyli.

Šchwórta kašń.

Ty dyrbišch twojeho nana a twoju macž cžeczicž, šo šo cži derje pónđe, a dołho živy budžesh na šemi.

To je tak wjele:

My šo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž, šo bychmy našchich štaršchich a knežich nješazpili aniz njeroshněwali; ale jich w cžescži měli, jim šlužili, jich pošluchali, lubowali a wjele do nich džerželi.

Šjata kašń.

Ty njedyrbišch mordowacž.

To je tak wjele:

My šo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž, šo bychmy našchemu bližšchemu na jeho cžele žaneje šškody aniz šłóšče nječžinili; ale jemu pomhali a we wschej cžělnej nusy šlužili.

Šhešta kašń.

Ty njedyrbišch mandželstwo šamacž.

To je tak wjele:

My šo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž, šo bychmy cžiste a póžežime žiwjenje wjedli we

řlowach a skutkach, a we mandželstwje řo bjes řobu lubowali a cžescžili.

Ssedma řasń.

Zy njedyrbisř franycž.

To je tař wjele:

My řo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž, řo bychmy naschemu bliřschemu jeho pjenjesy abo řubło njebrali aniz ř njeprawej woru abo pscheřupenjom ř řebi nječahnyli; ale jemu jeho řubło a řiwnořcž pomhali polěpsřecž a wobarnowacž.

Wořma řasń.

Zy njedyrbisř falsřnje řwědcžicž psřecžiwu twojemu bliřschemu.

To je tař wjele:

My řo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž, řo bychmy nasřeho bliřsřeho falsřnje njewobřhali, njepsřeradžili, řo na njeho njepsřiřłodželi aniz jeho do hańby njenjeřli; ale jeho samolwjeli, derje wot njeho rycželi a wsřitřo ř lěpsřemu wobrocžili.

Džewjata řasń.

Zy njedyrbisř požadacž twojeho bliřsřeho domu.

To je tař wjele:

My řo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž, řo bychmy naschemu bliřschemu ř leřnořcžu řa jeho herbřtwom abo domom njeřtali aniz řa prawo na řo njepsřinjeřli; ale, řo by to řame řřhowař, jemu pomocni a řłuřobni byli.

Džepata kašů.

**Zy njedyrbisch požadacž twojeho bližšeho žony,
wotrocžka, džowki, škotu a nicžoho, šchtož jeho je.**

To je tak wjele:

Wty šo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž,
šo bychmy naschemu bližšchemu jeho žonu, cželedž
a škót njewupšchahali, njewotpschistajeli, abo nje-
wotdžerželi; ale tych šamych napominali, šo bychu
wostali a šwěru cžinili, šchtož cžinicž maju.

Schtoha praji Bóh wot wšchitkich tych kašnjow?

Wón tak praji:

**Za, tón Šujes, twój Bóh, šym jednu šurowy
Bóh, kiž nad tymi, kotřiž mje hidža, tych štaršichich
hrěchi domapytam na jich džěcžoch hacž do tje-
cžeho a do šchtwóртеho štawa; tym pak, kiž mje
lubuja a moje kašnje džerža, cžinju ja dobrotu
hacž do tawšynt štawow.**

To je tak wjele:

Bóh hrosy šchtrafowacž wšchěch, kiž te kašnje
pšchestupja; teho dla dyrbimy šo bojecž pšched jeho
hněwom, a pšhecžiwu tajkim kašnjam njecžinicž.
Wón pak lubi hnadu a wšchu dobrotu wšchitkim,
kiž tajke kašnje džerža; teho dla dyrbimy tež jeho
lubowacž a šo jemu dowěricž a radži cžinicž po
jeho kašnjach.

W J. m.

Brědowanje wo přenjej kasni.

Twoje žiwe dny měj Boha psched woczomaj a we wutrobje a hladaj šo, šo do žaneho hrěcha njeswolisch a nječinišch pschecziwo Božej kasni. Hamjeń. (Tob. 4. 6.)

Wola luda stareho šluba buchu Bože džešacž kasnje swonkomnje wyšoko w čzesći džeržane. W kšchinje šluba ležeschtej dwě kamjenczi tašli šakonja; w templu a posdžišcho w škulach wschudže namakasche šo Boži šakon na ščěnu napišany, a w Šhrystušowym čašu běchu, we woczomaj luda, to prawi pišmawučeni, kiž na čzole abo na lěwym ramjenju napišma mějachu se šłowami wo šakonju (na pschiklad: 5. Mójš. 11, 13—22 abo 2. Mójš. 13, 11—17). So š tym Boža wola dopjelnjena njebu, my derje rošymimy, haj, to tež pytujemy na tym, šo bě, runje w čašu najwjetšeho swonkomneho počesčžowanja šakonja Božeho, pola luda Šraelskeho šnutškomny wotpad wot Boha najžalošnišchi. Nječ šo tež Bože kasnje wot wschitkich čžitachu abo wufnjachu, hdyž šo pola nich to psalmiske šłowo njedopjelni: „šakon šwojeho Boha ma wón w šwojej wutrobje“ (Pš. 37, 31), dha to swonkne ničžo wuschne njebě.

Te Bože džešacž kasnje płacža tež ludu noweho šluba. Šhrystuš njeje pschichoł, šakon šanicžicž, ale dopjelnicž (Mat. 5, 17). My tež njemóžemy škoržicž, jako by šłowo šakonja dosčž šnate njebyło w kšchescžijanštwje; wschitke džěczi jo šahe wufnjeja, a njemóžne by było, šo by žane štrowe rošomne džěcžo dowolnosčž dostało, se šchule do žiwjenja wustupicž, kiž njeby š najmjeńšcha „Bože džešacž kasnje“ nawufnjene měło. Ale, moji lubi, tež to wschitko ničžo njepomha, je-li šo kóžda kasnja, kotruž spēwamy, šo njedawa hnydom nam šašlyšhecž jako wótre

praschenje abo šurowe wobštorženje w našim šiwědomnju. A kak steji š tajkim šo šamych pónacžom pola naš?

A Jesušeje pschistupizy (Mat. 19, 16.) džesche ras jedyn młodženž: „Dobry wučerjo, šhto dyrbjū ja dobre cžinicž, šo bych ja to wěcžne žiwjenje měl?“ A wón džesche k njemu: „Chzesch-li ty do žiwjenja nuts hicž, dha džerž te kasnje.“ Tón młodženž pak džesche k njemu: „To wschitko šym ja džeržak wot mojeje młodošcže!“ Lubowani, njeklincži to, jako bychmy my rycželi? Tak praji tón stary Šadam tež w naš! — O, tannemu młodženzej je tón knjes Jesuš bóršy dopokasał, šo wón, kiž mēnjesche, šo wschitke kasnje džerži, w tym šamym wošomiknjenju přenju kasń pschestupi, hdyž pschiboha šwojeho bohatštwa bóle lubowasche, dyžli šwojeho Boha. Tak dha tež je nusne k našej šbóžnoscži, šo šo kasń wot kasnje praschamy, hacž mamy šakoń šwojeho Boha w šwojej wutrobje a po nim cžinimy.

Sapocžmy dha š přenjeje kasnju.

2. Młóji. 20, 3.

„Ty njedyrbišch žanych druhich bohow mēcž pschi mni.“

My šmy hewak šwucženi, přenju kasnju šapocžecž se šłowami: „Ša šym tón Knjes, twój Bóh“; ale te šluscheja niz jenicžy k tej, ale k wschitkim kasnjam, a Lutheruš po šwojim žiwym šnajomštwje š Božim pišmom dawa teho dla wschitkim wukładowanjam Božich džesčacž kasnjow šo šapocžecž š tymi šłowami: „My šo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž.“ Š džěcžazej bojošcžu a š džěcžazej lubošcžu dyrbimy kóždu kasń džeržecž. „Tón Knjes“, — praji Lutheruš, — „to klincži, kaž šłowo hrimanja, hdyž wopomnišch, kak wjele traschnych blyškow a hrimanjow šwojeho hněwa tón wschehomóžny w šwojej ruzy ma; twój Bóh, to klincži pak tak lubošnje, tak

rjenje, hdyž wopomnišch, kaž wjele žohnowanja a dobreho wón w swojej ruzy dđerži a wušypacž chze na tych, kiž jeho lubuja, — twój Bóh! to rěka, wón chze ſ tobu cžinič, kaž wótz se swojim džešezom cžini, wón chze po tebi ſo horjebracž kaž hewaf nihtó druhi na ſemi!“ A pódlatajkeho Boha dyrbjeli my pšhibohow mēcž? Tajkeho Boha nochzyli my wysche wscheho ſo bojecž a jeho lubowacž a ſo jemu dowěricž?

Ty njedyrbišch žaných druhich bohow mēcž pšchi mni,

praji tón Snjes; my pať ſo prašchamy:

1. Kotry hrěch je ſ tutym ſłowom ſakašany?
2. Na kažke wašchnje móžemy tuteho hrěcha ſo ſminycž?

„Snježe, wschehomózny Božo, luby Wótcže w njebešach, wot tebje je to prašchenje pšchischło: nejšym ja Bóh, kiž bliški je? a našcha wutroba dawa to wotmolwjenje: haj, ty ſy nam bliški, a ty jenicžzy woštawasch pola naš, hdyž naš wschitko wopuschcžuje! My tebje prošymy, ty chzył nam pomhacž, ſo bychmy tebje ſtajnje prawje pšched woczomaj měli a tebi městno pšchihotowali ſa wobhydlenje w našchej wutrobje.“ Hamjeń!

1.

My ſo prašchamy: kotry hrěch je ſakašany ſ tym ſłowom, „ty njedyrbišch žaných druhich bohow mēcž pšchi mni?“

Kaž je pšchi hrimanju lóhko ſmyšlenny cžlowjeť hižom ſměrowany, hdyž blyški hišcže ſdalene woštanu; kaž wón, hač runje njebeške płomjo Božeho hněwa widži, tola ſo njecha naštróžecž dacž, dokelž tu křwilu hišcže druhich potrjechi: tať ſo ſtanje, ſo pšchi tutym přenim blyšku wot hory Sinai, pšchi tutej přenjej kašni, ſo

nascha dušcha bóršy směruje. Nam šo šda bjes pra-
ščenja byčž, šo my š njej trjeheni byčž njemóžemy.
Pšchetož, šhto dha je w přenjeje kašni šakašane? Pšchi-
bójštwo! A šhto dha je pšchibójštwo hinašche, hacž tamne
žadlawe šadžerženje póhanow, „kotsiž Božu prawdu šu
pšcheměnjeli na kžu a šu čžescžili a šlužili štworjenju
bóle dyžli štworicželej“. (Rom. 1, 25.) W mišionskich
předowanjach šlyšchimy wo póhanach, wo jich hrošnym
žiwjenju, wo jich krawawnych woporach, kiž šamo šwěrxatam
a šwjecžatam wopruja; a my počnje rošymimy, kaš to
Božej wšchhomozy a šwjatošcži napšhecžiwu šteji, a je
pšhecžiwu šbožu a šbóžnošcži wobohich póhanow. A rucže
je někotry čłowješ hotowy š tym rošbudženjom: bjes
kšchescžijanami je tola pšchestupjenje tuteje přenjeje
kašnje jara rědke! Šdyž tež njebudža w špytowanjach
wšchitzy, kaž tamny wobstarny Polykarpuš, kiž mějesche
wuwolicž bjes šapřěwanjom a bjes martraškej šmjercžu,
prajicž: kaš móhl ja mojeho krala hanicž, kiž je mje wu-
móhl! dha tola liežba tych, kiž do šameho póhanštwo
šapanu, wulka njeje. A naš ženje ničto bjes nimi nama-
kačž nješmě.

Lubowani, ja šo boju, šo šo wo tutym pšchibójštwoje
póhanow abo póhanškich čłowjekow pšchezo pšchewjele ry-
cži pšchi wukładowanju našcheje kašnje, a to žyle pšche-
cžiwu šłowam teje šameje. Pšchetož tu njerěka: ty
njedyrbišch žanych bohow mēcž měšto mje, ale tu rěka:
ty njedyrbišch žanych druhich bohow mēcž pšchi mni.
Po tajkim tamne džělene šadžerženje je měnjene, pšhecžiwu
kotremuž Bože pišmo tak hušto poštawa a praji: „ničto
njemóže dvěmaj knješomaj šlužicž“ (Mat. 6, 24); abo:
„kaš dolho chžecže kłazacž na wobaj bošaj“ (1. Kral. 18, 21);
abo: „ja wěm twoje škutki, šo ani šymny ani čžoply
njejšy“ (Šjewj. 3, 15). Tuto pšchehřěščenje bu šakašane
w přenjeje kašni, kiž tež Šrael wobeúdze, jašo šebi škote

cželo sežini. Israel njechasje hiščeže Boha zyle wo-
puschčicž, ale tón lud chzysche pódla křutneje Božeje
řluzby něšto wot loschtow pschibójskeje řluzby mječ, kaž
bě tajke w Egiptowskej wohladał.

Ma řrudžaze waschnje pať wustupi wěsta podobnosć
bjes tamnym pschibójsstwom a bjes naschim hrěschnym
řadžerženjom, a to w tej křoblej tórnosći tego luda.
Bóh běšche jón powołał psches Mójšaša; Bóh běšche
jón wot řluzby Egipcžanow wuřwobodžil psches tamnych
čzwile; Bóh běšche jón pschewjedł psches čerwjene morjo
a do tego řameho tych njepschecželow řanórił; Bóh
běšche temu ludu do přédka řlał mrócželowy stołp a
wohenjowy stołp a bě ř nim rycžal wot Sinai, — a
nětko, 40 dnjow posdžišcho, dha řtajeja řebi řlate cželo a
rjeknu: to řu twoji bohoyo, Israelo, kotsiž řu tebje
ř Egiptowskeho kraja wuwjedli. Tuto řadžerženje je
tať žalořnje na cžlowski waschnje podobne, řo, řamo hdy by
w bibliji njestalo, my bychmy wěřili, řo je řo tať řtalo;
pschetož tať my cžinimy, a tať my pschestupujemy přenju
řasů hiščeže džensniřchi dženi. My dyrbjeli po prawym
wyřoki křerlusch džaka řanoschowacž wo tym, řchtož Bóh
nad řwojim ludom, nad nami, cžini: „Hdy bych ja
ř tawřynt jasyřkami tu tež tať wjele ertow měl, dha ja
wo wjetu ř křerluschami tať wutrobnje tež řpěwacž chzyl
te wulke, krařne wězy wřchě, řiž Bóh tež na mni sežinił
je!“ Wón wołasche nař je řluzbneje křěže řwěta psches
řwoje řłowo; wón pořasowasche nam lěpschi kraj a
prawy řtatoř njebjeski psches řwěrných wučerjow; wón
pomhasche nam psches morjo řtyska a nuřy; jeho dobrota
a řmilenje džěřchtej přjedy nař — a řkóncžnje, hdyž řo
nam prawje derje dže, a hdyž řo nam wřcho derje radži,
dha řo džiwamy na tym, řchtož řmy my dořonjeli,
a pořasujemy na řwój rořom, na řwoju móž a mudrosć
a měnimy: to řu cži bohoyo, řiž řu tebje tať řbožomnje

wjedli! Tak myšlicz, rěka přenju kasnju pschestupicž, tež pola teho, kiž Boha dale se šwojimai hubomaj čžesczi; tak čžinicž, rěka přenju kasnju pschestupicž, tež pola teho, kiž šo tola žyle Bohu wotrjež nochze. „Ty njedyrbišch žanych druhich bohow mēcž pschi mni“, praji tón šenjes, to rěka: „Gladaž, šo by jenož mje šameho ša šwojeho Boha měl; šchtož tebi pobrachuje na dobrym, to pytaž pola mje, a hdžež ty nješbožo čžerpišch, dha džerž šo še mni“. Tak wukladuje našch Lutheruš; wón je to tež w pschikladach dale wuwjedł.

„Pšchibójštwo njewobšteji jenož w tym, šo šnamjo postajiwšchi š njemu šo modla, ale je wošebje we wutrobje, kiž šo pschhladašchi pomoz a trošcht a špokojenje pola štworjenjow pyta a niž pola Boha.“ A lubowani, wopaežna štaršchiska luboščž, kiž tež wšchitke džēcžaze njedušchnoščže šamolwja, čžlowjecžna hordoščž, šotraž čže hješ Boha dobyčž, njech šedži na šerodaschowym trónje, abo njech šhodži w šoliatowej brónje, abo njech šo šhowa we wutrobje šampaschneho wotrocžka, šchto je to wšchitko hinašche hacž pšchibójštwo?

„Někotry šašo šebi myšli, šo ma wšcheho doščž, hdnyž pjenješy a šubło ma, a šo na to tak proščže a šhroble špušchčža a wupina, šo šebi š nikoho ničžo njecžini.“ A lubowani, šchto je to hinašche, hacž pšchibójštwo, kiž podarmo pyta heli wuńčž, hdnyž špytuje šjednocžicž žiwjenje po Božich kasnjach a wšchědne žiwebnyčže w krašnym wješelu. Wy njemóžecže Bohu šlužicž a mamonej! (Mat. 6, 24.)

„Tak tež, šchtož šo na to špušchčža a šladže, šo wulku wědomnoščž, mudroščž, móž, ludžazu dobrotu, pschecželstwo a čžescž ma“, je do pšchibójštwo šapanył, a jow ša pschikladami šo njeprašchamy, ale dymy šoždy na šwoju wutrobu a dopominamy šo teho, čžehož šo přjedy šmy wušnali, šo šmy našche wot Boha nam špožčžene možy a škutki pošběhowali, niž pał Boha, kiž bě je nam dał.

A měnišch dha ty, so móhl tón Ānješ nješchtrafo= waneho wostajicž teho, kiž jeho tať wo čžescž, jemu šlu= schazu, pschinjese?

Jaťo běšche Bóh wohladať tamne pschibójštwó Āsra= elá, dha jo jemu drje šfóncžnje woda na Mójšářowu pró= štwu, ale přjedy dyrbjachu wschitzy Leviowi šynojo šebi pschipařacž šwoje mjecže a pschekhodžicž lěhwo a šabicž na= pschecžiwnikow, a panu tón šamy džeń wot teho luda na tši tawšynt mužow. (2. Mójš. 32, 28.) A hlaj, tón šamy Bóh je tamnemu bohatemu mužej, kiž prajesche: Luba dušcha, ty mašch wjele kubla nahromadženeho na wjele lět, jěš a pij a budž dobreje myšle! — pschiwoľať: „Ty błašnje, w tej nozy budže twoja dušcha wot tebje žádana.“ (Luf. 12, 19. 20.) A hlaj, tón šamy Bóh je tebi prajil w šwojim šlowje: „šaklaty je tón muž, kiž šo na čžlo= wjeľa spuschečža, a džerži čžělo ša šwoju pomoz, a wot teho Ānješa wotpanje se šwojej wutrobu!“ (Jer. 17, 5.)

Bóh nochže šwoju čžescž žanemu druhemu dacž ani šwoju šhwalbu pschiboham. (Jer. 42, 8.)

2.

Duž praschamy šo tež, na šajke waschnje móhli šo hrěcha pschibójštwá šminycž? To je nam š tšjomi šlowami prajene; my šo dyrbimy Boha wysche wscheho bojecž, jeho lubowacž a šo jemu dowěricž.

Mišionar Livingston mjenuje najwjetšche hubjenštwó póhanštwá: štajnu bojošcž. A wěrnó je, šchtóž ža= neje nadžije nima wěčžneho žiwjenja, tón šo boji, tuto čžafne šhubicž; šchtóž nješnaje teje wěčžneje prawdošcže, pola šotrejež wjecženje šteji abo wěčžne pschekrašnjenje teho, šchtož tudy šhore a šłabe a hubjene bě; šchtóž žaneje drugeje pomozy njewě, hacž njewěštu, šnadnu čžłow= šku, tón šo boji, so móhla čžłowška šłóšcž abo wschelake nješbožo jeho wo čžafne derjehicže pschinjescž. Čžim

mjenje so cžlowjeſ Boha boji, cžim wjazy so cžlowjeſow boji. Tajzy póhanjo paſ my njeſměmy bycž! Wſchitke te ſtarofcže, kotrež kaž nózne ptaſi so žiwja w twojej wutrobje, hač w njej ſwita ſ pofnacžom wjeſejeje nadžije —, dyrbja cže wopuſchcžicž! Wſchitka bojoſcž pſched ludžimi a pſched tym, „ſchto budža ludžo prajicž“, kaſ budža ſudžicž, hdže móhli tebi ſchſodžicž —, dyrbi daloſo wot tebje bycž! Wone tež njebudža, mój luby, w tebi wjazy namaſane, wot teho cžaſa ſem, hdžež ty so ſeneho bojecž pocžinaſch, twojeho Boha. Wěc mi, ty njeſmějeſch dale ſwět ja pſchiboha, ſo by po dotalnym waſchnju na tebi knježik, hdyž pſchi wſchēm, ſchtož wot tebje žada, abo ſ cžimž tebi hroſy, jemu poſaſaſch, ſo chzeſch cžinicž po tym napominanju: „Njebóježe so tych, kiž cžělo morja, duſchu paſ njemóža moricž; ale bóježe so ſkerje teho, kiž móže cžělo a duſchu w heli ſkaſycž“ (Mat. 10, 28). Tajka bohabojoſcž je „ſpocžatk mudroſcže“, pſchetož ſ njeje roſcže ta luboſcž, wo kotrejž Aſaph w 73tym pſalmje ſpěwa: „Hdyž ja jeno tebje mam, dha ja ničžo njerodžu wo njebjeſa a wo ſemju. Hač mi runje cžělo a duſcha ſawutlitez; dha wſchaſ ty ſy, Božo, kóždy cžaſ mój wutrobny troſcht a mój džel.“

Ničžo na ſemi taſ lubowacž njemóžemy, kaž naſcheho Boha, kiž ſam je ſwětlo a ſbože. Kaſ paſ dyrbjało mjenje lubowane nad nami wjetſchu móž wobſchowacž, hač wón? Hdyž w jeho luboſcži wotpocžujemy, dha mamy woſomifnjenja, „kotrymž“, kaž Auguſtinuſ praji, „ſ bóžnoſcži jenož pobrachuje, ſo buch u trale“. Kaſ rjenje bě na Taborje, hdyž so ty, luboſcž, pſchekraſni, to mału ſhwilku trajeſche, tam to paſ wěcžnje woſtanje!

Kajka je potom naſcha myſl a wola, hdyž lubuje to najrjeiſche, najwylſche, najlěpſche —, kaſ je potom wuſběhnjena ſe ſrudneho wotrocžkowſtwa, kiž nam luboſcž ſwěta nacžinjeſche! Eſlužba luboſcže Božeje

wopokasuje ƚo ƚyluŝcha, dyžli ƚlužba bojoŝće pšched ƚwětom, a dawo hiŝće druhu nowu móz, mjenujzj to wješele dowěrjenje, ƚo nihdže taƚ ŝaƚhowany njejŝy, dyžli pola Boha. Koho mějeŝe Dawit, jaƚo ŝ pšchifrytej hłowu a boŝy pšched Abŝalomom cžěkaŝe a nje- pšhecžel bě hižom ŝa nim? (2. Sam. 15, 30.) Koho mě- jeŝe Daniel, jaƚo w lawowej jamje bě, a lawy běchu hižom ƚwoje ƚhlamy roŝdajile? (Dan. 6, 17) Koho mě- jachu cži tŝjo mužojo w žehliwej pjezj, jaƚo ŝkažaze płomjo hižom ƚapaŝe? (Dan. 3, 21.) Cži wŝchitzj mě- jachu jenož hiŝće ƚwojeho Boha, ale na nim mějachu doŝč, a dokež ƚo jemu dowěrjachu, dha ŝhonichu tež wu- moženje, hdžež nihto druhi njebudžeŝe pomhacž móhl. Woni cžaŝ ƚwojeho žiwjenja njejŝu ničo wjazj do ƚo dđerželi abo do cžłowŝeje mozj. A kóždemu wot naŝ, kiž je tež ŝhonil, ƚo žyle ničo njeje ŝ pšchibohami naŝeho žiwjenja, ƚo paƚ wŝchitko móžemy doƚonjecž ŝ naŝim wŝchomóžnym Bohom, temu hiŝće doŝč ƚhěrluŝchow ŝpěwanjch njeje wo dowěrjenju do Boha, hačž runje jich wjele je, pšchezo jedyn luboŝniŝchi, dyžli druhi. Wŝchaƚ je ŝnajecže: „Ach po- ruež Bohu ƚwěru ƚwój pucž a ŝrudobu!“ abo: „Na Boha ƚo ŝpuŝcžecž mamy“, abo: „W wŝchěch ŝkutfach a wŝchěm džele dam Bohu radžicž žyle“, abo: „Šchtož cžini Bóh, wŝcho dobre je“. Kaƚ, ƚo tež ty, luby ƚicheŝcžijano, po wŝchelaƚim cžež- fim ŝhonjenju a wuŝpróznjenju wot ƚlužby, kiž wŝchelažj pšchi- bohojo twojeje wutrobj cži nacžinjachu, ƚy wuƚnył ŝpěwacž:

Ty dyrbiŝ Boha žadacž,
 ƚo jemu dowěrícž,
 na jeho ŝkutfi hladacž,
 po jeho pucžach hičž.
 Ty ničo ŝe ŝtaroŝcžu
 wot Boha njewoŝmjěŝ;
 wŝcho ŝ wulkej wješełoŝcžu
 pšcheŝ próŝtwu doŝtanjeŝ.

Bojoscź, luboscź, dowěrjenje ƚu po ƚdacźu taƚ ƚnadne mozy, a móža tola najmóznichich pšchibohow w naƚ pšchewinyeź a ƚwoje ƚbožomniŝche ƚnjejŝtwo nad nami nastupicź. Kaž něhdy tón dobywařŝki hłóŝ: „Tudy ƚnjeŝowy a Gi-deonowy mjecź!“ mózných njepšchecźelow ŝacźerjeŝche, taƚ móžemy dobyeźa nad ƚwětom w naƚ wěŝezi byeź, hdyž hiŝcheže ƚwój mjecź roŝlamamy, to reka, hdyž ƚwoju móz, mudroŝe a ŝamóženje ŝa nicžo nimamy, ale pšchibohow w naƚ jenicźzy wobŝtupujemy w mjenje teho ƚnjeŝa zebaot. Dobyeźe je wěŝte a kraŝne, je paƚ teŝ nuŝne, pšchetož taƚ ƚhutnje mēni Bóh ƚwoje hroženje a ƚlubjenje, ŝo w ƚwjatym piŝmje hnydom po přenej ƚaŝni pšchpowjeda: „Ja, tón ƚnjeŝ, twój Bóh, ƚym jedyn ƚurowy Bóh, kiž domach pytam tych wótzow hrěchi na dźećoch haež do tŝeczeho a ŝchwórteho ŝtawa, a ežinju dobrotu na wjele tawŝyntach, ƚotŝiž mje lubuja a moje ƚaŝnje dźerža.“ ƚamjeń.

Brědowanje wo druhej ƚaŝni.

„Ja chzu twoje mjeno pšchpowjedacź mojim bratram; ja chzu eže ƚhwalicź w ŝhromadžiŝnje!“ ƚamjeń.
(Pŝalm 22, 23.)

Brěnja ƚaŝń ŝtaja wutrobu pod tu poŝlušchnoŝe, ƚotruž Bóh wot naƚ žada. Hdyž tuta ƚaŝń móz doŝtanje nad ežlowjeƚom, dha ŝe ƚwětnej wutrobu ežini, ƚaž Hiŝkiaŝ ežinjeŝche ŝ pšchibójŝkim ƚanaanom. Wo nim ŝteji piŝane w druhich ƚnihach wot ƚralow (18, 4. 5.): „Wón ŝahna te wyŝokoŝe a roŝlama te ŝtolpy a wuforeni haje, ale dowěri ŝo temu ƚnjeŝej, temu ƚraełŝkemu Bohu.“ ƚaj, ƚnjejŝtwo bohaboŝe a bójŝke ƚraleŝtwo dyrbi pšches pře-nju ƚaŝń do naŝcheje wutroby pšchińeź a naŝchich pšchibohow powalicź, niž tych, ƚotrychž pola wbohich póhanow

šazpítwamy, ale našču hordosć, našču šamolubosć, našče honjenje ša čžescźu a kublami, našče žiwjenje po loschtach a žadosćach, hač tať daloko pschiúdzemy, šo na tutych powalenyh pschibohach šo posběhnje to modljenje: „Lubowacź, čžescźicź tebję chžu štajnje, mojeje wutrobny wješe!“ — tebję, mojeho Boha.

Lubowani, šchtóž šo prózuje přěnju kšajnju tať džeržecź, tón je šobu na tym, tež druhu dopjelnicź; pschetož rt je jenož wo předź wot wutrobny šdaleny; hdyž wutroba Bohu šluži, dha njemóže rt napšhecźiwo bycź. Čžescź jenož twojeho Boha w twojich myšlach, dha budžesć bóršy tež jeho mjeno čžescźicź š modljenjom a š šhwalenjom a š džakowanjom. A wón je derje dostojny teho, šo šo to psches naš štanje.

Mój ššescźijano, „wjele tawšynt a šašo tawšynt hwěšdžicźkow šwěczi šo wysche tebję na jašnych nóznych njebjesach; psched twojimaj woczomaj leži ta ššeroša, daloka šemja, a na nej šo hibaju a šu žiwe Bože štworjenja; a daloko wonkach šo roššěrja a žołmi hluboše morjo, pschi šotrehož ššumjenju je jedyn džěń jašo tawšynt lět; a nutškach w tebi je žiwa twoja nješmjertna dušča, šotraž to wšhitko wopomina a wobmyšluje; praj mi, ty čžłowške džěcžo! hdyž ty nětk psched teho ššupicź dyrbiš, kiž tute njebjesa a tutu šemju š jenym ššowom je štworil a nad nimi knježi š wulkej možu a krašnosću,“ — budžesć ty jeho mjeno š lóhkej myšlu wuprajić? A ty lubny ššescźijano, hdyž ty wopravdže twojeho Boha w šebi wobšhowašch jašo hrodžiščezo twojeho šboža, hdyž wón wopravdže tebi běšče ššlódě w horzocze žiwjenja a šškit pschecźiwo njepscheczelam a trošcht tehdy, hdyž hewať žadyn trošcht namašacź njebě, š kšajšim šacžucžom čžesć wuprajić mjeno teho, kiž wšhitko to ša tebję je čžinil? Š šo čžyli to prawje wopomnicź, dha nam njeby podarmo prajena byla druga kšajnja:

2 Mójš. 20, 7.

„Ty njedyrbišch mjena teho Knjesa, twojeho Boha, njewužitnje wužiwać; pschetož tón Knjes teho njebudže njeschtrafowaneho wostajicž, kotryž jeho mjeno njewužitnje wužiwa.“

My šebi to šlowo, kotrež je Bóh šam ryczał š hory Sinai, šhutnje prjódš dđeržimy, a š pomozu Boha šwjateho Ducha wopominamy, šhto to rěka:

Ty njedyrbišch mjena twojeho Boha njewužitnje wužiwać.

Šiši tym pohladamy:

1. na njewužitne wužiwanje Božeho mjena;
2. na prawe wužiwanje Božeho mjena.

Knježe, našch Knježe, kaš krašne je twoje mjeno! Šaš trošchtne wone nam běšche w cžežkich cžašach! Šaž šiši-powjedanje měra, wone šo na naš wobroczi. Š, dha daj, šo by tež jenož w twojim Duchu rycžane a trjebane bylo! Šamjeń.

1.

My pohladamy najprjedy na njewužitne wužiwanje Božeho mjena. Lutheruš dawa wo nim šlědowaze wukładowanje: „My šo dyrbimy Boha bojecž a jeho lubowacž, šo bychmy šiši jeho mjenje njěšwarili, šo njeročzili, njekušlowali, njelhalili aniz njeludali.“

Š najcžežšchim ššehrššenjom šo ššehrššiši, kiž šwari šiši Božim mjenje. W ššecžich knihach Mójšafowych (24, 11) ššej pišane: Šsyn jeneje Ššraelskeje žony šwadzi šo w ššhwje š jenym Ššraelskim mužom a hanješche Bože mjeno a ššwarješche hrošnje. Duž jeho ššiwjedžechu š Mójšafšej a položichu jeho do jastwa, hacž bychu ššes Knjesowy rt šrošymjeli, šhto š nim cžinicž dyrbjachu. A tón Knjes džesche:

Wuwjedź teho Božeho hanjerja psched lěhwo, a njech wschitzy czi, kiž su jeho błyscheli, swojej ruzy na jeho hłowu połoža; a njech jeho žyła shromadźisna kamjenjuje. Lubowani, tajka cžežka schtrafa pola naš wjazy waschnje njeje; ale naš Boh žadyn hinaschi njeje, hač tehdy bě, ale knježi hiščeže s mozu a s khotnosću. Wón jenož hnydom njekhosta, ale woštawa pschezo s měrom a postaji cłowjekej jeho czař. Ze tutón czař wotběžany, potom dawa wutrobje sastacž, a duscha dyrbi wuczahnyč a budže psched sud stajena; tam so sjewi tež, schtož dołhe lěta na semi se sabycžom pschikrywachu, a hižom kóžde nje-wužitne słowo (Mat. 12, 34. 36), wjele bóle hiščeže kóžde šwarjenje a rocjenje pschi Božim mjenje žada potom šwoje samolwienie a doštanje šwoju schtrafu. So pač Boh, so jeho njebeša, jeho sakramentaj, jeho kšičiž abo druge bójske mjena buchu šobu nutschawite do žadławych słowow, kiž njeczista wutroba druhdy wumjeze s njeczistymaj hubomaj, to njesamolwi žane šwarjenje a nje-prawe rocjenje, ale powjetšchi jenož winu pschestupjerja.

Šak dha? Šdyž kšesčizian ma pschiba hu wotpołozicž, dha posběhnje prawu ruku k njebešam, so by sjewi, so chze temu šnjesej njebešow a semje něšcto prajicž, na cžož chzyl tón pošluchacž; dha wón wupšestrje tsi poršty, k šnamjenju teho, so rycži w mjenje tsijeniczkeho Boha; — dha wobšanknje šwoju rycž s tymi džewjecž słowami: „tač wěrnje, hač mi Boh pomhaj psches šesom Šhrysta.“ A je-li so by wěrnó njebyło, schtož rycžesche, je-li so by wot teho, na cžož so pschibašche, tež jenož jedyn džěl njewěrný byl, dha je šebi šamemu šbóžnosč wotrjeł a Boži sud dele šwołak na šwoju hłowu; a hdy by runje wschitkich ludži šjebał, a hdy by tež czař žiwjenja bjes cłowškeho khostanja woštal, wot tuteho wofomiknjenja šem, so wón njeprawu pschiba hu cžinjesch, steji tamne džewjecž słowow kaž džewjecž škalow bjes nim a bjes Bohom,

jo k Bohu pschińcź njemóže, hacź by runje chyzł, a hacź runje by psched druhimi wudawał, jo je prawy. Kóždy njepanje morwy k semi pschi wopacźnej pschišasy, kaž Ananiaš a Safira, ale kóždy šo šameho precź czišnje wot hnadneho woblicza šwojeho Boha.

Tak mamy tež šudźicź wo tych, kotřiž kusłuja, Łhaja, ludaju pschi Božim mjenje. Pschi kóždym tutych njeskutkow šo pyta jebacź psches to, jo skutki cžemnosće šo wodzewaju se šwětkom Božeho mjena. Šow škusheja najpriódzy czi, „kiž to zyle njehornje cžerja, kuslarjo a cžorni-šhumšhtarjo“; šchtóž to cžini, je temu Šnjesej hrošnosć. Běda tym, kiž tak bližšchemu šleho nacžinicź pytaju; woni wschať njemóža šchodźicź tym, kiž w Božej ruzy šu wobšhowani; ale kóžde pišane abo rycžane abo myšlene šwjate šłowo, kiž dyrbjesche mēcź móž šchodženja ša druhich, směje móž štaženja ša tych, kiž jo njewužitnje wužiwachu. Běda pať tež tajkej šhudej dušchi, kotraž šo šnana šama wobekhaje, hdyž po šdaczu je bohabošana, ale móž bohabošće šapřewa.

A pschezo šašo mamy psched tej šarišeskeje myšlu šo na kedybu bracź, kotraž chyzšche hižom pschi přenjej šasni naš narycžecź: bjes tajkimi hrěšnikami ty nješšy! Ach, mój luby bratsje, šłowo hrimanja: „tón Šnjes teho njebudže nješchtrašowaneho wostajicź, kotryž jeho mjeno njewužitnje wužiwa“, njedyrbi šdala nimo šlincžecź, ale našču dušču šbudźicź, doniž cžaš je. Pschezo šmy rycželi dotal wo tajkich pschestupjenjach, hdyž bu Bože mjeno, móhł rjez, do błóta teptane; ale wopomíny tola! wono rěka: my njedyrbimy jo njewužitnje wužiwacź; my nješměmy jo hušczišcho trjebacź, hacź nušne je. Šene štare šłowo praji: „czi, kotřiž Boha šnajeja, njemjenuja jeho hušto; czi, kotřiž jeho hušto mjenuja, nješnajeja jeho.“ Bože mjeno šame je hižom modlitwa, š kotrejž šo, jako š krótkim šdychnjem, na Bohu wo-

broczišch; hdyž pať ty nětk pšchi šwojej wšchědnej sabawje, pšchi twojim džěle, pšchi kóždej škladnošczi zple bjes nutro-
nošcze a wjele krócž ja šobu wołasch: „mój Božo! mój Ješušo!“ njepokašujesch ty pšches to, jo šwojeho Boha hišcže prawje njesnajesch? Šako ty pať běšche w najšbožom-
nišchim wješelu, jo njewjedžešche, šcho jenož prajicž, dha nješesche to šłowcžko „Abba“, luby Wótcže, twój džak š njemu, kaž hodler, kiž š šlónzu šlětuje; a hdyž budže junu najštyšknjšcho czi wočoło wutroby, a mřejazej hubje nje-
šamóžetej wjazy špěwacž, dha to šdychujencžko: „mój Ješušo!“ pónđže ja tebje šlapacž pšchi nješeskich durjach, — a nětko čhył ty tutón drohi dar Božeho mjena bjes čzucža a bjes wobmyšlenja wušypowacž kaž pacžerki do prócha? Tutón hrěch namaša to šame šhoštanje, kaž tamny: tón šnjes teho njebudže nješchtrašowaneho wostajicž, kotryž jeho mjeno njewužitnje wužiwa.

2.

Duž šo štarajmy wo prawe wužiwanje Božeho mjena. Šak šteji je šwjeczenjom Božeho mjena? My njebudžemy jenož šudženi dla šleho, kiž šmy čžinili, ale tež dla dobrego, kotrež šmy škomdžili čžinicž.

Lubowani, pola Šraelskeho luda bě mjeno Boha šluba tak šwjate, jo šo ničtó teho šameho dótknycž nje-
šmědžešche, runje kaž pšchi ššchinje šluba, pšchi kotrež dyr-
bjesche wumřecž, kiž ju šhróble pšchimašche, kaž Uzza. Šdžež to šwjate mjeno Šehovah pišane štejesche, tam šo pšchi čžitanju prajesche: Adonai, to je: šnjes. Šak šdalenyh pať Bóh naš njedžerži po tym, jo je šjewił to mjeno, š kotrymž čže najradšcho wot naš mjenowany bycž, to drohe mjeno „Wótz“. My šměmy šo š njemu wołacž, kaž lube džěczi š šwojemu lubemu nanej. Šbo kaž Šškrifať praji: „Wěryazy šnajeja šwojeho Boha, niž jenož dofelž šu jeho ššyšcheli a wo nim čžitali, ale dofelž šu šhonili a we wšchědnym wutrobnym wob-

khadže s nim pójnali, kažki je tón wulki Bóh.“ My směmy potajkim Anjesowe mjeno trjebacž, tón Anjes nam to dowoli; ně, wón nam to porucži: „Wołaj šo ke mni“, wón rjeknje.

A niz podarmo wołasche šo wěrxazych stadło k šwojemu Bohu s jeho šwjatym mjenom. Wone wołasche: Anježe zebaot! Duž pschińdže Bóh a dawasche dobyče; wone wołasche: Smanuelo! Duž pomhasche wón k čistemu šlowu a sakramentej; wone wołasche: Wšchehomóžny! Šnadny! Šmilny! Dobrocžiwny! a wón pschihotowasche polnosčž žohnowanja; wone wołasche: Šbóžniko! Duž wón pschińdže šwój lud wumóz wot wšchitkich jeho hrěchow. Šmě tuto wołanje k Bohu pschestacž? Ach, to wšchaŕ runje je našcha šwjata pschiškuschnosčž, šo bychmy s wěrxazej wutrobu a s čistym rtom w šwojim čašu Bože mjeno prawje wužili. O, kaž rjenje je nam Lutheruš tón trojaŕi hlóš šjewil, s kotrymž dyrbymy pola Boha šo šlyshecž dawacž, hdyž šo modlimy, a je nam porucžil, šo bychmy w nušy šo k njemu wołali, to je prošyli, kħwalili a šo džakowali. Žana krašnosčž njebešow a semje nješmě byčž, kotraž kħwalbneho pošbėhowanja njenamaŕa; žadyn dar Božeje ščedriweje prawizy nješmě byčž, ša kotryž tutu prawizu njebychmy wokošcheli w kħerlusach; žadyn kšchiž čžerpjenja njemóže byčž, pod kotrymž njebychmy šo wołali k temu, kotryž proštwy wuššyschi: šmil šo nade mnu! To je, šštož tón Anjes šebi žada.

O duž wuštupeče s tajkim počšescžowanjom Božeho mjena! Šdyž nětk hancjenje Božeho mjena šo taŕ kħroble šlyshecž dawu na hašach a torhoščžach tórneho šwėta, dħa nješmě mjelcžecž hlóš jeho kħwalby pola wěrxazych. A šwėt nam to nješmě šakasacž. Ale, kaž tamny martyraŕ Gordian, kiž na šmjertnym pučžu kħerlusche špėwasche, tym, kiž čžychu jemu to šakasacž, prajesche: „kiž mi wutrobu daŕ je, Boha lubowacž, tón je mi tež rt daŕ, Boha

chwalicz", tak chzemy tež Bože mjeno čješćicž. „Chwal
teho Knjesa, moja duscha a sčtož we mni je, jeho šwjate
mjeno!“ (Př. 103, 1.)

Wješelcže ludžo šo w jeho mjenje,
Wón nasche próstwy šlyšchi šam.
Wšhitko, sčtož wodnych ma, spěwaj rjenje:
Budž Bohu chwalba tu a tam.
Wy džěczi Bože wyskajcže,
Džak Bohu Knjesej dawajcže!
Haleluja! Hamjeń.

Brědowanje wo třeczej kasni.

To je tón džeń, kotryž tón Knjes činił je; tehodla
šradujmy a wješelmy šo w nim! Hamjeń. (Přalm
118, 24.)

W Bethaniji pola Jerusalema běšchtej dwě šotsje, Marja
a Martha, kotrejž teho Knjesa Jesuša horjewšaschtej do
šwojeho doma (Luf. 10, 38—41). A šta šo, šo wón
wuczesche a Marja šedžesche jemu k nohomaj, Martha
pač činjesche šebi wjele prózy. Duž počasa tón šbóžnik
na to, šo ma šo wšhitko štač w šwojim čašu. Wobej
šotsi chzyschtej wschač temu Knjesej šlužicž, tak derje kaž
móžeschtej, ale — tak dolho hač wón š nimaj ryczesche —,
běšche jenicžka pschišlušchnoscž ša wobej: wotpoczowacž
a pošluchacž! Mój kšesćizijano, w Bethaniji twojeje
dusche bydli tež šjednocžene, kaž tamnej šotsje běšchtej,
dwojake požadanje: štaranja a modlenja; jena Martha,
kotraž by najradšcho njeměrnje štajnje šo praschała:
sčto dyrbjú džělacž? a druha Marja, kotraž šo pra-
scha: sčto dyrbjú činicž, šo bych šbóžna byla? Woboje
ma šwoje prawo psched Bohom, ale kóžde w šwojim čašu.
Staraj šo a džěłaj! ale hdyž tón Knjes pschińdže, potom

wotpoczń a pośluchaj! A hlaj, wón pschińdže do njeměra kóždeho tydženja se swojej czichej njedželu.

Lubowani, pschezó jako jene najtroštnišchich słowow płacžesche tamne: „hischče druhi šabatny wotpoczń je wostajeny Božemu ludu.“ (Hebr. 4, 9.) To je tamny pošleni šabat, hdžež wy, kiž scže mucžni wot dołheho cžežkeho džěla žiwjenja, sprózneje ruzy hromadu stynycž a jej ženje wjazy hibacž njebudžecže; hdžež wy, kotrychž duscha psches wšchelafe domachpytanja je sprózna hacž do šmjercže, njeskóncžneho měra šo móžecže wješelicž, hdž scže w Šhrystušu wušnyli.

Hlaj, we njebješach šabat druhi

Wšchě Bože džěcži docžaka,

Kiž scžele šwoje jašne pruhi

Do prózy połnoh' žiwjenja.

Haj, tón njebjeski šabat ma šwoje šwjate šnamjo w našchej njedželi. Kaž jow twoju njedželu šwjecžiš, tajki budže twój šabat we wěcžnoscži.

D teho dla

2 Mójš. 20, 8.

„Spomń na šabat, šo by jón šwjecžil.“

Tak rěka šecža kašń po słowach šwjateho pišma. Hdž chzemy šebi tu šamu po krótkim šnatym waschnju do wutrobny šapišacž, prajimy š našchim katechišmom: Ty dnyrbišch šwjaty džěń šwjecžicž!

Židži šwjecžachu šedmy džěń tydženja, pschetož: „Bóh požohnowasche tón šedmy džěń a šwjecžesche jón, teho dla, šo wón běšche na nim wotpoczował wot wšhitkeho šwojeho džěla.“ (1 Mójš. 2, 3.) My šwjecžimy přěni džěń tydženja, tu lubu šwjatu njedželu, dokelž je šo dokonjenje štworjenja š wěcžnemu žiwjenju, mjenujzy našcheho wumožjenja w Šhrystušu psches jeho horjestacže wot morwch, na přěnim dnju tydženja štało. Ale lubowani, to

wšchať je wšcho jene, w kotrym kaščežiku drohu parlu mamy, hdyž jenož ju mamy, a to je wšcho jene, na kotry džen babat Anjesowy panje, hdyž jenož wot naš so pónawa jako „parla dnjom“, jako drohi dar Boži.

Njech my, hdyž smy prjedy w adventskej čiščinje sa Bethlehemskej hwěsdu čahnyli, potom pod tej samej pschi žlobiku Božeho džěscza hosiana spěwamy; njech my s wožiwjenej wutrobu, kotraž prjedy s rosrudženjom čerńowu frónu póstneho čaša do so jatłócženu mějesche, potom jutrowne haleluja wołamy; njech my, s wolijoweje horn Šhrystušoweho knjebjustpicza stupiwschi, se šwjatkownym duchom Boha khwalimy; abo njech w druhej položy žyrkwineho lěta, kotraž je bješ rócžnych čašow, pschi njedželskich dnjach dny japoschtolow a jandželow a pokuty w Božim domje wobjeńdžemy, pschezo a wo kóždym tutych dnjom rěka: ty dyrbiš šwjaty džen šwjeczić!

Ty dyrbiš šwjaty džen šwjeczić.

1. Šhto je šwět s tutej kašnju šapoczał?
2. A čemu dyrbi wona **naš** nawabic?

„Anježe, ty prajiš: tutón džen je mój; šwjecźće jón na waschich polach a we waschich khěžach, wy a wasche džěczi!“ Ach pomhaj nam, so tutu twoju bójsku pschikasn twjerdže do našcheje wutroby šapschimnemy a jeje ženje njesapomnimy, hač njebjeski babat šašwita! Šamjeń.

1.

Šhto je šwět s tutej kašnju šapoczał?

Wulke a strašne molenje, kiž je so tam a šem do kšhesčizianstwa sadrělo, je to, so rěka: tšecza kašń njeje tať khutnje mēnjena, kaž druhe kašnje. Tuto molenje je s teho nastalo, so čłowška wyschnoscž wotšwjeczenje šwjateho dnja šnadnišcho khosta hač pschestupjenje druhich

časnjow. Čłowječkojo mjenujzj sarjaduja khostanja po tym, tak wjele škody druhim psches pschestupjenje bo stanje, a rjeknu: wě so dyrbi tón, kiž drugeho wobkranje abo drugeho skónzuje, burowišcho khostany bycz hacž tón, kiž se „šwojej njedželu“ sapocznje, sčtož chze. Těho dla bo wot wyschnoscze jenož tón šabatkamač pokhosta, kiž druhich pschi tym hrubje moli, abo sjawny hrosny pohorsčk dawa. To je hižom psched čłowjekami zyle wopacžna myšl, hacž runje tu khwilu wjele wyschnoscžow wobknežuje. Ale wjele mjenje hiščcze šmě něchtó spytacž, ju psched Bohom samolwicž, kotryž khosta po tej škodže, kotruž pschestupjenje nam nacžini. A hlaj, tu pschinješe kóžde pschestupjenje tšeczeje časnje wěcžne škaženje. Njemolcže bo! Tšecža časú steji runje tak jasnje, kaž žana druha na tasli šakonja; sčtóz ju pschestupi, dyrbi domachpytany bycz hacž do tšecžeho a sčtwórteho stawa; sčtóz ju džerži, dyrbi požohnowany bycz hacž to tawšynt stawow.

Šdyž pač wobkędžbujemy, sčto nětk šwět na šałožku tuteho šwojeho molenja se „šwojej njedželu“ sapoczina, dha njedajmy bo šašlepicz psches šnamjo žiweho hibanja, wješekeho rospróščenja, bohateje pychy, kiž wón nam pschi tym psched wocži staji, ale pohladajmy na wschitko to š hlubokej šrudobu, něhdže tak, kaž luby japosčtoł Pawoł, jako jatj, khudy muž na horde město Rom a jeho pychu a žiwjenje pohladowasche. W jeho wutrobje klinčesche: wy wbošj, wasche škoto njedošaha pschikrycz wasche šmjertne škaženje, a podarmo pyta ropot na waschich hašach pschewołacž hlóš wotšudženja! Škuboško španjene leži w našchich dnjach pola šwětnych ludži šwjeczenje njedžele, dofelž šu šapomnili, so pschikasane je, so bychmy předowanje a Bože šłowo njesazpili.

Se šazpicžom předowanja bo šapoczina wotšwjeczenje šwjateho dnja. To by jara horda rycž była, je-li so předowanje šmělo čłowške šłowo bycz. Běda pač

temu duchomnemu, kiž chzyl šwězu šwojeje mudrosće na kórž stajicž, a nochzyl wjele bóle šebje šameho ponižecž pod to šłowo, kotrež druhim pschpowjeduje. Lubowani, my wodžimy nasche wošady w předomanju psched tašli šakonja; ale my šupamy šami tež šobu pod tej šamej a dawamy Bohu rycžecž pschecžimo naschej nješwěrnosczi, hacž skóncžnje šobu šawołamy: Tón Anjes šmil šo nad nami! My wodžimy nasche wošady w předomanju k šchižej Šhryštwowemu; ale my šupamy šami tež pod tutón šchiž, hacž skóncžnje tež šašlyšchimy to šlubjenje: Wěš do teho Anjesa Šesom Šhryšta, dha šmějesch pokoj ša šwoju dušchu! To je nasche předomanje. A šchtóž temu š pucža dže, tón Bohu š pucža dže, a šchtóž jo rad nješlyšchi, tón pschinješe šo wo žohnowanje njedžele. Šchtó chzyl šo š tym pschhrěšchicž runje na Anjesowym dnju? D, to je cžežke wotšwjecženje njedžele, hdyž někotši šchesczijenjo tak bjes praweho wobmyšlenja wot šemščenja šo šami wušankaju, dokelž šebi myšlu, šo je wscho jene, hacž pschińdu abo njepschińdu. Šo bychy wukli wot tamneje wobrocženeje póhanke, kotraž wobha, šhroma móžesche jenož po dwěmaj šijomaj šhodžicž, a tola kóždy šwjaty džen daloki pucž do Božeho domu džesche a k tym, kiž šo na tym špodžiwachu, džesche: „Mojej nošy stej mje w cžasju mojeje tórneje mlodosće tak husto na hrěšnych pucžach nješlej, šo je jimaj nětko jara štrowe, šo dyrbitej šo prawje prózowacž a něšcto wustacž na pucžu žiwjenja!“ D, kažke cžežke wotšwjecženje šabata to je, hdyž drušy šchesczijenjo šo tak šaryja do štarosčow abo rospróščenjow, šo ani šwony, ani byrgle, ani špěwanje jich do domu Božeho njecžehnje, tak šo mohł tež předaš k čłowškim abo šjandželškim hložom rycžecž, woni tola ničžo njebychu wo tym šlyšcheli.

Š teho potom nastanje šazpicže Božeho šłowa a je hižom tu, pschetož tež Boža šhecža kaž š je Bože šłowo

a ƚo ƚazpiwa pŝches wotŝwjeczenje njedzele: pŝches dzełanje na polach a dzełanje w rjemjesłniŝtwje, pŝches wŝchitkón domjazy ropot a klepot, pŝches wifowanie a pŝchedawanje, pŝches twarjenje a torhanje, pŝches bėhanje a wokołoczahanje na wulke ŝwėtne ŝwjebelenja. Tež ŝluzomni na tajke waŝchnje žaneje njedzele nimaju, tež niž wbohe ŝtworjenje, hacž runje Bóh ŝam w ŝwojim ŝwjatym wukładowanju tŝeczeje kaŝnje (2 Młóŝ. 20, 9. 10) praji: „Ssedmy dzeń je ŝabat teho ŝnjeŝa twojeho Boha, na kotrymž njedyrbjŝch žane dzeło dzełacz, ani ty, ani twój ŝyn, ani twoje dżowka, ani twój wotrocžk, ani twoja ŝluzomna dżowka, ani twój ŝkót“.

Móže dha žohnowanie pŝchińcz ŝ tajkeho ŝabatlamanja? Sedyn předař našeho cžaŝa wo tym praji: „ŝchtož ŝy njedzeli pŝches dzeło ŝebi ŝaŝlužik, to cži Bóh njeje wobradžik, ale to je cži ŝkradžu cžert do domu ŝunyl“. Teho dla je to, ŝchtož bu njedzeli ŝaŝlužene, hrėŝchne kubło, njeprawa mŝda a w nim teži nježohnowanie a potajne poŝlecze. Pař ŝadžełwa prawemu ŝbožu ŝaŝtuř do twojeho doma, abo hdyž ŝo wŝcheje wėzy pŝchitym wobohacžjŝch, kaž na pŝchikład někažki druhi w twojim ŝuŝodŝtwje, dha je runje twoja polna móŝcheń ŝa młynŝki kamjeń na twojej ŝchiji, kiž twoju duŝchu ponóri do hłubokeho ŝtwjerdnjenja abo ŝrudneje ŝmjercze. Haj, lubowani, ja móžu wam někotrych mjenowacz, kiž ŝu wofhudnyli pŝches ŝtajne łamanje ŝwjateho dnja; mjenujcz mi jeneho, kiž je wofhudnyl pŝches ŝwjeczenje njedzele!

Šchtož pař to Bože ŝłowo: „Spomń na ŝabat, ŝo by jón ŝwjeczil“, ŝazpi, tón tež dale dze a hłubje pada a to k žyle njekničžomnemu ŝanjerođzenju ŝwjateho dnja w ŝluzbje loŝchtow a žadoŝczow. To njeje wuprajicz, kař wjele ŝamóženja ludžo na to waža a wudawaju, ŝo tón džen, kiž dyrbjal Bohu ŝwjeczeny bycz, runje tař prawje do blóta poteptaja. Hacž runje hižom tyřazy ŝhonichu, ŝo huŝto

ſ zylým ſrudnym žiwjenjom mějachu ſapłacźicź ſawjedźazu
 płódkoſcź tutych ſwětnych wjeſelow, dha pſchezo hiſcže ſ
 cźrjódami cźahnu po ſchěrokim pucžu. Duž dyrbi Bóh
 druhdy ſe ſurowym khoſtanjom pſchińcź a pokaſacź: „Ja
 ſo njedam ſa ſměch měcź!“

Lubowani, ja běch w prjedawſchich lětach pomozny
 duchomny w jara wulkej woſadže. Wjazy ſtow khowanjow
 ſym tam měl wobſtaracź w běhu lětow, a běchu to druhdy
 jara cžežke pucže w tehdomniſchim cžaſu wójny a ſtraſch-
 nych khorofcžow, ſo ſo nam duchomnym druhdy, móhl rjez,
 wutroba łamaſche. Ale wot wſchitkich tutych ſrudnych
 khowanjow ſtej mi dvě woſebje njeſapomnitej woſtalej.

To přenje nastupa ſylneho rjaneho młodženza. Ženu
 njedželu rano bě wuſchoł, niž do zyrkwje, ale na łuku
 trawu ſyž. Duž ſo ſaſwoni — a w tym ſamym wo-
 komiſnjenju wupanje jemu koſa, — a wón panje do
 trawy — Boža rucžka bě jeho ſajała. Wón njebě žyle
 morwy, ale ani ſlyſhecź ani rycžecź njemóžeſche. Duchomny
 wołaſche jemu do wucha tač ſylnje, kaž móžeſche, hač by
 ſnano jedyn ſynč poſuty hiſcže tu duſchu na pucžu do
 wěcžnoſcže doſahnycź móhl, ale wſchitko bě podarmo.
 Kažka ſrudoba potom pſchi khowanju! Ale to bě pſche-
 poſdže!

Druhi podawč bě hiſcže ſrudniſchi. W lěcže po
 wójnje (1872) mějacha ſuſelnizy wurjadnje wulku ſaſlužbu.
 Tehdy wjele wot nich ſwoju mſdu kaž tón ſhubjeny ſyn
 pſhecžini ſ tórny m žiwjenjom. Tak bě ſo tež ſtało, ſo
 běchu někotſi wot nich ſobotu wječor ſo ſeſydali, doſtatu
 mſdu pſhecžinič: woni pijachu a hrajachu žyłu nóz, hač
 do njedželſkeho ranja. Jačo bě ſo hižom kemschenje ſapocžalo,
 džěſche jedyn wot nich ſe iſtwy a njepſchińdže ſaſo nuts;
 ſ wołanjom a ſ halekowanjom po khwili jeho pytaču, a
 hdže wón bě? Sřjedź dwora bě hluboča ſtudžeń, do njeje
 bě ſe ſwojej cžežkej hłowu panył, a runje jačo bě ſo wote

mšče wošwoniko, to morwe cžěło s wulkej prózu s teje studnje wucžežechu. To bě potom nastróženje. Ale to bě pscheposdže!

Lubowani, wy wěscže, so njejsym ženje wo srudnych shtonjenjach w mojej prjedawškej wošadže ryczał; ale dženšami to na wutrobje ležesche, so bych tebje, moja luba wošada, prošyl: njebudž sechernna! Njeposběhú šo w twojich myšlach! Šak steji se šwjeczenjom šwjateho dnja pola tebje? Šsy ty cžišta wot wscheho hrěcha šabatkamanja? Ša chzu jenož na jene spomnicž: cžeho dla dawacže temu nowemu bjesbóžnemu waschnju, so zusy řešizy zylicžku njedželu psches nasche wošady cžahaju, šo dale rošpschescžeracž? Šdyž kóždy kručže pschi tym woštanje: Njedželu mi njepšchińdž po škót, dha budža wonkach woštacž dyrbjecž. A tak je s druhimi wězami tež; wschudže rěka s krotkim: hladaj šo, so njeby cžinił po ruznym waschnju šwěta; ale praschej šo

2.

A cžemu dyrbi tšecža kašú naš nawabicž?

Lubowani, ja šo waš njeprašam, Bóh šo waš prascha: šhto cžinicže s waschej njedželu? Wona woštawa šwjata bjes tebje; ty pač šy njesbožomny bjes njeje.

Tu je twoje cžěło, wušpróznjene psches džěło tydženja, to dyrbi wotpocžowacž a šašo k mozam pschińcž; a k temu je njedžela. Tu je twoja dušcha, a w nej je pschezo starošcž a bojošcž a nadžija, a wona dyrbi tež ras prawje k šebi pschińcž; a k temu je njedžela. Šdyž ty cžělnym mozam žaneho wušpšehnjjenja njepopschejesch, dha budža k džělu njeslóschtne a dobytk budže mjěńšchi: „Šhtož cži njedžela nadžěła, to cži bjerje pónđžela“, praji lud, dokelž hišcže dženšami šhoni, kaž tehdy Šrael, so šo tež mana šašmjerdži, hdžež bu pschecžiwu Božej woli šběrane. A hdyž tež duchomnym mozam šo wošchewicž njedawasch na strowej pastwje Božeho šłowa, dha šól štuchnje, a rošom šo

šacźmi a cźlowjeŝ ŝapocźnje lute wopacźne wězy a budźe w njeměrje žiwu.

Někotŝi ŝo ŝhrobleja, pŝchi pŝheŝtupjenju tŝeczeje kaŝnje ŝo na pŝchiklad Jeŝom Chryŝta powołač. Wěrnno je, tón Kněŝ je ŝabatny dzeń ŝuchu ruku ŝahojil (Luk. 6, 8); wón je ŝabatny dzeń kaŝal temu ŝhoremu, kotrehož bě wuŝtrowil pŝchi hačze Bethesda, jeho poŝleŝčezo wŝacź (Jana 5, 9); wón je ŝamolwil ŝwojich wučomnikow, jaŝo buchu wobŝkorźeni, ŝo běchu kłóŝki torhali a jědli ŝabatny dzeń (Mat. 12, 1). A taŝ tajzy, kotŝiž bychu radži hiŝčeze wjetŝchu ŝwobodu, woŝebje k dźělanju na njedźelŝkim dnju wŝali, ŝo na ŝłowa Kněŝowe powoľaju. Zyle ŝ njeprawdu! Chryŝtuŝ mějeŝche ŝwědcizicź a ryczecź pŝhecźiwo tehdomniŝchemu ŝariŝejŝkemu waŝchnju ŝabatŝwjeczenja, kotrež ludžom kóždu kroczel a kóždy dórtk khlěba na tutón dzeń wotměrjeŝche. Hdze je Bóh ŝaŝaŝal jědź k ŝebi bracź tutón dzeń? Hdze je wón ŝaŝaŝal ŝkutki woprawdźiteje nuŝy? „Štó je bjeŝ wami, hdy by jemu woŝol abo wol do ŝtudnje panyl, ŝo by wón jeho na měŝče njewučahnyl ŝabatny dzeń?“ (Luk. 14, 5.) Hdze ŝu ŝaŝane prawe ŝkutki ŝwjateje luboŝče? „To je cźiŝta a njemaŝana Boža ŝlužba pŝched Bohom a tym Wótzom: k ŝyrotam a wudowam w jich ŝrudobje pohladacź a wot ŝwěta ŝo njewomaŝany ŝaŝowacź.“ (Jaŝ. 1, 27.) O, ŝo bychu tola tajke ŝkutki luboŝče ŝo huŝcziŝcho namaŝale, dha ŝo niŝomu woŝtudźilo njeby w cziŝchinje njedźelŝkej.

A k temu pŝchiúdze, ŝo dyrbi wona napjelnjena bječ, kaž ŝ jaŝnym ŝwětkom a ŝ luboŝnym ŝynkom, ŝ mozu Božeho ŝłowa. Po napominanju naŝcheho katechiŝma dyrbimy Bože ŝłowo: ŝa ŝwjate dźerzecź, radži ŝlyŝhecź a wuŝnyčź.

„Bože ŝłowo“, praji Lutheruŝ, „je to drohe kublo, kiž wŝhitke wězy, ŝwjate cźini. Kotryž czaŝ my w Božim ŝłowje dźělamy, jo předuujemy, ŝlyŝchimy, cźitamy, abo

rospominamy, tehdy je psches to parschona, džeń a skutk
 šwjeczeny, niz jeho swonkomneho skutka dla, ale teho šłowa
 dla, kiž naš wschittkich šwjatych cžini." Šdy dha je naj-
 rjeńšchi cžaš, se šwjatej nutrnoscžu w lubej bibliji cži-
 tacž, do kotrejež nasche myšle sastupuja, jako do krašnych
 pschitwarow njebieskeje domišny? Šdy dha je najrjeńšchi
 cžaš k temu, so staršchej a džecži šo hromadža k šhromadnej
 nutrnoscži, k pschešłyschenju katechišma, k cžitanju předo-
 wanja, k spěwanju lubošneho khěrłuscha po wobjedže, so
 wscho klincži wó jstiwje a tež džeczatka šobu spěwaju a lubi
 šwjecži jandželjo tež? Njeje nam k temu njedžela š hnady
 wobradžena? Šo tym tež wopradowže njepobrachuje na wsche-
 lafim wješelu w tym Šnješu, kiž tón Wótž w njebiesach
 njenadžujzy šwojim k wužiwaniu dawta ja cžěko a dušchu.
 Wón je taš bohaty, so došč ma ja tych, kiž jemu šłuža.

U hišcže jene! Ššchi šłowach nješmě woštacž.

Prěnja kašń štajesche wutrobu pod šłužbu teho
 Šnješa a druha kašń rt; hlaj, tšecža kašń štaja skutk pod
 šłužbu teho Šnješa. Ty dyrbiš njedželu hič do Božeho
 doma, ale ty dyrbiš šebi tež Boži dom šobu wsacž, to
 rěka: to, šchtož w zyrkwi šłyschiš, ma pschezo šašo wo-
 zuečicž a šo šłyschecž dawacž w tebi k napominanju a k
 trošchtej, hacž móžesč spěwacž:

Hlaj duchowna je zyrkwicžka
 mi do wutrobny štwarjena;
 kiž wschudžom je wobarbjena
 š krowju Šhrysta, Božoh' jehnjecža.

Ty dyrbiš rad wučnyčž Bože šłowo njedželski džeń,
 ale taš, so psches to, šchtož šy naučnył, ty by „nowy
 cžłowjek byl, kiž by w prawdošči a cžistošči psched Bohom
 wěcžnje žiwy byl.“ — „Budžcže cžinjerjo teho šłowa, a
 niz jenož pošłucharjo, š kotrymž wy šo šami šjebacže“
 (Šaf. 1, 22). Šamjeń.

***) Prědowanje wo shtwórtej kasni.**

„Nowu pschikasnju dam ja wam, so byschcže so bjes
 sobu lubowali, kaž ja waß lubował bym!“ Samjeń.
 (Jana 13, 35.)

Nasch Bóh je wulki a burowy Bóh! Nascha wutroba
 s nastróženjom na to spomina, shtož je so psched krótkim
 stało. W hornych němskich wšach nascheje Lužicy bu (sań-
 dženu pónđzeli) straschne sliwki padaše, kiž cžinjachu, so woda
 w někotrych wšach sa cžaß jeneje hodžiny wo 10 lóhcžow
 roscžesche, a so tute žalóšnje torhaze wulke wody tež tam
 dořažechu, hdžež to nchtó njebě sa móžne džeržak. Domy
 buchů spowalene a precž wsate wot semje, so ani teho
 městna wjazy njesnajesch, hdžež stejachu; pola a łuki a
 jahrody buchů do pěškójcžnych puščzinow pschewobrocžene;
 a shtož najsrudnišche je, wjele ludži psches to s nahlej
 řmjercžu wumrje, w Sakskej 61 a w Pruskej 50. „Hlaj,
 tu je wasch Bóh, pschetož hlaj, tón řnješ dže s možu!“
 (Jes. 40, 9. 10.)

Lubowani, my w naschej řwjatnizy hišcže raš na
 tute řrudne podawki spomnimy, dženska chžemy jenož na
 jene pokasacž, shtož naß ř naschemu tekštej wjedže. Psches
 nahlu řmjercž buchů tam we wjazy domach džěleni starschi
 wot džěcži, kaž w Bjarnacžizach, hdžež 4 džěcži se schule
 dom njepschińdžechu, dofelž běchu na schulskim pucžu kónž
 wsake, abo kaž we Wóderjezach, hdžež jene džěcžo, jako řo
 se schule dom wrócži, jenož cžělo macžerne blisfo teho městna,
 hdžež hewaf jich dom stejesch, nadeńdže. — Běsche wo wřy
 Belmanezach, hdžež 13lětna holcžka řo řwojeju starscheju
 woprascha, hacž řmě řebi wot wyřoko twarjeneho mořta
 „wulku wodu“ wobhladacž. To bu jej dowolene, dofelž

*) Tuto prědowanje bu džeržane njedželi po tym wulkim powodženju
 we Lužizach, kiž bě 14. junija 1880.

nichtó tehdy na žadny šmjertny strach njemyšlesche; a hiščeže někotre druhe džěczi tam pschi njej stejachu. Na jene dobo pschińdže woda, wyšofa kaž murja, spěšchna kaž wětsik a wali šo na tón móst, a torhnje přecz přenje džěcžo a druhe a tšecže; — ludžo na brjosy stejachu a žaloscžachu a njemóžachu pomhacž! — Duž tamna wjetšcha holecžka se šwójim wócžkom rucže nana a macžer pytašche, kiž wótšje płacžo do wody stupaschtaj, tač dalofo hacž móžeschtaj, a wona kiwašche jimaj w Bože mje! š pošlenim postrowjenjom džěcžazeje lubošče, po tym padže na šwoje kolena, pošběže ruzy š njebešam, — a w tym šamym wošomiknjenju ju šchumjaze žołmy do hlubiny, do šmjercže ščežechu.

Lubowani, šhto pschi hórkej šrudobje tajšeho nahleho džělenja pomha pschewinyč štyški? Ša měnju ta wěštosč, šo běchu štaršchej a džěczi tudy na šemi psches lubošč bjes šobu rjenje štowašcheni. Šdyž móže we wumrjecžu rěfacž: „w Bože mje, mojej štaršchej, ja šym waju jara lubowač! — W Bože mje, lube džěcžo, ty šy štajnje namaj lube a pošlušchne džěcžo bylo!“ — dha je rošnohicže drje tež cžežke, ale niz bjes trošhta. Šdžež pač potom cžežke poroši šo šlyšhecž dawaju a šwědomnje š rošfacžom šo šbudžuje, tam je nještajena žaloscž pschi džělenju štaršcheju wot džěczi w šmjerczi.

O, lube šchescžijanski džěczi, wy dyrbicže šo pschezo tač šadžeržecž pschecžiwu štaršchimaj, šo móhl Bóh džěnša, šo móhl wón nětk pschińcž a waš se šwěta wšacž, wy pač móhli runje tač trošhtnje wot tych šwojich šo wotšalicž, kaž tamna holecžka. A hdyž šnano žane žołmy wody wam njechroža, dha tola žanemu njebudža šalutowane žołmy šmjertneho štyška, kiž psches wutrobu džeja, kaž hluboše, cžěmne rěki. O hladajče na to, šo byščeže tehdy pschi šebi prajicž móhli: Ša džělu šo wot bohobojasnej štaršcheju, ale ja šo nadžijam w njebešach jeju šašo namašacž, šotrejuž šym pschezo w cžesczi měč.

2 Mójš. 20, 12.

„Ty dyrbišch ſwojeho nana a ſwoju maczeſć czeſćicź, ſo by ty dołho žiwy był w tym kraju, kotryž tón ſnješ, twój Boh, tebi dał je.“

Na dvěmaj kamjeńnymaj taſlomaj bě jakoń ſnješowy ſapišany, dokełž ſo Bože džeſćacź kaſnje hodža do dweju hromadu ſczahnyć: ty dyrbišch lubowacź Boha wyſche wyſheho a twojeho bližſheho jako ſam ſo! Wo kaſnjach přenjeje taſle ſmy ryczeli. Ty dyrbišch czeſćicź 1) Boha, 2) Bože mjeno, 3) Boži džen; to je nětk a, da-li Bóh, ſ počucze ſapišane do naſcheje wutroby. Nětk ſ drugej taſli ſo wobrocžamy, a hlaj, jako najwyſchſche je nam tu přjódkdžeržane czeſćenje ſtarſchich, kiž ſu naměſtnizy Boži. Naſch katechiſmuš licži ſ tutym naměſtnikam Božim tež knježich, to reka, wučerjow, knjejſtwa a wyſchnoſcź, jich wyſchittich pať jenož tego dla a tať daloťo, hač ſtarſchiſke měſto jaſtupicź maju. Wyſchitto pravo potajkim, kiž ſtarſchim ſluſcha, tež jim ſluſcha, a wyſchitka pſchiſluſchnoſcź, kiž ſa ſtarſchich ſo žada, tež ſa nich ſo žada. Tuta pſchiſluſchnoſcź pať reka: czeſćicź. „Wyſhecžimo bližſchemu ſhromadnje“, praji Lutheruſ, „Bóh ničo wyſheho nje-porucži, hač ſo bychmy jeho lubowali, tať pať wón ſtarſchich (a knježich) pſchede wyſchittimi paſchonami na ſemi wotdžěluje a wuſnamjenuje a pódla ſebje ſadži. Wyſchetož wjele wyſchſcha wěž je czeſćicź, hač lubowacź, dokełž to niž jenož tu luboſcź ſobu wopſchimuje, ale tež wěſtu pod-danoſcź, ponižnoſcź a hroſu, jako pſched někaſkej jow po-tajenej majeſtoſcžu, w ſebi wobſanťuje.“

Teho dla kedžbujcze na to, ſchtož budžemy wučerj:

Ty dyrbišch twojeho nana a twoju macź czeſćicź, ſo ſo czi derje pónđže, a dołho žiwy budžeſch na ſemi.

S teho křesćizianske džěcžo sħoni:

1. Kať ma řo řadźerźecź přhecźiwo starřhimaj?
2. Šħto ma řa to docźaťacź?

„O řwěrnny Božo, řiź řy ty najlěpřchi Wócźez nade wřħitřimi, řotrymź džěcźi řěřaju, cźehń nař do twojeje lubořcze a pořlušħnořcze. Šħtóź tebję lubuje ř zyķej wutrobu, ř zyķej duřħu, je wřħitřimi řwojimi mozami, tón teź starřħeju cześczi we duchu poniźnořcze, po přħi-ķladźe twojeho njeħjesķeho džěscza řesom řħryřta, řiź bę pořlušħny ĥacź do řmjerecze.“ Ĥamjeń.

1.

Kať ma řo křesćizianske džěcžo řadźerźecź přhecźiwo starřhimaj?

Řobóžny Šħřifať w řwojich „řłotych předowanjach“ piřa: řawěrnje, džěcźi řu we wocžomaj starřħeju řaź lubořne ĥaķoźki, řiź řu ř wutroby wurořtķe; řať wonaj je nořytaj a wocźehńjetaj a řiwitaj a řdźeržitaj ř bolo-řcźemi a je řtarořcźemi a ř prózu a je řtyřkom. Ĥaj, řať wjele džěķa řebi ĥuřto nanojo naķladuja, řo ĥuķu řutym mlódnym rořtlinam řjanu řaħrodķu přħiħotowali! řa měńju: nan řebi ĥuřto cześķe přjódķ ĥjerje a džěķa w pocze řwo-jeho woblicza, řo ĥy řwojim džěcžom ĥunu řħěźķu abo řiwnořcź řawořtajiķ. A macź nořy řwoje džěcžo najpřjedy pod wutrobu a potom na wutrobje, a řħtó móže wupo- mjenowacź wřħitķe jejne nozy ĥješ řpanja, wřħo wothla- danje, wřħitķe řdychowanja, řiź na řwoje džěcžo waži, wřħitķe řyřy, ř řotrymiź tu mlódnu rořtlinu, řwoje džě- cźatķo, wobřjepi? Aķ lubowani, něķotre džěcžo ĥy dořtać dyrbjaķo mjeno „řaebę“, to je „řyn řaķořcze“, řaź řaru- nowy řyn, něķotre džěcžo je ředyn „řenjamin“, to je „řyn řyřow“, niź pať řehdy najbóle, ĥdnyź cźěľne řiwjenje džě- scžowe starřhimaj řtarořcź cźini, doķeľž je řnano řħoriķo,

niz tehdy najbóle, hdyž staršchej, kiž šebi myšleschtaj, so na kónzu šwojeho čzežkeho žiwjenja šwoje derje poradžene džěcžo ja šepjeru smějetaj, to šame khowacž dyrbjeschtaj; — ně, ale tajke džěcži mjenuju Šaebez a Benjamin, šynow a džowkow žaloscže a šylšow, kiž njeporadžene a njepošluschnje staršchimaj wscho šle nacžinjo „jeje šchědžime wložny i wulkej žaloscžu do rowa nješeja.“ Škoro njeje k wěrje podomne, so móhlo šo tajke abo podomne štacž, pschetož tač hlubočo je Bóh do čžłowškeje wutrobny šapřišal: čžescž šwojeju staršcheju! so šamo hubjene póhanške ludy w najtošichej čžemnosčži šwojeho šnutskomneho to hiščeže rošymja. Pola wschelakich póhanow a pola Turkow je husto jara rjana wulka luboscž a čžescženje staršcheju widžecž byla. Ša waš dopominam na to, šchtož bu nam i Čhinešiškeho mišionštwa ras powjedane: We tamnym kraju je wjele wulkich kuntworow, kiž wošebje w nožy ludži nadpaduja a jich kałaju. Bohacži maju psche nje wěšte čženke šchlewjerje wysche loža, kotrež tón njerodž wotdžeržuja; kšudži teho nimaju a njemóža po žylych nožach špacž, tač šu čžwilowani wot kałatych kuntworow. Šam běšchtaj ras jedyn nan a jena macž tač prawje džěwalóž a běšchtaj špróznaj a šo tola žaneho wotpocžinka njenadžijeschtaj, špomnjeneje čžwile dla. Šle hlaj, špodžiwne derje móžešchtaj špacž, ničžo jeju njemolesche. Šak bě to móžno bylo? Šeju wóšomlětny šynk bě šo k jeju ložu šynyl, wschón nahi, a bě šo wot kuntworow žyle roštušacž dač, kotrež jeho młodu šłódku krej radšo pytachu, hacž druhu. Š tač bě wón se šwojimi boloscžemi šwojimaj špróžnymaj staršchimaj čžiche španje wukupil.

Š so móhlo šo něšchto podomneho prawje husto wot kšchescžijanskich džěcži powjedacž! Šyle pschecžiwu pschirodženju je džěcži njehorne šadžerženje, w kotrychž je kóžda šchtriczka luboscže a džaka tač podušchena, so dyrbja šo napominacž dacž wot šakonja Šnješoweho, so bychu star-

ſchich njeſazpili aniž njechroshněwali. Tak čzinje-
 ſche Ham, jaſo ſwojeho nana wuſměchowafche. A je ſo
 tole waſchnje zyle ſhubiło wot ſemje, abo njeſu tu
 hiſhcze tajke bjeſbóžne džeczi, kiž ſtarſchich ja ſměch maju,
 jaſtarſkeho waſchnja abo cželneje ſlaboſcze dla? A tola
 piſane ſteji: „Wofo, kiž nanej ſo ſměje a ſazpi maczeri
 poſłuchacz, to dyrbja rapaki pſchi rězy wudypacz a młode
 hodlerje ježracz.“ (Pſchiſł. 30, 17.) Tak čzinjeſchtaj Eli-
 jowaj ſynaj, kiž nanej njeпоſłuchaſchtaj a tež njekeđz-
 bowaſchtaj na jeho pobóžniſche žiwjenje. A hačž tajkich
 njenadeńdžeſch tež dženſa hiſhcze bjeſ nami? Ssynojo a
 džowki ſo namaſaju, kiž ſo nochzedža ſchtraſowacz dacz,
 ani pſcheſ ſhutne ſłowa, ani pſcheſ cžichi pſchiklad po-
 bóžneho ſtarſchiſkeho žiwjenja; kiž ſo dawaju kemſchi honicz
 a na neſchporu; kiž ſwój rt njewotewrja pſchi paczerje
 ſpěwanju a ſ pucža džeja cžitanju ſ modlerſkich knihow a
 ſpěwanju pſalmow a ſhěrluſchow; abo kiž ſamo, hdyž zyle
 wot ſleho ducha ſu wobknježene, na to wſchitko ſwarja,
 na ſtarſchich wrěſtaju, ſo ſ nimi ſadžeraju a po domje
 džiwu ſakhadžeja. A tola ſteji piſane: „Šchtóž ſwojeho
 nana a ſwoju maczer ſaklije, teho ſwěza budže wuhaſ-
 nycz ſrjedža w cžemnoſczi.“ (Pſchiſł. 20, 20.) Tak hroſnje
 čzinjeſche Abſalon, jaſo, kaž tamny njeporadženy ſyn
 nanowe herbiſtowo, tak nanowe kraleſtowo na ſo ſczahnycz
 chzynſche a ſběžkarſki mjecz pſhecziwo ſwojemu nanej po-
 ſběže. A Abſalon leži tam w ſwojej jamje hačž na džen
 wěcžneho ſatamanſtwa, ale jeho bjeſbóžny duch je ſajel
 do jich wjele; do tajkich ſhubjennyh ſynow a džowkow, kiž
 ſwarja na to, ſchtož dyrbja dawacz ſtarſchimaj, abo kiž
 njemóžeja docžafacz, ſo bychu brali wot ſtarſchich tež to
 poſlenje, a hdyž zyle w helſkich ſwjafkach leža, dha ſkorža,
 ſo ſu ſtarſchi pſchedolho žiwu. A tola ſteji piſane:
 „Šchtóž nana wo wſcho pſchinjeſe a maczer ſaczeri, je
 njehanibite a ſaklate džeczo.“ (Pſchiſł. 19, 26.)

To je sazpicze staršich, kiž wubudźuje roshněwanje. Běda pak temu domej a temu žiwjenju a tej wutrobje, hdžež je to móžno! A běda nam wučerjam a předarjam, hdy bychmy wam sjawnje njeprajili: „Tajkich kónz je to satamanstwo!“

Niz njecześciz, ale w cześczi mječ dyrbja džěczi swojich staršich, abo kaž we wukladowanju tuteje kasnje dale rěka: jim služic, pošluchac, jich lubowac a wjele do nich džeržec.

To služenje, kiž je hewať tať cžežka wěz, budže lóhke, hdyž šo stanje s lubošcju k nanej, k maczeri. Dobre džěcžo bórny pytnje, šo šo w kóždym domje namafa tawšynt małych službow, kotrež móže mjelcžo dopjelnicž bjes kasanja, s tym pak staršimaj wješele cžinicž; a šchiwje njehlada k ničemu, šchtož staršichej pschikafujetaj. To je potom služba, kotraž šo jandželowej službje bóle runa, dyžli cžlowjecžnej, pschetož našchi wótzojo to na jandželach šhwalachu, šo cži stajnje cžinja, šchtož Bóh pschikafuje, a šo ženje njeprašcheja: cžeho dla? Bjes praščenja je, šo wulka wina na staršich šamnych pada, hdyž na džěczi škorža a rjeknu: moje džěczi mje njepošluchaju. Lubowani, tať wěšcže hačž kóžda pobožna maczer jako tamna Mlonika docžakuje, šo maczerne šylšy a modlitwy njebuchu podarmo ša džěcžo woprowane, tať wjeseže šo wot staršich pschewjele škomdźuje w tym cžasju, hdžež šu džěczi hišcže małe. Šdyž je njebudžesch wučicž na šłowo pošluchac, tať dolho hačž cži hišcže na šchórzuch teptaja, luba maczer, dha budžesch podarmo ryčecž a šwaricž, hdyž cži pošdžišcho na wutrobu teptaja. Šak pak s pošluchnošcju a s počěscženjom staršicheju w tajkich domach šteji, hdžež džěczi na šwojim nanje abo na šwojej maczeri hubjeny pschiklad maju? O, tam placža šhutne šłowa wulkeho katechišma Lutheřuřoweho: „Šdyž šu woboji, mlodži a štari, jenať džiwí a njemdri, žaneje hrošy a žaneje cžeseže nimaju, dha jich

tež Bóh khosta, so do wscheje njerody a žaloscze pschińdu.“
 Duž „wy nanojo, njewabcze swoje džeczi k hněwej, ale
 cžehńcze je horje w pózcziwošczi a napominanju k temu
 Knjesej!“ (Eph. 6, 4.) A jašo „wy džeczi, budźcze po=
 słušchne tym staršim we wschěch wězach, pschetož to šo
 temu Knjesej derje lubi.“ (Kol. 3, 20.) Prawje pošlušchne
 džeczo nješmě šebi ženje niczo dwójzy kašacž dacž, a nje=
 šmě šo wotwobrocžicž, kaž by nješlyšchalo, šchtož prajene
 ma, a nješmě šo komdžicž ani dlicž, hdyž je wołane, a
 nješmě ženje, tež w žorcze niž, prajicž: ně pak! Pschetož
 džěcža pěfna šlužba, staršimaj wopokašana, lubi šo teho
 dla tak derje Božej wyšokej majestosczi, dokelž šo w njej
 wotšnamjenja ta šlužba, kotruž džeczo wschittkich džeczi je
 něhdy wopokašalo:

Šak běšche Jesuš lubošny
 tu hižom we mlodošczi,
 wón staršimaj bě pošlušchny
 a móžny na mudrošczi.

Žórlo pak pošlušchnoscze pschecziwo cžlowjekam je, kaž
 pola teje pošlušchnoscze, kiž Bohu wopokašacž mamy: lu=
 bošcziwa wutroba, kiž š džakomnymaj woczomaj na star=
 šcheju hlada, š wješelým woblicžom jeju šetkuje, š pschecžel=
 niwym rtom jich postrowuje, a jeju šnamjo tak w pomjattku
 ma, šo tež w žušbje a na šlužbje štajnje na njeju špomina,
 a kaž mlody Tobiasš pschezo pschi šebi rjeknje: „wschitko,
 šchtož šy mi pschikašal, mój nano, to chzu ja cžinicž!“
 A tu žadyn rosdžěl njeje, hacž šu staršchi bohaczi abo
 kšudži, wošebni abo nišy. Džeczo ženje njemóže wošeb=
 nišche bycž, hacž nan. Duž dyrbi džeczo šwoju lubošcž
 k staršimaj w tym wopokašacž, šo wjele do nich džerži.
 Šam je šnate, lubowani, šo kral w Šraelu móž měješche
 nad wschittkimi štawami šwojeho doma, a šo woni wschitzy
 niczo njeplacžachu pódla njeho. Šas pschińdže Bathseba
 nuts k kralej Salomonej; kral štanu a džěšche ji napsche=

cziwo, postrowi ju a synu so na swój stol; a bu tež kralowskej maczeri stol stajeny, so by so synyła k jeho prawizy. (1 Kral. 2, 19.) Tak wjele džeržesche kral Salomon do swojeje maczerje, so jej psched woczomaj wschittkich mózných swojeho kralestwa posluž; a hlajče, tak tež dyrbi pschezo we wutrobje prawje dobreho syna, prawje dobreje džowki nan a macz czešne město wobkhowacž, trón počesčowanja, i kotrehož jich nicžo postorcžicž nješmě.

D so by so wschudže po tym cžiniko! To wschał by tež džěcžom k samemu jich sbožu bylo, pschetož: „Schtož swuju maczer cžescži, tón hromadži šebi dobry schaz; schtož swojeho nana cžescži, tón budže tež na swojich džěcžoch wješele měcž, a hdyž wón so modli, dha budže wušlyšchany“ (Sir. 3, 5. 6).

2.

Schto ma džěcžo, kiž staršheju cžescži, ja to docžafacž?

Sa to ma docžafacž, so so jemu te šłowa a šlubjenja dopjelnja: „so so cži derje pónđe a dolho žiwy budžesch na šemi“ abo w kraju, kiž tebi pokazacž budu.

Koždy syn Israelskeho luda móžesche jenož w Kanaanje Božeje hnady džělomny byčž, pschetož jenož tam móžesche so wopor wujednanja woprowacž, psches kotryž bu Bohu šašo špodobny, teho dla te šłowa: „w kraju byčž“, tak wjele rěfaju hacž „Božu hnadu wužicž“. Tola pať tež tuto šlubjenje Bože nima jenož swoje duchowne wopšhijecže, ale tež swoje cžafne. Bóh šlubi: dolhe žiwjenje šwěrnym džěcžom. Kaž dolho Israel, jeho džěcžo, w poslušnosčzi šhodžesche, šmědžesche w Kanaanje wostacž; a tak tón šnes hnadnje wschěm pobóžnym džěcžom šjewi, so jich njecha wuhnacž i kraja žiwych. Šamafajmy šebi k temu pschiklad! Tam na šchižu na Golgata bě Ješus Šarju Šanej porucžil a prajil: „Šlaj, to je tvoja macž!

A wot teje sameje shtundy wsja ju tón wučomnik
 k sebi (Jana 19, 27). To je tón Anjes swojemu wu-
 čomnikej žohnował, dlěje hač 100 lět je Jan žiwy byl
 a njeje w pschesczěhanjach fónz wsak, kaž czi drusy wučom-
 nicy. Wón bě dołho žiwy a jemu so derje džěsche
 na semi. Niz jenož jemu je so derje schło, ale tež dru-
 him, kiž běchu džěczazu poslušnosć a lubosć wopokasali.
 Pobožny Jakub, poslušny Josef, ponižna Esther,
 swólniwy Dawit, pěkný Tobias, woni a hiščeže drusy
 buchu wot Boha teho Anjesa i Božim žohnowanjom kaž
 i desčezikom sčotym wobšypani a frónowani swojeje pra-
 weje džěczazeje myšle dla. A hdyž nětk pobožne džěczi
 tež druhdy wschelaki kšičiž domachpyta, dha maju tola w
 Jesuŕowej lubosći pschezo najlěpsche derjeměče. D ně-
 kotra potajna služba wot dobrych džěczi jich słabym, křo-
 rym, křudym štaršim wopokasana njewosta bjes šapla-
 czenja hižom tudy, hač runje njebě nichtón wjele wo nej
 šhonik. — Njejsče wobkedžbowali, so druhdy w jenym domje
 wschitko prawje derje do přědka dže; wschitko so derje radži,
 džěczi so derje wostaraju a nimaju žaneje nišy, hač
 runje tu ničžo šwětne pomozne njebě! — A šašo w dru-
 him domje, tam dže wschitko do šady, pschi wschěm běhanju
 a štaranju, a njeje tu žane prawe tycze ani měr ani
 šbožo! — — A cžlowjek, kiž tu wěz jenož swonkonnje
 wobhladuje, njemóže so došć na tym džiwacž, tón pak, kiž
 hłubje nuts pohladuje do žiwjenja domow a šwójbow, tón
 wě hušto, sčto ma to na sebi, so je to: nanowe po-
 žohnowanje, kiž džěczom kšěže twari, so je to:
 maczerne poklecze, kiž džěczom kšěže dele torha.
 (Pšchir. Sir. 3, 10.)

Pschesczianske džěczi! Budžče mudre, džeržče sčtwórtu
 kasnju! Wona je přěnja, kiž šlubjenje ma, tež ša waš,
 hdyž nana a maczer cžesczicze.

Rščešćizijanszy starschi! pomhajće waschim synam a
džowkam k tajkej žohnowanej službje psches to, so jich sahe
k temu wulkemu wučerjej džěcžatkow, k Jesušeji, wodžicže:

O sbóžny dom, hdžež džěcžatka so kladu
W modlitwje czi k šwěrneji wutrobje,
Ty džěcži pschecželo! kiž s wulkej hnadu
Ze jaštarasch, kaž lubošć maczerje.

Hdžež k nohomaj czi rad so shromadžuja,
Na twoje šlódke šlowo kedžbuja.
Hdžež twoju khwalbu wješ'le posběhuja,
Ty droho luby, šwěrnny sbóžniko! —

Esu wasche domy tež bjes tajkimi domami? Hamjeń.

Brědowanje wo pjatej kasni.

Sbóžni so czi měrni, pschetož woni budža Bože džěcži
mjenowani. Hamjeń. (Mat. 5, 9.)

Brěnjeji cžłowškej synaj běšchtaj Kain a Abel. „A Abel
bu wowečer, Kain pak bu rólnik. Sta so pak, so Kain
pschinješe temu Knjesej wopor wot polowych plodow, a
Abel pschinješe tež wot přenicžkow šwojeho stadla. A
tón Knjes pohlada hnadnje na Abela a na jeho wopor,
ale na Kaina a na jeho wopor njepohlada wón hna-
dnje. A poda so, hdyž wonaj běšchtaj na polu, so
Kain postanu pschecžiwu šwojemu bratreji a sabi jeho“
(1. Mójš. 4, 2—8). Njeje to žalostnje? pschi šamych
wrotach paradisa: sabicže bratra! Tajke bě něhdy wasch-
nje hrěcha; runje bě haŕle wobeńdženy wot přenjeju
cžłowjekow, dha roscžesche hnydom hač k najžalostnišchemu
pschestupjenju; a tajki je hrěch hišćcže dženska; hdyž so
ty twoje šwědomnje wobcžežował jenož s tak mjenowanym
małym pschestupjenjom, dyrbišch bóršy shonicž, kaž móž

skoho na měsće k najwjetšim pschestupjenjam cze dale czech-
nje. A k tajkim najčežšim hrěcham blyšcha mordowanje.
Hdyž Bóh dawa wumrjecz, dha wě sam prawy czař
wuswolicz, ale hdyž cžlowjeř druhemu žiwjenje wořnje, dha
jemu wořnje niz jenož to, ale tež móžnotu, řo na wěcž-
noscz pschihotowacz. Něřhto druge je, hdyž wyschnoscz
řkostniřa na žiwjenju řhosta. Bóh daj, řo řo ženje nje-
bychu tajke czařy wrócziķe, hdžež by pschestaķa to cžinicž!
Pschetož Bóh je řwoje prawo, řkostniřow řhostacz, wysch-
nosczzi na měsće řtarřheju poruczil, a wona řo podarmo
ř mjeczom njenořy (Řom. 13, 4). Tak wona se řwjaska
žiwjenja wustorkuje jenož tajkich, řiž běchu psches řwoje
helske řkutki řami ř teho řameho wustupili, a řotřiž řabe
doscz řhonja, řo dyrbja wumrjecz, a móža řo na řmjercz
pschihotowacz a hiřcže hnadu řchacharjowu pytacz. Hdyž
pař mordařřka ruķa cžlowjeřoweho žiwjenja řo dótřnje,
dha řa to řame žane dopomnjenje, žane wobroczenje wjazy
móžno njeje.

Lubowani, ř woprědķa řmy rycželi wot tych řasnjom,
řiž nam nasche pschiblyšchnosczze pscheczivo Bohu poruczachu,
potom řmy blyřcheli wo tej řasni, řiž pschiblyšchnoscz
pscheczivo Božim řastupjerjam, to je, pscheczivo řtarřim
a t. d. wuczzi, něřko řmějemy ředžbowacz na řasnje po-
wřchitřomneje lubosczze k bližřchemu. Řřenja hješ tutymi
řasnjami dyrbi pjata řasni bycz, pschetož cžežřcho ty řo nje-
móžesř pschehřěřhicž pscheczivo pschikasanej lubosczzi k bliž-
řchemu, hacž hdyž jemu wořmjesř najwjetřche řubķo, mje-
nujzy se žiwjenjom tež móžnotu, pokutu cžinicž a duřchu
wumóz. Teho dla

2 Mójř. 20, 13.

„Ty njedyrbisř mordowacz.“

Řaž tuto řłowo ř cžežķej řhutnosczu ř nami rycži
ř biblije, tak tež ř nascheho řatechisřma

Ty njedyrbišch mordowacž.

Wopomínmy pšchi tutej kašni:

1. šhto cžinicž nješměmy?
2. šhto nješměmy škomdžicž cžinicž?

Božo, wšchitkich cžlowjekow žiwjenje je w twojej ruzy, tež našče žiwjenje je w twojej ruzy. Ach spožcž, so bychmy to šame šebi wažili, jačo šapocžatk, jačo přenje ranje wěcžnosće. Wobarnuj a pšchekrašnuj jo pšches Šesom Khrysta. Šamjeń.

1.

Šdyž pjata kašni praji: „ty njedyrbišch mordowacž“, dha šo najprjedy prašchamy: šhto cžinicž nješměmy? Šačo bě Šain přenje mordowanje wobeschol a šwojeho bratra šabił, dha jeho Bóh š teho kraja wucžeri, šo by njewobstajny byl a wšchudže cžěfacž dyrbjal na šemi; a napiša jemu šnamjo na cžolo, na kotrymž dyrbjesche bycž špóšnawany. Šak wjele je jich bylo, kiž šu wot teho cžaša šem „šnamjo Šaina“ na šwojim woblicžu nošyli! Šamni najšazpjenišchi bješ cžlowjekami, kiž honjeni wot wječateje cžlowškeje ruki, a šchwifani wot šrjudowanja šwojeho šwědomnja podarmo tu šrej potajicž pytachu, kiž wot jich ruki š njebju wołasche. Š tamni wulzy na šemi, tamni wječchojo, kiž šwój šralowški purpur njemóžachu wucžišćicž wot šrwě njewinowatych. Šle, njech řěčachu Šhab abo Šerodašch, abo Šnapoleon, pšched kotrymiž žyke šraleštwa tšchepjetachu; abo njech hubjenje šwojeho šnješa ša 30 šlěbornikow škónzowachu kaž Šudašch, — pšched wocžomaj teho, kiž še šwojej šhostazej prawizu došaha, kaž do njebješ, tak tež do hlubinow šemje a hele, šu wšchitzy jenazy. Š nich je tón šud: tón cžerw, kiž njewumrje a tón woheń, kiž njewuhašnje (Šark. 9, 44) a wysche nich šlincži to wotšbudžaze šłowo: Štupeče wote mnje wšchitzy šłóštnizy! (Šj. 6, 9.)

A tón Knjes prawje khotnje mēni, hdyž wón hrosy khostacž tajke krowawne skutki.

My chzemy wot wschitkeho morjenja, kiž je hdy šo stało na semi, jenož na tu šmjercž spomnicž, kotraž dyr- bjesche hnydom tym, kiž běchu bjes winy na njej, k sbožu šlucžicž, na šchižowanje nascheho Jesuša. Šisheže jón- frócž poštanje Šain pschecžimo Abelej. Šhrystuš je Boži šyn, a šhtó je Šsrael? „Njeje Ephraim mój luby šyn a moje lubošne džěcžo?“ (Jer. 31, 20.) A Šain, tón ros- huěwany, hruby Šsrael, škónzowa teho, kiž bě pschischoł, jemu ša bratra bycž, a wołasche: jeho krej pschińdž na naš a na nasche džěcži! Ach kaš je šo to dopjelnišo jako šu- rowe Bože khostanje tehdy, jako tawšynty teho luda buchubie- ži wot njepschecžela, a nětk, hdžež je Šsrael rospró- šcheny, a šazpjeny kaž tón, kiž ma „Šainske šnamjo“ na šebi.

Lubowani, to wschaš žane prašchenje njeje; ta šama šchtrafa pschińdže wot Boha ša to šame pschestupjenje, kaž w Šainowych cžašach, taš dženska: njewobštajny dyrbi bycž na semi a wucžerjeny š mojego kraja (š njebješ) na wěcžnje! A tajki mordar, kiž tajke khostanje Bože dyrbi šhonicž, je kóždy, kiž šwojemu bližšchemu šchody a bo škóšče nacžini.

Mordarjo šu cži byli, kiž šu njeprawu wójnu šapocželi. Wojaš pschi tajkim šrudnym krejšlecžu jenož šwoju pschiškusnosč cžini; ale, hdyž psches kraje šlincži tón šrudny šlóš: nětk wójna je! nětk wójna je! Š derje tehdy temu, kiž móže pschistajicž: a ja šym bjes winy na tym tawšyntkrócžnym hubjenštwje, kiž š wjele tawšynt šlo- šami pola Boha wobškoržuje teho, kiž je přeni mjecž wu- cžahnył š nóżnjow pschecžimo njewinowatemu krajej a ludej.

Mordarjo šu cži, kiž njewobkedžbujaj šłowa pola ščženika Mateja na pjatym šawje šapišane, hdžež Šhrystuš šam pjatu kašnju wukladuje a praji (Mat. 5, 21. 22): „Wy šeže šlyšeli, šo štarym prajene je: ty njedyrbišch

mordowacž; shtóž pak morduje, tón je šudženja hódny. Za pak praju wam: Shtóž šo na šwojeho bratra hněwa bjes winy, tón je šudženja hódny; shtóž pak k šwojemu bratrej rjeknje: Racha, tón je rady hódny; shtóž pak rjeknje: Ty blasnje, tón je helškeho wohenja hódny.“ Potajkim, kaž Lutheruš ras piša, my nješměmy kónzowacž, „ani s ruku, ani s wutrobu, ani se rtom, ani se šnamjenjom, ani s waschnjom, ani s pomožu, ani s radu.“ Lubowani, shto dha je tam šo štało, hdžež je bicze a štorfanje a kłóče njemdrych, džiwyh ludži? Ach někotry pschińdže tak psches druhich k tajkej czělnej šchłodže, šo bórny wumrje, abo šo ma braschne czěło a hubjene stare lěta! A lubowani, shto dha je tam šo štało, hdžež njeporadžene džěczi abo bjesbóžni domjazy dušchu kšheszczijana wschědnje se šłóscžu a s hněwanjom, kaž s hórkej maru, napowichu a nabycžichu, hacž tón to wjazy šnjescž njemóžesche, ale šo lehny a wumrje. Ach, psches mordařsku ruku tak wjele ludži wo žiwjenje a štrowoscž njepschińdže, kaž psches mordařski jasnyk, hdnyž wot hele je šahorjeny. Brajće, shto je šo tam štało, hdžež šu bližšchemu tak na czěle abo na dušchi šchłody nacžinili? Mordowanje! Šswjaty Jan piša, šo hižom tón, kiž šwojeho bratra hidži, je mordař. (1 Jan. 3, 15.)

Mordarjo šu cži, kiž šebi šamym žiwjenje wošmu abo pschikrótscheja, niz w horzocze khoroscze, ale se šymnym pschemyšlenjom. Za njerycžu tu jenož wo tajkich, kiž to žiwjenje, kotrež jenož Bóh da a wošmje, w jenym wošomijnjenju precž cžišneja k wěcznemu škaženju, ale tež wo tych, kiž psches žadlawe žiwjenje tón templ Boži, kiž dyrbi jich czěło bycž, po kručach wotklamaju. Njech je to palazy wohen njepózcžiwych žadoščow w štawach; njech je to njepschestawazy loscht na džiwyh wješelach; njech je to šřěbanje palenza, tuteho potajneho jěda, kiž na czěle, runje našcheho lubeho šerbskeho luda, kóžde lěto wjazy štawow

skónzuje, hacž žadyn žałoŝny mór; — njech je to abo tamne, shtóž jenemu tutych srudžaznych pschehrěschenjow město a knjeistwo dawaj, tón skasny ſo ſameho. Niz jenož tego dla, dokelž jemu, kiž ſnano hiſhcze w mozy žiwjenja ſteji a wot ſkaženja ſamych ſwojich mozow nicžo njeczuje, ſo pschowoła: „Dha wjeſel ſo, młodzenzo, w twojej młodoczi, a njech ſo twoja wutroba ſraduje w twojich młodych dnjach, a cziń, shtož ſo twojej wutrobje ſpodoba a twojimaj woczomaj ſo lubi, ale wjedž, ſo cže Bóh ja to wschitko budže psched ſud wjeſcž.“ (Prěd. 11, 9.) Ale tež tego dla dyrbi cžlowjeſ, kiž tajke tórne, džiwyje žiwjenje wjedže, ſamomordar rěfacž, dokelž ſkaženje cžěla tež njedawaj na ſo cžafacž. Druhdy je ſo ſtało, ſo bě tajki cžlowjeſ bórſny precž. Huſcziſcho je ſo ſtało, ſo ſu wo wjetu palenz pili, a tón, kiž bě dobył, hnydom w korcžmje padže a ſwoju duſchu wot ſo da. A hdžež bě ſo to ſtało, tam bě mordowanje ſo ſtało! Ale druhdy pschińdže to ſkaženje tež pomakku. O žałoŝnje je, tajkeho cžlowjeſa w paſorach hrěcha a ſobu we ſwjaſkach teje khoroscze, kotraž runje ſ tuteho hrěcha wukhadža, wohladacž, hdyž srudni dyrbinny prajicž: nětko cžehnje ſmjercž jemu do ſtawow! nětko ſedži jemu na jaſyku! nětko wotſtorcži jemu wutrobu! A hdžež je ſo to ſtało, tam je ſo mordowanje ſtało. Tutón cžlowjeſ móhl hiſhcze živy bycž, ale wón je ſo ſam ſe žiwjenja wuſtorcžil. Mój luby, ty ſy ſam ſebi najbližſchi, a my njeſměmy ſwojemu bližſchemu na jeho cžěle žaneje ſchody ani ſłóſcže nažinicž. Nichtó njeſmě ſwoje cžělo ſkaſycž, a hdžež ſo to ſtanje, tam je ſo mordowanje ſtało, a hdyž to wyschnoſcž njekhoſta, dha tola hroſny Boži ſud.

2.

Teho dla praſchamy ſo: Shtó njedyrbimy ſkomdžicž cžinicž? Wukladowanje w naſchim katechiſmje

praji: My dyrbimy bližšemu pomhacź a we wšchej
cźelnej nusy Ɣluzicź.

To rěka pomhacź, kaž tón Samaritski pomhasche,
tať so hnydom Ɣami pšchimamy, hdžež je nusne, ale tež
tať, so Ɣo teho runja dale staramy, so by hubjenemu Ɣ
trajazemu derjehiczu po móžnosći spomhane bylo. Nasch
Lutheruř to se Ɣylnymi Ɣlowami wobkruczi we Ɣwojim
wulkim katechizmje: Hdnyž nětko nahemu hicź dasch, a by
jeho swoblefacź móhl, dha Ɣy ty jemu dať smjersnyčź;
hdnyž někoho hlód czerpicź wohladasch a jemu jěscź nje-
dasch, dha dasch ty jemu hloda wumrjecź; hdnyž ty ně-
koho bjes winy Ɣ Ɣmjerczi wotƔudženeho, abo w druhej
tajkejle nusy wohladasch a jeho njewutorhnjesch, hdy by ty
tola pomoz a pucze Ɣ temu wjedziť, dha Ɣy ty jeho
skónzowať. Lubowani, nasch Lutheruř, kiž žiwjenje luda
tať zyle snajesche, njeje jemu Ɣ tym pšewjele napo-
ložicź chyzľ; pšched pšewulkej dobrocziwosću wob-
khowa hižom kóždeho Ɣamolubosć; ale wón je hacź na-
najwótrišcho trjehicź chyzľ tamnu žadławu symnosć wu-
troby, kotraž móže pšihladowacź, kať, Ɣnano zyle w bli-
skosći, jene cźlowške žiwjenje Ɣo bėdži a trada a nusu
czerpi a žalosći a kónz bjerje, a kotraž pšihladuje bjes
snutskomneho hnucza a bjes wabjenja Ɣ pomhanju a Ɣ
Ɣluzenju w tajkej nusy. Tajka stwjerdnjenosć a hros-
nosć wutroby, kiž pšchi cźelnej a duchownej nusy kšhesćiz-
jana kaž kamjeń wostawa, Ɣo Ɣ tym khosta a Ɣo jej praji:
Tón, kiž nimo hubjeneho abo w nusy stejazeho dže, a
jemu njepomha, tón nima mjeńscheje winy na jeho srud-
nym kónzu, dyžli tón, kiž je jeho do hubjenstwa pšhinjeřľ.

Pšched krótkim bu mi powjedane wo małym džěsczu
Ɣ nascheje wořady, kiž bė jene popořdnje Ɣo někať Ɣ doma
šhubilo; wone bėsche Ɣ maczeri na łuku hicź chyzľo. To
džěczo bė Ɣo saběžalo, a jako to domach pytnychu a se
styskom jo pytachu, dha hižom daloko woľo bľudžesche.

Tuto džěcžo ſu potom w nozy někotſi mužojo ſetkali, a ſo jo praſcheli, hdže chze? a jaſo ſe ſwojim džěcžazym roſomom jim praji: ě macžeri na ſuku! — dha ſu jo wopuſchčžili a dale ſchli, jaſo by jow žaneho poſluženja a žaneje pomozy trjeba njebyło. Žałoſnje! To tola dyrbjachu wje-džicž, ſo žane džěcžo w nozy pſchi deſchčžiku ě macžeri na ſuku njeponđže, ale ſo bě to wbohe ſabludžene džěcžo, kiž móžeſche bjeſ jich pomozy lóhko kónž wſacž. Žandželjo Boži pať ſu lěpje mēnili ſ tym wbohim džěcžatkom hačž njeroſomni čžlowjeſojo, a ſu jo tať derje wobarnowali, ſo bu na druge ranje žiwe a ſtrowe, hdnyž tež daloſo wot ſwojeho ſtatoſa namaſane. Ach lubowani, kať wjele hrěcha ſo ſ tym wobjeńdžuje, ſo ſo pomoz hubjenemu ſapowě, hdnyž chze tola Bóh „kóždeho ſwobarnowaneho, wuſwobodženeho a wobhrodženeho mēcž pſched kóždej ſchiwdu; a je tutu kaſnju ſa murju a wuſchowanje woſoło bližſcheho ſtajił, ſo by ſo jemu žana ſlóſcž njecžiniła“, ani žana dobrota ſa njeho ſo njekomdžila.

„Duž budžče jedyn pſchecžiwu druhemu dobročžiwu, miłoſcžiwu a wodaječe ſebi, jaſo tež wam Bóh w Chryſtuſu je wodał“ (Eph. 4, 32). Tym ſmilnym Jeſuſ praji, ſo ſu ſbóžni; na njeſmilnych čžaka njeſmilny ſud. Duž njedaječe měſtno ſwojemu hněwu, ale Božemu, a hdnyž někajſa ſlóſcž pſchecžiwu bližſchemu ſo do waſcheje wutrobny dobudže, dha mějče kedžbu na to, ſo ta hłubina, kiž chze ſo bjeſ nim a bjeſ waſchej wutrobu wotewricž, by pſchekhodžicž byla w mozy naſcheho ſchižowaneho Jeſuſa, kiž ſwojej ruzy tam na ſchižu wupſcheſtre a proſcheſche tež ſa ſwojich mordarjow. Hamjeń.

Brědowanje wo sčestej kasni.

Schtož wěrne je, schtož czešne, schtož prawe, schtož pózcziwe, schtož lubosne, schtož khwalobne je, je-li někajki pocžinč, je-li někajka khwalba, na to myšleže! Hamjeń. (Phil. 4, 8.)

Bóh je w paradisu swóji slub scžinił i přenimaj cžlowjekomaj, tón bu slamany psches hrěch; a Abelowa krej wołasche jako srudne wobšwědczenje teho k njebjesam. Tak tež bu hrěcha dla tón slub njedžerželi, kiž běchu hižom w paradisu bjes šobu scžinili, a teho dla dyrbi po pjatej kasni swóji khutny hlóš bljšhecž dacž sčesta kasni. „Tež mandželszy, kiž kšesčizienjo rěkaju, šo tak do hrěcha a bluda šhubjuja, šo šwjatnizu žiwjenja: měr a šbožo teho šameho wutupuja, kaš njedyrbjeli tež wonjecžescžicž šwjatnizu doma: měr a šbožo mandželstwa?“ To drje je šałožene na twjerde, wšte slubjenje. „Hdžež ty pónđešch, tam ja tež pónđu, hdžež ty budžešch hospodowacž, tam tež budu ja hospodowacž, twóji lud je móji lud, a twóji Bóh je móji Bóh, hdžež ty budžešch wumrjecž, tam tež chzu ja wumrjecž, tam chzu ja tež pohrebana byčž. Tón Anješ cžin mi to a wono, šmjercž dyrbi jenož mje a tebje džělicž.“ (Ruth. 1, 16. 17.) Tak bu rycžane a slubjene psched wěrowanskim wołtarjom, psched woblicžom Božim, a nad rukomaj, na tute slubjenje šawdatymaj a nad wutrobomaj, we tutej woli šjednocženymaj bu wuprajene šwjate porucženje Anješowe: Schtož Bóh hromadže štowaršchil je, to cžlowjek róšno njedžěl! (Mat. 19, 6.)

Cžeho dla, o cžeho dla šo tola tak hušto namaka mandželstwo w šwojim šnutškomnym žiwjenju rošwjafane a rošdžělene? Cžeho dla, o cžeho dla šo tola tak hušto namaka dom, kiž khabla w šbožu a je pošne šnutškomneho njeměra?

Wšchiz Boži nočze sbožo mandželstwa powalicz, wón jo wjele bóle wobtwjerdzuje, dokelž wutrobu mandželsteho wutrobje mandželsteje bliže wjedže; tež wšchelaki hrěch a hrošnosć njemóže tajke poßlenje wuforjenjenje wšcheho sboža sboupschinjesć, pschetož mandželstej dopředka wjedžeschtaj, jo staj tež sčlabaj hrěschnaj cžlowjekaj. Tak dolho hač njepschestanje sdychowanje jeneho sa drugeho, dha tež sčle s Božej pomozu sč pschewinje psches ponižnosć a sčzerpliwosć. Někotre sčylne wichory móža psches sčtom žiwjenja pscheńć, wón sč pschezo sa sč sčběhnje, ale, lubowani! sčlamany sčtom sč njesčběhnje wjazy, a sčlamane mandželstwo ženje wjazy to njebudže, sčštož běsčhe. To pač je łamanje mandželstwa, hdyž mandželsti abo mandželsta žadławnych cžělnych loschtow dla pschisahanu sčwěrnosć njedžerži. Duž kędžbujće na to, sčštož Bóh k temu praji:

2 Młójs. 20, 4.

„Ty njedyrbisč mandželstwo łamacz.“

„Tuta kasú praji dorosčženym, kač sč prawje sčšesćijanszy w mandželstwje a sčwonkach mandželstwa sa džeržecž maju; a młodym ludžom, kač k sčšesćijanskemu mandželstwu sč prawje sčwjecžicž dyrbjaj.“ Sčdžež sč to stanje, tam sč njestanje tón hrěch, kiž je nam sč tymi sčłowami sačafany:

Ty njedyrbisč mandželstwo łamacz.

Sčto je:

1. tuteho hrěcha sačočatk a sčšesćijana pschisčlušchnosć pschecžiwu temu sčamemu?
2. tuteho hrěcha dokonjenje a sčšesćijana sčpomoženje psched nim?

„Anježe Jesu, Sčsyno Boži, kiž sč sa naß sčschizowany a horjestanył, tebjje proßymy, ty chžyl psches napohlad

a wopomnjenje twojeje swjateje martry, wutrobny a myśle wschittkich, kiž so k tebi wołaju, k pózcziwosczi wobroczič, so ty njeby podarmo wumrjel był tež ja naß!“ Samjeń.

1.

Rajki je šapocžatk hrěcha mandželstwołama-
nja, a šhto je šchesczijana pschißkuschnoscz psche-
czimo temu?

Luba woßada, stup so mnu do jeneje šahrody, w ko-
trejž wjele kczějatyh rózow steji, kaš rjane šu wone! ale
tež: kelko njepšhecželow ma jich kczěw! W jich wjele
žerje potajnje czeriw, kiž cžini, so swjadnu a šo škaža do
cžaša. Luba woßada, stup so mnu do šrjedžisny twojeje
młodžiny, twojich kczějazyh šynow a džowkow, njeje
to šahroda Boža? A tola je w jich wjele šnutsšomne, husto
jara potajne škaženje, cželne hrěščne požadanje, njecžiste
lošhty, njepózcziwe wašchnja, kiž móž a rjanošč a nje-
winošč a šbožo precž bjeru! Dokelž by k njewurjeknjenju
krašne bylo, hdy bychu te mlode dušche wschitke š zylej,
jenicžkej lubošczu šwojemu šbožnikej šwěrne byle, dha je
šly njepšhecžel cžim lešnišcho nadběhuje a pschezo šašo
dopjelnjenje teje próstwy šanicžuje, kiž žyrkwiny wótz
Augustinuš na młodžinu štaji: wašche kczějaze, škote
lěta chze tón šnjes měcz, niz te šhude mozy wa-
šchich štarych lět!

Šaj, tón šly njepšhecžel ma bohužel šwoje do-
byče tež bjes našchej šerbskej młodžinu! Še to pschewjele
prajene? Lubowani, pschi tym njespominamy na wschelake
žadlawošče, kiž w cžemnosczzi nozy a domow šo šhowaju,
ně, jenož na to, šchtož psched woczomaj leži. Šdnyž wot
wschittkich džěczi, kiž w našchich šerbskich woßadach šo na-
rodžuja, nimale šchěšty džěl je njemandželškich, hdyž wot
wschittkich porow, kiž k wěrowanskemu wołtarjej štupja,

nimale połóžja króny cześće nima, — kaž dyrbi ƚo dha sforžić na našcu młodžinu? kaž hinač hacž: běda tebi, hdnyž ƚama wěnz cześće ƚebi wottorhašch!

A hačle w našchim cžaŝu je srudny ŝapocžatk ŝ tym cžinjeny, ŝo tajke pšhestupjenja njebudžeja jenož wodate, — to njech ƚo ŝtanje! — ale ŝo ƚo wo nich rycži, jako by cześć a njecześć nimale to ƚame byla. So ƚo to tola ženje ŝtało njeby! Pomyŝlcže ƚebi, hižom zyrkwiny wótz Chryŝostomuŝ rycži wo cžeŝnym njewjeŝćinŝkim wěnzcu, potajkim je tuto dobre waŝchnje pščeŝ 1500 lět wobŝtało w našcej ŝcheŝćijanŝkej zyrkwi a dyrbi tež pšchichodnje wobŝtačž. Hdžež pač ŝpytuja pščeŝ někajku podobnu pychu jebacž, jako by njecžeŝna njewjeŝta cžeŝny wěnz měla; — abo, hdžež chzedža ŝ lóhkimy ƚłowami pšchifrycz ƚwoje pšchehreŝchenje jako ƚnadnu wěz, tam ŝ tym jenož na ŝjawne pšchińdže, ŝo je ƚo k wulkemu hrěchej pada hiŝcže wjetŝchi hrěch njepoŝutnoŝcže pšchidač!

Lubi młodženzojo! lube młode holzy, njedajcže ƚo ŝa ƚlepicz wot ƚwěta! ƚola njeho ženje njepobrachuje na wŝchelakim pšchifryczu a ŝamolwjenju cžělnych hrěchow, tu pač ƚlacži jenož ŝakoń a roŝbudženje, kiž je Bóh tebi połožił do wutrobny a napiŝač na woblicžo, tač dołho hacž hiŝcže njewinowaty ƚy, a to je: hlóŝ ƚwědomnja we wutrobje a ŝacžerwjenjenje njewinowatoŝcže na woblicžu pšchi ƚlyŝchenju a wohladanju njepózcžiwych ƚłowow a njepózcžiweho ŝadžerženja! Wy pač, kotrymž je ŝbožo młodžiny do ruki date, tež pščeŝ waŝche ƚłowo a waŝch pšchifklad, ŝkludžcže ƚwój jaŝyč, ŝo by wrótne, njehanibicžiwe ƚłowa njeryczáč! Wo jědu ƚo praji, ŝo jena krjepka teho ƚameho, kiž pšchypadnje do cžłowŝkeje krowě pšchińdže, njemóže ƚo ženje wjazy wotŝtronicž ŝ cžěla, a jene tajke njehanibicžiwe ƚłowo njemóžeja myŝle ženje wjazy wotbycz. O, na kažke bjeŝbóžne, ŝymne waŝchnje ƚami ŝtarŝchi druhdy wo hrěchach a hanibje džěcži rycža, měŝto teho, ŝo

bychu so pschezo wo cžistu duschu swojeho džěscza w modlitwje bědžili.

Stajku wopacžnu słabość wopokasuja starschi napschecziwo nječnicžomnemu hordženju, napschecziwo khodženju do swěta, napschecziwo sawjednemu towarštwu swojich džěczi, — kotremuž dyrbjale tola durje sanfujene wostacž, — hačž skónčnje tež tu prawe pójnacže pscheposdže pschińdže.

Schtó móhl te byly licžicž, tón styš sapshijecž, to rostacže wurjez, kiž su psches tajke shrěschenje a cželne pady na domy a swójby pschischke, a na žiwjenje kóždeho tajkeho pschestupjerja, kotremuž so scžěwki, srudne plody jeho pada pschezo sašo kaž rjeczaš sa nohu powěscheja a kaž cžežke brēmjo, — kiž kóžde ranje pschi wozucženju so jemu sašo na wutrobu wali, — sa nim khodža! Schtó móhl wuprajicž, kaž dołho trajaze hubjenstwo, khorošče a tež smjercž je husto saplacžila krótki žadlawy loscht; a schtó wě, kaž surowe słowa poklecža budžeja junu teho sawjednika trjehicž psched Božim sudom, kotremuž njewuńdže bjes schtrafy jeho njeskutk, hdy by runje lešnje abo khroble so jow swětnemu khostanju wuwinył!

Haj, hrěchi mlodošče dyrbjaja jow wopominane bycž, pschetož schtóž je so s nimi womasak, tón je mandželstwo lamak, prjedy hačž je do njeho sastupił, tón je schestu kasnju pschestupił, pschetož my dyrbimy cžiste a pójacziwe žiwjenje wješč w słowach a skutkach.

Na pschikladach k temu njeje pobrahowało. Bytajče a namakajče šebi, schtož je we waschej bibliji powjedane wo Josefě, wo Rutče, wot Šiobje (1 Mójš. 39, 8. 9. Ruth. 3, 11. Šiob. 31, 1).

A na jašnym Božim słowje a napominanju k temu tež njepobrahuje. Wone pschikasa: „Wachuječe a modlcže so, tak, so wy do spytowanja njepschińdžecže, duch je hotowy, ale cžělo je słabe“ (Mark. 14, 38); wone

řlubi: „Sbóžni řu cži, řiž cžišteje wutroby řu, přchetož woni budža Boha widžicž“ (Mat. 5, 6).

Alle řať řteji ř dopjelnjenjom tajřich poručženjom a ř wobředžbowanjom tajřich přchikladom? Spytujcže wařche myřle, hacž řu přchezo řwječzene, a měječe řpodobanje na tym: řo ř njebjeřkemu myřlenju pořběhnyčž! Wobhońcže řo we wařchich řłowach a we wařchich rořryčžowanjach, hacž nihdže řadny nječřiřty duch w tych řamnych řřhowany njeředži, abo hacž řmě řóžde tych řamnych wozucžicž a řařo řlincžecž w řbóžnej wěčřnořcži! Přebujcže wařche řiwjenje, hacž řane řapalne řnamjo hřeřřchneho pada na nim wohladacž njeje přched Bohom!

Wopomńcže, lubowani, řo je nařche cžělo wyřbořo řwječzene přches řwjatu řřchčenizju a řo přchezo řařo ř noweho pořwječžuje přches dořtawanje řwjateho wotřařanja, — dha dđeržcže jo jařo templ řiweho Boha, a trjebajcže řhutonocž a řurowocž přchecžiwu cžělu a řrwi, a to bórřny, přchetož hřeřř njewořřlabnje ale pořřylujuje řo cžim bóle, cžim řřabřcho my jemu napřchecžiwu řtupamy.

2.

Njedajmy přchicž hacž ř dořkonjenju hřeřřa mandželřtwołamanja, ale řtarajmy řo wo řpomozenje přchecžiwu njemu.

Mandželřtwo řamanje je přchezo přlacžilo řa něřřto, řřtož je přches měřu wulka hrořřnořcž. Ředžbujcže! řamo lěpřche a řhutniřche ludy bjeř póhanami, řotrež běchu mandželřtwo ř wótzneho řtatoka paradifa řobu wřale a wobřhowale, řu mandželřtwołamanje jara řrucže řhořřale. Bjeř póhanřřimi řařřami předowařche přched něhđže 1000 lětami biřkop Landolf; tón řředowaze powjeda, řřtož je řam tehdy bjeř nimi wohladař. řhromadžiřna tuteho póhanřřeho luda bě na wulkej řuzy, řotraž přři jenym bořu mjeřowařche ř wulkej řřubořej řužu.

Psched lud shromadženy buschtaj stajenaj jedyn muž a jena žona, kotrymajž bě mandželstwołamanje dopočasane. Wjerch luda so jeju hišćeže jónkróc woprascha, hacž je temu tak bylo, a wonaj so wusnaschtaj. Duž pschistu-
pichu najbližšchi pscheczjeljo se swójbow wobskorženeju a wotewřachu mužej brón a pychu, a swjasachu žonje ruzy a nohi, potom buschtaj wobaj k luži wlecženaj a někajke wodžecže na njeju cžiřnjene; potom tamni swójbni psche-
czjeljo tuteju mandželstwołamarjow do tamneje hlubo-
keje luže štorcžichu, so tutaj cžłowjekaj tak žalobny kónz
wřaschtaj.

Lubowani! to je žalobne, to je póhanske waschnje!
ale wone tola počasuje, so je hižom cžistemu cžłowjekaj,
hacž runje by kšheszczijan njebył, mandželstwołamanje
něšcto wořebje wohidne.

Lud Israelski, kotremuž bě tón sakoń wot Boha daty,
je tež stajnje cžežke khostanje na žiwjenju pschestupjerjow
wobkhował pschi mandželstwołamanju, a jemu tež njeje
pobrachowało na předarjach pokuty, kiž kralam kaž ludej wěr-
noscz a šud pschipowjedachu. Womyšlcže jenož na Davita,
kiž se selharnym jasytkom a se škradžu trjebanym mor-
dařskim mjecžom šebi pucz k mandželstwołamanju wotewri
a tutón hrěch tež dokonja, hacž jeho Nathanowy poroř
trjechi: Ty by tón muž!

Wono drje so stanje, so Bóh tajku wutrobu, kotraž
bě dolho štwjerdnjena, pschi dokonjenju mandželstwo-
łamanja trjechi. Potom je wscho jene, hacž je Bóh psches-
jeneho Nathana ryczał; abo hacž jene džecžo tajkeho do
hrěcha sabludženeho cžłowjeka, kiž w šwojej njewinoscži a
luboscži rucžku sa nim wupschěstrě, jemu zyłu hrosnoscz
jeho žadławeho sadžerženja psched woczi stajesche; abo hacž
tón dobry jandžel Boži w šwědomnju jeho šetka, — hdyž
jenož pschestupeř do so dyri a so pokutnje wusnaje: Sa
šym tón muž! Ale ach, hrěch Davitowy so drje wobeń-

dźuje, so wutroba satschepeze, hdyž wo tym shoni a so prascha: bu to křesćizijeno? bu to křesćizijanszy mandźelszy, na Křystušowu šmjercz křesćeni a k jeho krašnosći powołani? — hrěch Dawitowy so drje wobeńdźuje, ale tu njeplěduja šylsy Dawitowe a rošćacze Dawitowe, kiž jeho zylke pósnišche žiwjenje se srudnym šacžucžom napjelni, tak so čujesche: Ženje njemóžu wjazy tak šbožomny, kaž předy, w mojim Bohu bycz; ja drje šym wodacze doštał, ale njemóžu ženje šabyč, so šym ras tak srudžil šwojeho Boha. Tehdy pač, hdyž žana pokuta tu njeje po padže, potom tež žadny troscht špomoženia š hrěcha a wot šchtrafy tu wjazy njeje.

Teho dla měječe so k temu, so byščeže šakoń Šnješowy dopjelnili a došonjenja hrěcha so hladali a w mandźelstwie so bjes šobu lubowali a čžesćili.

Se šchitowazej a šlužazej lubosću, š kotrejž dyrbitaj mandźelski a mandźelska so štajnje šetkacž, a š tej čžesću, kiž dyrbitaj jedyn druhemu wopošowacž, dofelž štaj wobaj pomoznikaj hnady a čžetaj jedyn druhemu do njebjesš pomhacž, dyrbitaj bjes šobu žiwaj bycz.

Šdžež pač je mandźelska tak podtlóčžena, abo so šama tak precž mjeta, so je njebjeska pycha a džiwna móž, kiž w pózcžiwosći leži, šhubjena, tam tež najšlubšchi pad wjazy daloko njeje. Šdžež mandźelski, kiž dyrbi bycz hłowa a měšnik šwojeho doma, wotwjacacž počžina šwoju wutrobu wot šwjateje pschisłušchnosće pschecžiwu tej, kotruž dyrbi jenicžzy lubowacž, a měšto dawwa wšchelakim požadazym myšlam a njepózcžiwym lošchtam, tam placži to wotšudženje Šnješowe: „Šchtóž na žónsku pohlada, tak so by šebi tu šamu požadał, tón je hižom mandźelstwo š nej šamał w šwojej wutrobje.“ (Mat. 5, 28.)

Žane jebanje drje šlepishe njeje, hacž to, kiž tutón hrěch mandźelstwošamanja ša něšto šnadnišche džerži, a šamo š hrosnymi šměchami na to špomina bjes hrěsch-

nyimi towaršchemi. „Njedajće ſo molicź, pſchetož ani kurwarjo ani pſchibóſſzy ani mandželstwołamarjo, ani kiž ſami ſe ſobu hanibu cźerja, — njebudža Bože kralestwo doſtać!“ (1 Kor. 6, 9.) Sa nich je tež njemóžne, Bože kralestwo doſtać, pſchetož trojaki ſud na nich cžaka ſa tſoje pſcheſtupjenje. Ła mali ſu ſwoju pſchiſahu, pſched Bohom wotpołożenu, ſo chzedža ſwěrnj bycź; Ła mali ſu ſlub, ſ druhim pola Božeho ſwjateho woltarja ſcžinjeny; Ła mali ſu wutrobu mandželſkeho abo mandželſkeje!

D ſo teho dla tón, kiž ſo winowaty cžuje, njeby cžakał ſ najhlubſchej pokutu, to by jenož bylo „jene ſtraſchne wocžakowanje teho ſuda!“ (Hebr. 10, 27.) Ně, ſe ſwěrnej dźěławoſcžu a ſtróſbnoſcžu a ſe ſtajnym wachowanjom ſjednocź kſcheſcžijan kóždy džeń nutrne pohladanje na teho ſwjateho Jeſuſa, kiž tež wumóže ſe ſpytowanjom, dha budže ſo ſamo wot ſo ſ hlubiny pokutnjeje wutrobny žórlicź ta próſtwa, kiž ma haj a hamjeń pola Boha: „Stwoó we mni, Božo, cžiſtu wutrobu a daj mi noweho wěſteho ducha; njeſacziſń mje wot ſwojeho woblicža a njewſmi ſwojeho ſwjateho Ducha wote mnje!“ (Pſalm 51, 12. 13.) Hamjeń.

Brědowanje wo ſedmej kaſni.

Běda temu, kotryž ſwoje kubło pſchiſporja ſ zuſym kubłom! Kať dolho budže tracź? (Habak. 2, 6.) Hamjeń.

„Što pomha cžlowjekej, hdy by wón runje zyly ſwět do byl a wſchať na ſwojej duſchi ſchodowať?“ (Mat. 16, 26.) Sa ſlužba, pſcheſ pilne dźělanje doſtata; luby wſchědny khlěb ſ prózu pſchihotowany; pjenjeſ ſ cžeſcžu nalutowany, ſa cžaſ ſtaroby a nuſy, — njeje tajki pſcheſ tamne praſchenje Bože ſakaſany dobytk. Alle wěſcže je měnjene

to nješwědomliwe šchrabanje a drapanje, kiž jenož nahromadžić pyta na wšchitke móžne waschnje. Pšchi tajkim běhanju a hrabanju mjenujzy njewoteńdže bjes šchody sa dušchu, pšchetož šwědomnje dyrbi husto „ně“ prajicž k tajkemu dobytkej, sa kotrymž smutskomne požadanje sa šlepjeneho cžlowjeka hižom wšchitke ruzy wupšchěstruje. Tak so šo pšchi tym dopomnišch na to, šchtož Justuš Zonáš (kiž bě pšhecžel Lutherušowy) ras powjeda. Wón piša: Dwaj šo rošryčowaschtaj, jedyn wošebny knjes a rycer Kram, kiž dyrbjesche runje skutk dokonjecž, pšched kotrymž šo strachowasche, dokelž bě trochu pšhecziwo šwědomnju. Duž džesche tón wošebny knjes: „Mój Kramo, hdyž chzesch šo bohaty a wulki muž cžinicž, dha dyrbišch najprjedy do přenjeho lěpšeho šchtoma džěru wudypacž a twoje šwědomnje nuts šašadžicž, a potom tu džěru w šchto-mje, w kotrejž nětko twoje šwědomnje šedži, i cžopom derje šacžinicž. Hdyž šy potom bohaty a wulki knjes nastal pšches šwoju lešnosč, dha móžesch šebi šwoje šwědomnje šašo won wucžahnyč.“ Ša to šlyšchach, praji Justuš Zonáš, duž pšchistajich: „Tón pucž móže šebi potom tutón knjes šalutowacž, pšchetož bjes tym je dawno jedyn druhi pšchichoł a je tu dušchu šebi wucžahnył a wotwjedł.“

U lubowani, njewohladamy jich wjele, kiž runje tak cžinja, so šnadneho, hubjeneho dobytka dla, kiž budžišche jim tež pšchipanył, hdy budžichu šprawni woštali, šwoje šwědomnje na boł štorčaju a to pšchezo a pšchezo šašo, hacž wone škóncžnje škemu njepšheczelej njepšchipanje?

Tajzy šapomneja najprjódzy na bližšeho, na šuboda, pšhecžela, na šhudeho bratra, na šhoru šotru, na wobohich štaršich, a bjes šmiljenja jim wotčahnu, šchtož móža, so buchu šebi pšchipołožili. Tajzy po tym na Boha šapomneja; jeho dotalne dobroty jemu k nohomaj cžišneja i njedžaknym šwarjenjom; njeprašheja šo dale

sa jeho žohnowanjom a jeho pomozu, a wotklamaju jemu na službje a na darach sa jeho kralestwo, kaž wjele móža. Tak njebudže spomnjene ani šmjercze, ani šuda ani wěcžneho šatamanstwa, a šnutškomna hrosa pšched najhlubšim hrěchom pšhestawa, pšchetož šhodžeńk po šhodžeńku je dušcha panyła, a jej płaczi hižom to šlowo warnowanja a šuda: **Ty nješměšch franycz!**

2 Mójj. 20, 15.

„Ty njedyrbišch franycz.“

Ty šo nješměšch dótknycz bližšeho žiwjenja ani žony ani kubła ani cžescze, to wuprajeja tute kašnje wot pjateje hačž do wošmjeje. Daloko steji pšchi tym hrěch „franjenja“ wot šprawneho šchesczijana, tak šebi myšlimy. Pohladajmy, hačž temu tak je!

Ty njedyrbišch franycz.

Sšlyšchmy:

1. šhto w tutej kašni pšched wocžomaj leži a ma šo wopomnicž;
2. šhto w tutej kašni potajnje šobu je žadane a šo teho runja ma wopomnicž.

„Šnježe, my ničžo na šwět pšchinješli nješšmy, a je šjawne, šo tež ničžo š njeho wunjescž njebudžemy“ (1. Tim. 6, 7). Wšhitko, wšhitko šy ty nam darik š lutej hnadu a dobrocziwošcžu. Daj nam to wšchědnje pšnacž! Spožcž nam, šo bychmy šemške dary tak wužili, šo je njewužitnje njewužiwamy, šo bychmy tebe, Šnježe, wobšhowali, hdyž wšcheho drugeho parujemy! Šamjeń.

1.

Hdyž je prajene: ty njedyrbišch franycz! šhto ha w tutej kašni pšched wocžomaj leži a ma šo wopomnicž?

My dyrbimy ƚo Boha bojecz a jeho lubowacz, ƚo bychmy naschemu bližšchemu jeho pjenjesy a kublo njebrali! Lubowani, waschnje nětko je, ƚo ƚo wschitke budniške khostanja zylcho budniškeho wokrjesa wosjewjuja w nowinach. A nimale kóždy džen ƚo wosjewjuje zyla liczba tajkich, kiž ƚu — kranyli. O, kať wulka dyrbi liczba tych bycz, kiž ƚu do tuteho bjesbóžneho hrěcha sapanuli, hdyž tola jich wjele hischeže s zyla psched ƚud nje-pschiúdze. — Někotsi padušchi ƚo ženje jako tajzy njewunamakaja a nje-khostaju. Ze to sbože ja nich? Schto dha je czežšcho, w knihach cžlowjekow, kiž na žiwjenju khostaju, sapisany bycz, abo we wěcznych knihach nascheho Boha, kiž móz ma tež dusche satorczicz do hele? A tute knihi budža junu wotewrxene a w nich wschitko namakane, schtož je tam sapisane wot wscheho njepraweho kubla. O Boh daj, ƚo wot tajkeho njepraweho kubla njeby nicžo ležo wostało w waschich domach a dworach a bróznjach a hródžach; na waschim cžele, na waschej duschi, na waschim ƚwědomnju!! ƚola žaneho jenicžkeho nješmě ƚo žane jenicžke, na njeprawe waschnje dobyte kublo namakacz, tež niz žadyn jenicžki pjenježk. „Teho dla cžiúdze hódne plody pokuty (Mat. 3, 8); schtož kranyl je, tón nje-krań wjazy, ale njech ƚo prózuje a džěla s rukomaj něschto dobre, ƚo by dawacz měl potrzebnemu“ (Eph. 4, 28). O, ƚo by ƚwědomnje ƚo sbudžilo! O, ƚo by wusnata byla někotra stara wina! O, ƚo by ƚo wróczno dawalo wobschkodženemu, schtož je ƚo jemu brało, abo Bohu ƚo woprowalo, schtož ƚo nje-hodži wjazy wróczno dacž!

S njeprawym kublom cžehnje cžert ƚobu nuts do domu, a ta próstwa: „Njewjedž naš do spytowanja“, nje-móže wjazy wuƚkyschana bycz. A skóncžnje lubi ƚo cžlowjekej, s lóhkej prózu bracz, schtož dyrbjesche s czežkej prózu s prawym džělom saƚkuzicz, a jeho duscha, w ƚmjertnym stysku žalosežaza dyrbi woněmicž, sadušchena w pjenjesach

abo we wopikštwje a wobžranštwje. A je to někajke samolwjjenje, hdyž bu jenož „něšto małe“ brane, a hdyž bu to khostanje w człowškim šudu ja to šhonjene, jenož „zyle šnadne“? My wěmy, lubowani, so tam a šem w błudnej hrěšchnej myšli to abo tamne pschhrěšchenje pschecziwo šedmej kašni ja mjenje hanjaze bu wobhladane, hač jašo druge: Drjewo w knježej holi bracž; i polow bohatych něšto šobu wotnošycž; wot nadoby knježich něšto šobu dom pschinjesčž, to samolwjaja najwótsišcho czi, kiž někajki dobytk i teho maju, Bohu žel, tež druhdy bjesbóžni staršchi tajkich džeczi, kiž něhdže šluža.

O kajke nježohnowanje to pschinješe, kiž šo dale žerje, jačo wobštajne czežke njesbožo ja domjazych! Kač móžetej tej ruzy, kotrejž buschtej wupšchěstrjenej ja zušym kubłom, šo štyknyčž k modlitwje? Kač móžetej tej nošy, kiž khodžitej po radže bjesbóžnych a stejitej na drošy hrěšchnikow, šo namačacž na wuški pucž? To cziče, směrne, špokojne žiwjenje je wutupjene, a Bože khostanje stej i wysche hlowny, kaž hrožaze njewjedro! Bóh žadyn rosdžěl njeczini, hač bu mačo abo wjele brane; kóžde tutych pschestupjenjow je tač wulke, so Božu hnadu precž bjerje, a šcho potom? Teho dla hladajče šo přenjeje kroczele, kóždeho šapocžatka nješwěrnoscze! Prajče to kšchescžijanšy staršchi a wučerjo wšchitkim mlódyim dušcham, a počažče je na to, so je šedma kašnja hižom pschestupjena wot teho, kiž bližšcheho kubło abo pjenjesy i njeprawej woru abo i pschekupjenjom k šebi cžehnje, to reka, wšchelaki dobytk pyta se šchody bližšcheho. Nasch Lutheruš praji we wulkim katechišmje: „To na wifach a we wšchědnym pschekupštwje i polnej mozu a šylnje dže, hdžež jedyn druhého i njeprawej měru, i njeprawej wahu, i njedušchnymi pjenjesami šhebje abo i pscheklepanymi narycžemi pschifrótschi.“ Teho runja tam, hdžež rjemješknizy pscheczahowaju druhich, a šu tola nješpěšchni a nješwěrn i w šwojim džele. Teho

runja tam, hdžež cželedž w domje šwěrnje nješluži a škodu čini, abo hospodarjej a hospošy klubu a k mjer-
sanju jich klubo sanjerodžuje. Teho runja tam, hdžež šo
cželedži njedošahaza msda, hubjena jědž, njeródne bydło
dawa. Šak chješch tajke šadžerženje pomjenowacž?

Zyła hromada šawow a wustawkow w žiwjenju lu-
dži je, kotrymž šu zyle šchwarne napišma dawali; paš
rěkaju: „Dobytš pschi džělanju a wikowanju“, paš „štare
rjemješłniške prawo“, paš „dowolena šamopomoz“, paš
„wobhladniwa šlutniwošcž“ a t. d.; ale ja praju, wščitke tute
šchwarne pomjenowanja pytaju jenož hrošnu wěž rjanu
mjenowacž a šu šelharne.

Šak husto, hacž to, šchtož šo štanje, škradžu šo štanje,
šo na pschiklad pschi wikowanju a pschedawanju tón, kiž
dyrbi ša mudrošcž druheho pláčicž, to nješhoni; šak husto,
hacž mudry a pscheklepany šo šwojich škutkow psched
druhimi šhwali, jenož niz psched tymi, kotšiz pschi tym
šškodowachu, — dha šu wščitke tajke wězki šacžišnjene
psched Bohom. Nicžo nješmě pschikróššene, wotlamane,
šalšchowane, ššhowane, pscheměnjene, na boš pschinješene
bycž, wščitke tajke cžłowške wustawki a mudre pscheklepane
škutki maju napišmo, kiž njeje šhumšchtne, ale jašne, a
rěka: to je šranjenje!

A šchtóž šranje, tón njemóže šbóžny bycž, njech je
Achan, tón wotrocžk, kiž mantl wša, abo Saul, tón šral,
kiž wot teho, šchtož temu šnjesej škusšesche, něšchto šebi
ššhowa. (Pschir. Šof. 7, 21. a 1 Šam. 15, 9.) Pschetož
tež na Bošy móže hrěch šranjenja woběndženy bycž;
Šeho je wšchón cžadž, a šak wjele šo jemu psches
próšne šhodženje a próšne powjedanje šranje! Šeho šu
šhudži a šhori, špróžni a wobcžezěni, a šak wjele šo
jemu šapowjeduje wot teje šlužby, kiž Šemu škuscha na
jeho najnižšich bratrach!

2.

To pokasuje na to druhe. Hdyž prajene je „ty nje-
dyrbisch franycž“, sčto w tutej kasni bóle potajene
leži, ale ma šo tež wobkedžbowacž?

Tón hrosny hrěch leži psched woczomaj, ale jeho
korjenje šu potajene; tola šwjate pišmo je wotkrywa
s tym šlowom: „ta pjenježna luboscž je korjen wšitkeho
šleho“ (1 Tim. 5, 6). Wo Judaschu wěmy, „šo běšche paduch
a měješche móšchnju“ (Jan. 12, 6.) a morkotasche na to, šo
Marja teho Knjesa s dobrej, krašnej nardu žalbowasche.

Wón njechasche temu Knjesej popšhecž tuto pocžescžo-
wanje, potom jeho pscheradži ša 30 šlěbornikow. W tym
wščaš ma wón wjele šwojeho runjecža bjes cžlowjekami,
šo rad njewidža, hdyž bližšchemu něšcto tyje, roscže, cžescž
abo wješele nješe, šo paš šo nještaraju wo to, sčtož fru-
džazeho šo bližšchemu štanje psches jich dobytki. Drušy
šašo njehibaju ruku ani nohu, hdyž móhli tola s tym ně-
šajku škodu abo nješbožo wot bližšcheho wotwobrocžicž.
S jenyum šlowom, lóhko šo to njedopjelni, šo bychmy
bližšchemu jěho šubko a žitwosčž pomhali polěp-
šhecž a wobarnowacž.

To rěka, my dyrbimy pomhacž polěpsšhecž a pom-
hacž wobarnowacž; bližšchi dyrbi šam tež něšcto pschi
tym cžinicž, a najlěpsšche dyrbi našch Bóh cžinicž. Potajkim
njeje pschecžezke ani pschewjele, sčtož šo wot naš žada,
ale kaš šteji s dopjelnjenjom?

S cžapa šydomlětnjeje wójny cžitach šlědowazy
jednory podawš. Jedyn rytmišctr bu wupóšłany s ně-
šotrymi jěšny mi pizu ša šonje pytačž w šhětro wupušcženej
krajnje. Škóncžnje nadeńdže w jenej šhěžzy štareho muža.
Šnydom bu tón mužik wot tutych jěšnych nušowany, jim
něšajke polo pokasacž, hdyž móhli šebi pizu ša šonje na-
bracž; wón džěšche dopředka, woni paš ša nim jěchachu.

Bórsy wohladachu s dala polo s jeczmjenjom, a chychu so do teho dacz; wón pak jich proschesche, so bychu hšchcže mały kruč dale so bu pschischli, a tam hnydom pschi puczu namakali, sčtož pytaju. Bórsy tež nadeńdžechu druhe jeczne polo; to někať wotežnjachu a sebrachu wscho so bu. Pschi wotsalenju prajesche tón rytmištr k temu mužej: Nano, wy sčže naš njetrjebawšchi dale honili, tamne polo bě lěpsche. „Haj“, wotmolwi tón muž, „ale tamne njebě moje.“ To rěka, lubowani, bližšeho žiwnošč pomhacž wobarnowacž! Kať wjele nam pobrachuje na tajkim pschewinjenju nascheje samolubosče! My dyrbiny pak dale so prózowacž bližšchemu k temu pomhacž, so by so polěpšchowało s jeho wobstejnoščemi, so by pola njeho do přědka sčło, a k temu dyrbiny wotewrjenu wutrobu a ruku sa njeho mēcž. „Sčtóz so na khudym šmili, tón poččuje temu Knjesej, tón budže jemu sašo dobrotu sapłacžicž.“ (Pschišł. 19, 17.) Na kažke waschnje pak so tuto šmilenje najlěpje potriebliwemu bližšchemu wopokasuje? S modlitwy a s džěla pschińdže khudemu wsčědny khlěb; „džělo wuryje Bože žohnowanje se semje, a modlitwa cžehnje jo s njebeš dele.“ Těho dla je prawy pucž k šmilenju nad khudymi: jich wucžicž džělacž a spěwacž.

Sbožomny je tón kraj, hdžež so to stawa; tam njebudže telko khostanjow pschecžiwow pschestupjerjam šedmeje kašnje trjeba! Sbožomny je tón dom, hdžež njesteji jenož wonkach na sčženje napišane, ale tež nutškach we wutrobje: Spěwaj a džěkaj! tam budže so škóržba na nješwěrnosče bóle a bóle wotmjelkowacž. Sbožomna je ta dušcha, hdžež město pjenježneje lubosče, kotraž cžłowjeka pschezo dale dele sawjedže, je wjele bóle Boža lubosče žiwa, kotraž cžłowšku myšl posběhuje, so šebi lubicž dawa, sčtož Bóh dobrego tež bližšchemu spožcži, a spěwacž nawuknje:

Ja spokojom šym s jenej kžicžku
 Wot cžasnoh' sboža na šwěcži,

A popščeju rad połnu šćlicźku
 Tym, kotrymž Bóh ju wudźeli.
 Bych wo wjazy šo staracź chyzł,
 Dha to, šchtož mam, bych pokašyl.

Šchetož wulki dobytk je, šchtóž bohabojasny je a došć
 ma na tym, šchtož jemu Bóh da! Hamjeń. (1 Tim. 6, 6.)

Brědowanje wo wožmej kašni.

Rycźće jedyn š druhim wěrnoscź, šudźće prawje a
 pytajće měr! Hamjeń. (Sach. 8, 16.)

W Jerusalemskim templu štejesche Šharisejski a šo taš
 modlesche: „Ša šo czi džakuju, Božo, šo nješym jako
 drusy ludžo, rubježnizy, njeprawi, mandželstwo łamarjo
 ani jako tón zlonik.“ (Luf. 18, 11.) Taš bě wón po
 šwojim mēnjenju džerzał pjatu kašnju a ščestu a šedmu,
 a runje, jako teho šo šhwalesche, pščestupi wožmu a wu-
 praji falschne šwědczenje pšhecziwo temu zlonikej, a ša-
 padže š tym do teho šameho khostanja, kaž tamny šłóštnik.
 Lubowani, někotsi šstupaja pšched šłowa pošlenich kašnjow
 š wěštej pharisejskej šechernoscźu a myšla pšchi šebi, hdyž
 pišane šteji: ty njedyrbišch mordowacź! ty njedyrbišch man-
 dželstwo łamacź! ty njedyrbišch kranycź! to tebje nje-
 nastupa. A njebychmy š tajkim šaprěczom bližšeho wob-
 škoržili, šo tajke pščestupjenja wobeńdže, naš paš šamol-
 wili, bjes tym šo dyrbi runje na wopaš bycź? Šedźbujmy
 na to, šo by naše šwědczenje wo naš a wo bližšim
 prawe bylo!

My dyrbimy druhdy šwědczenje wotpołožicź pšche-
 cziwo bližšchemu. Šdyž dyrbišch na šudnistwje něšto
 wuprajicź k wobškorženju abo k šamolwenju, dha je to

ŕwědczenje, a wone dyrbi prawe bycz. Hdyž masch poddanam abo ŕkuzobnym wopisno dacž wo pilnosći a sadžerženju, dha je to tež ŕwědczenje, a dyrbi prawe bycz. A, nětko kedžbuj ŕwěru! Hdyž wo twojim bližšim rycžišch w towarštwje druhich abo jenož psched wuschomaj jenicžkeho człowjeka, dha je to tež ŕwědczenje, a dyrbi prawe bycz.

Njesměruj ŕo pschi tym, so to jenož se ŕłowami ŕo stanje, a so tak wulka schkoda s teho njemóhła pschić. Dczitaj wo tym ras dženŕa w twojej bibliji tšeczi staw lišta ŕwj. Jakuba. Kaž czeńka wusda konja wodži, kaž małe prawidło lódž tam a ŕem wobrocžuje, kaž jenicžka schkricžka zyky lěŕ sapali, tak tež jasny człowjeka psches měru wjele samóže a dokonja, „pschetož kóžde pschirodženje tych swěrjatom, ptašow a hadow a mórškich džiwinow budže ŕkludžene a ŕkludžene je wot ludži, ale jasny žadyn człowjek ŕkludžicž njemóže, dokelž njepokojna ŕla wěž je, poľna ŕmjertneho jěda.“ (Jak. 3, 7. 8.)

Hdyž krej mordowanja k njebju woła, hdyž hrěch mandželstwołamanja ŕmjerdži psched Bohom, hdyž kranjenje je jemu žadławosć a hrosnosć, dha tola wschitko tuto czežke a žalofne hromadže ŕo njeruna temu poklecžu, kiž psches kžu na człowjestwo je pschischło, a wótsje teho dla woła woŕma kašń „ty njedyrbišch falschnje ŕwědcžicž pschecžiwu bližšchemu“.

2 Mójš. 20, 16.

„Ty njedyrbišch falschnje ŕwědcžicž pschecžiwu twojemu bližšchemu.“

Ty nětko wěsch, luby kšchescžijano, so kóžda rycž, kóžde ŕłowo s twojeho rta, wo bližšim rycžane, je ŕwědczenje, kiž ty wo bližšim wotpołoži, a kotrež je tak wažne a ma tak wjele na ŕebi, so wón jo nješudži, ale Boh. Teho dla wopomń:

Ty njedyrbisch falschnje šwědczicž pschecziwo twojemu bližšchemu.

Duž daj twojemu šwědczenju wo bližšchim šo štačž

1. we wěrnosczi;
2. w lubosczi.

„Anježe, wučž mje čžinicž po twojej woli, pschetož ty by mój Bóh, twój dobry Duch wjedž mje po prawym pucžu (Př. 143, 10). Twój dobry Duch dyrbi mój wodžer bycz, pschetož mój duch njeje dobry; a šhtož wón do mnje płodži, to nacžini jenož swadu a njeměr a džiwí woheń huěwa. Ty pač, luby, čžichi, ponižny, šmilny Jesušo, wuhasch wšchón njecžisty woheń w čžernjach pschi pucžu žiwjenja psches nadunjenje twojeho Ducha měra a luboscže.“ Hamjeń.

1.

Daj twojemu šwědczenju wo bližšchim šo štačž we wěrnosczi.

Žako njeprawy kral Ahab ščoncžnje ničžo wjazy njewjedžische, š čžimž by Nabothowu winizu na šo ščahnył, postaji dweju bjesbóžneju mužow, kiž (falschnje) šwědcžesch-taj pschecziwo Nabothej psched ludom a džeschtaj: Naboth je Boha a krala hanił (1 Kral. 21, 13). Žako mordaršy Židži ščoncžnje ničžo wjazy njewjedžichu, šhto bychu na teho njewinowateho Jesuša pschinješli, dyrbjeschtaj napo-šledk dwaj falschnaj šwědkaj pschińcz, kiž džeschtaj: wón je prajik: Ja móžu tón templ Boži rošlamacz a ša tsi dny jón šašo natwaricz (Mat. 26, 60).

To je falschne šwědczenje.

To khostanje pač, kiž njewinowaty psches to šhoni, pschińdže na hłowu teho, kiž njewěrne šłowo a šwědczenje je ryczał. „Falschny šwědk bjes šchtrafy njewostanje, a šhtož kħroble kžu rycži, njebudže čžeknycz“ (Přchišł. 19, 5).

A tuto khostanje pschiúndže druhdy na njeho hižom w tutym czařnym žiwjenju. Pschi žalostnej bolosczi a pschi wulkim hněwje, kiž tajkeho bjes winy wotbudženeho sapschimny, je šo druhdy stało, so pschecziwo temu, kiž bě tač khroble njewěrnoscž ryczał, tón njewinowaty s wyšokimi, žalostnymi słowami Boži sjawny šud a khostanje wuprošy, a je šo tač stało. Za chzu wot wjele pschikladow jenož jedyn powjedacž, kiž to wobtwjerdži. W měsčzi Stokholmje w Schwedowskej bu jedyn muž k šmjerczi sašudženy psches to, so bě jedyn jeho njepscheczeli s falschnym šwědczenjom něfajku winu na njeho pschinješł. Duž wuhlada tón wotbudženy na šudnym městnje bjes wulkej cžrjódu luda, kiž to městno wobstupowasche, tež šwojeho wobšforžerja; duž wón je šwojej prawizu na njeho pokasa a sawoła wótšje: „Falschny šwědko! falschny šwědko! ja dženš a jutšje cže wołam psched Boži šud!“ A hlaj to nastróženje a rosčacže a bojosč cžinjachu, so wón wumrje tón šamy džen do wječora.

Pschi šudniškich jednanjach šo nětko jara wjele šwědkow a šwědczenjom žada, a po nowiškich postajenjach dyrbi kóždy, prjedy hacž rycži, šo na to pschišahacž, so chze wěrnoscž wurjež wo bližšim; ach, dha šedžbuj kóždy šwěru na šwoje šłowa a na šwoje šwědomnje, so by nicžo njepraweho abo njewěrneho njewuryczał pschecziwo bližšemu, a so njedyrbjal potom tón, kiž psches to bjes winy cžerpi, na tebje wołacž: falschny šwědko! falschny šwědko! ja cže žadam psched Boži štok!

Tutón sjawny hrěch falschneho šwědczenja rosčje s potajneho hrěcha lže; my pač dyrbimy šo Boha bojecž a jeho lubowacž, so bychmy našeho bližšeho falschnje njewobłhali, njepscheradžili, šo na njeho njepschibłodželi ani jeho do haniby njenješli.

Prěni škutk, s kotrymž staj šo přenjej cžłowjekaj pschecziwo Bohu pscheschlój, je był njepoškuschnoscž; a přenje

słowo, i kotrymž staj so pscheschlój pshecziwo njemu, bē
 lža. Tak je w kóždym cžłowškim džešcžu, tež hišcže
 nětko. Prěnje hibanje pschinarodženeho hrěcha so počasuje
 w njepośluschnosći džešcža, a tak rucže hacž ryczecž móže,
 počasuje so tež pochljenje k njewěrnosći. A tuto swoje
 pschirodženje tež cžłowjek njewotpołoži, so by žyle cžinił
 po słowach pišma: „Wotkladže lžu a ryczecže wěrnosć,
 kóždy se swojim bližšim“ (Eph. 4, 25). Lže ryczecž pak
 je pschezo hanibne, tež hdyž so nještanje, so by bližšemu
 schkodžilo. Tak mjenowane „lže i nusy“, abo „lže i pschi=
 wucženja“ njemóža wobstacž ani psched Bohom, ani psched
 twojim swědomnjom; pschetož hlaj, njeschódne ženje lže
 nejšu, „schtož twojemu bližšemu njeschódži, to schódži
 twojej duschi, na tej ležo woštanje, hacž dyrbiš jo junu
 samolwicž psched Bohom.“ Wjele cžešche wschał, wě so,
 je pschestupjenje, hdyž by i tym dowěrjenje bližšeho psche=
 radžil abo hewał jemu někał schódžil. „Bóh swarnuj!“
 myšliš ty nětko pschi šebi, a so nastróžiš, jenož na to
 pomyšlicž, so móhl ty tajku wulku slósčž cžinicž. Ach,
 bjeřmy so na kědžbu, so njebuchmy so pscherucže směro=
 wali! Najprjedy dyrbimy wopomnicž, kał hlubočo duch
 njewěrnosče w naš teži, hdyž tola cžłowjekoj spytuja šamo
 wschewowědomneho Boha wobek hacž: Hdyž tak cžinja,
 jako bychu k njemu so modlili, a šu tola se swojimi
 myšlemi žyle něhdže druhdže; hdyž so pschi jeho mjenje
 pschišahaju a wjedža tola we wutrobje hinał, hacž se rtom
 rycža; hdyž spytuja wot tych darow a cžešcžow, kiž Bohu
 šlusheja, něschto wotkamacž, šebi pak połne žohnowanje
 wot njeho žadaju. Ně, ně, hdyž móhli do cžłowškeje wu=
 troby nutspohladacž, kaž tón, psched kotrehož woczomaj
 njeje ničžo potajene, dha by so nam počasalo, so so w
 nej mjeřwi se wschelałimi myšlemi a prjódkwšacžemi, so
 pak psches te wschitke dže duch njewěrnosče. Hdyž pak je
 přenje wotmyšlenje wschitkeje njewěrnosče: šebje šameho

jažo prawje dobreho přjódštajicž, dha ƚo s tym potom sjednoczi hnydom to prózowanje: bližšeho na ƚhwalbje pschifrótschicž, a s teho nastanje tamne: pschi- ƚłodženje a do haniby nješenje.

To přenje rěka: sƚe na bližšeho wudawacž taƚ, so ta helƚka ƚža potajena wostanje; to druhe rěka: sƚe na bližšeho wudawacž taƚ, so tón do njecžescže, do rosrudženja a do wschelakeje schkody pschiúdze; woboje paƚ je cžežki hrěch; a sčtóż přeni wobeúdze, wot drugeho sdałeny njeje. Wot tamnych njeƚnicžomnych cžłowjekow, ƚotrymž je pschi- ƚłodženje pschiwucžene, ƚotřiz njemóža hinaƚ, woni dyrbja wot doma do domu, wot wucha ƚ wuchej ƚo ƚunycž a wschudže ƚrjepku jěda abo sornjatko njerjada sawostajicž, hacž ƚ tamnym, ƚiž ƚžě ƚhroble rycža a ƚaž rujazy lawy woƚoło ƚhodža a prawje wjele sƚeho pschecžiwu bližšchemu na zyle njehanibite waschnje wołaju s tym wotmyšlenjom „něsčto tola wišajo wostanje!“ je mały sƚhodžecž. Lubowani, hdyž něƚotři hromadu ƚo sƚhadžuja na wopytanje a towarštwu, hdy dha je najžiwišce powjedanje? Njeje' wěrnno, tehdy ƚo rosrucžowanje ƚaž žiwa rěka psches sƚhromadženych wije, hdyž běchu do ƚwojich mutnych žołmow nēcžeje dobre mjeno pomurili? Abo lubowani, hdyž ƚo sa něƚoho pola druhich luboscžiwu derjeměnenje poƚasuje, ƚiž je po zylej wšy abo po zylej gmejnje we wutrobach sesƚhadžalo, ƚaž młóadne sƚwjelcžka w nalěcžu, cžoho dla dha je móžno, so ƚo to wschitko sa jedyn džen sƚasny, hdyž sƚe pschi- ƚłodženje na wušyw a sƚutki sƚprawneho ƚschešcžijana panje, ƚaž sƚčódnny mrós na ƚcžějaze sahonny? Teho dla, doƚelž wot pschinaro- dženja cžłowjek bližšchemu dobre njepopschewa, ale ƚebi. Taƚ dolho hacž cžłowjek njeje nowonarodženy ƚschešcžijan, je ƚaž Ismael, ƚotrehož ruƚa běšche pschecžiwu ƚóždemu, a ƚóždeho ruƚa pschecžiwu njemu.

D so by ƚóždy wostal pschi wěrnoscži; hižom teho dla, doƚelž wschitko njepschecželštwu, wscha swada, wschón

njeměr, wscha schtoda, wscho hubjenstwo, kiž psches twoje bjesbóžne fleski je nastalo, na tebi šedžo woštanje a budže w šwojim czašu „cžežšcho na tebi ležecž, hacž twój rowow wy kamjeń.“

A hdyž šnano wupucž a samolwjenje w tym pytašch, so šo hladašch tajkeho ludanja, ale tola rad lubje pošluchašch, hdyž šo na drugeho šwari, dha spomni ras na to, so je Lutheruš pišal: Šchišlodžer ma cžerta na jasnyku, a shtož rad na njeho pošlucha, tón ma jeho we wuchu, tu je mały rosdžěl!

A hdyž šnano škóncžnje mi wobtwjerdžišch: wěrnopak je było, shtož bu wo bližšchim prajene! Derje, duž praj jemu to do woczow, hdyž k temu powołanje a škladnosć masch, hdy by runje pschi tym druhdy šwarjeny byk. Na kóždy pad pak dyrbi lubosć š twojeho rta rycžecž.

2.

Daj twojemu šwědcženju wo bližšchim šo štacž w lubosći. Tym, pshecžiwotrymž je šo falschne šwědcženje pošbėhowało, woštanje wscha nadžija na Boha, a ta je tež nusna a tež k hanibje njebudže. Bóh pschinješe wěrnosć na šwětlo, a teho, kiž je ju šanicžil, do haniby, ale š tym wón naš njewotwjasa wot našeho powołanja, město njepraweho šwědcženja prawe šwědcženje wo bližšchim wotpoložicž, to rěka: jeho samolwicž, derje wot njeho rycžecž a wschitko k lěpschemu wobrocžicž.

Wěsch, kak šo to štanje?

Ty dyrbišch samolwicž. Někotry ma wonkach što woczow a domach lědy jene ša to, shtož šo pschisteji, a widži tšchěšku w bratrowym woku, ale hrjady w šwojim woku wón njepytne, a njesamolwja ničžo. Mudreho póhana š mjenom Mesopa šo něchtó woprašcha: kaha to dha, so my šferje namašacž a šudžicž wěmy brachi druhich, dyžli šame

šwoje? Tón wotmolwi w pschirunanju a džesche: Šóždy
 cžlowješ nješe měch na křibjecze, přědku ma smólki šwo-
 jeho bližšeho, a šady ma šwoje smólki, tych šo wón
 njedohlada! Chyli šo wot wboheho póhana na mudrosčzi
 pschetřechicž dacž? Lubowani, kšesčizian nješe kšizž šwo-
 jeho šbóžnika a pod nim lěpsche rošwuczenje dostawa, mje-
 nužy to rošwuczenje lubosče, a pod nim dostawa wote-
 wrjenej woczzi, najpředy šebje šameho šudžicž a potom
 bližšeho. Ty šy šnano knjes na kuble, abo wyschnosčž
 wo wšy, abo wučer w gmejnje a mašch wjele hněwanja
 psches njeduschne šadžerzenje někotřych ludži. „Ale šy dha
 tež prawje šwěru šebi přjódžeržal, kaš šrudnje je něotre
 džěcžo wotrosčž dyrbjalo, bjes štatoka, bjes maczerje, bjes
 lubosče, — a bě to potom žadyn džiw, šo ta hašosa poča
 džiwja byčž? Šy dha ras wopomniš, kaš dyrbjesche ně-
 kotřy cžlowješ cžas žiwjenja křudy byčž a pschezo š nusu
 a š khorosčžu šo bēžicž, — a bě to potom žadyn džiw,
 šo bu tajka wutroba šymna abo hórka? Šy tež wo-
 pomniš, kajki pschiklad knježa a roškasowarjo a šarschi
 druhdy dawaju; kajki pschiklad šy šnano šam šwojim
 daš, — o, je to potom taš jara špodžiwne, hdyž šawjedžene
 a škomdžene dusche šo šaběžachu?!“ D, kaš wjele š samol-
 wjenju namaka lubosčž. Luby kšesčiziano, wodaj druhim
 wjele, tebi malo, hewaš pschestupišch wošmu kašú.

Ty dyrbišch dobre rycžecž wot bližšeho! Šižom
 twoje dla! Šlaj, na šle wušmėchowarške abo hanjaze
 šłowa, kiž ty pschecžiwu twojemu bližšemu rycžišch psched
 druhimi, woni drje pošłuchaju, ale š tajkich šlych šłowow
 lóšymny wodnych džě do wutroby teho, kiž te bjesbóžne
 šłowa šlyšchi. A wón šebi praji: kajka dyrbi to duscha
 byčž! abo: šhto budže tutymaj hubomaj šwjate? Ach
 popšhejče šebi, lubowani, něšto wot teho wješela, kiž
 Mārja mějesche, jako bě nosy Šesufowej žalbowala, a žyła
 kšěža bě napelnjena wot wonjenja teje žalby (Šan. 12, 3).

„Lubi bratsija, schtož wěrne je, schtož czeŕne, schtož prawe, schtož pózcziwe, schtož lubosne, schtož khwalobne je“ (Phil. 4, 8), to dajće ŕlyšhecž s wascheho rta, a pschinješće tať na hłowu wascheho bližšeho niz hanibu, ale czešć a khwalbu, jako wopor dobroho wonjenja psched Bohom. Bližšchi to njetrjeba shonicž, ale tón knjes to ŕlyšchi, a wón tajke ŕwědcženja lubosće rad ŕlyšchi, a hdyž wón je ženje wot tebje nješlyšchi, dha ty woŕmu kašnju pschestupujesch.

Ty dyrbišch wschitko k lěpschemu wobrocžicž. Moji lubi, ŕlyšchmy ŕlědowazy pschiklad se wschědneho žiwjenja: Na jonym lubosnje rjanym dnju, hdžež wschitko w nalětnej rjanosczi ŕo kraŕnjesche, ŕo jedyn knjes wukhodžowasche a setka pschi tym jenu žonu, kiž ŕebi pokrótu khlěba pod pažu domoj nješesche. S njej ŕo tón knjes do rošryčžowanja poda a pschi tym wupraji: kať lubosnje pať je tola dženska wonkach! — „Haj, haj“, wotmolwi nješpofojna ta žónska, „to móže bycž, ale to njeje ja naŕ jeneho, našch jedyn dyrbi ŕo próžowacž wo luby wschědny khlěb!“ — A njeměnicže, lubowani, so cžlowjeť móže w tym ŕamym wokomifnjenju sa wschědnykh khlěbom khodžicž, a tola ŕobu nutskach pschi ŕebi ŕo wješelicž na Božej kraŕnosći? Ale tať cžinja ludžo s Bohom; woni to dobre, schtož wón dawa, někať tať sawjertuja, so ŕo skoro kaž njedobre nahlada. Wón dawa ŕlónčžne wjedro. „To wschať by dobre bylo, hdy by jenož skoro ŕucho njebylo!“ Wón dawa deschežik. „Tón wschať móhl ŕo hicž, hdy by jenož ŕnano pschedolho njetrať.“ A tať dale rěka. Hdyž pať ludžo s Bohom tať cžinja, dha s cžežka s bližšchim hinať sakhadžeja, ale pschezo wscho mjenje dobre wunamaťaju a sazpiwaju. S tym ŕebi a druhim žiwjenje psches měru cžežke cžinja, a s khrobłoscžu hrěšcha pschecžiwu Božemu pschikasanju, wschitko k lěpschemu wobrocžicž a niz k skemu. Tať ŕo njestaň wot naŕ! Ty dyrbišch na wschitko pohla-

dacž s wóczkom kšehsczijana, dha ƚo czi wšhitko porjeńšchi pšhes tu luboscž Jesuƚowu, kiž je w twojej wutrobje a tebi njepšhida hinašche ƚwědcženje wotpołožicž wo twojim bližšchim, hacž to, kiž ƚo stanje w Jeho luboscži. Tón Knjes paƚ pšchihotuj wasche wutrobny k tajkej Božej luboscži! Wy paƚ dajcže ƚo wot njeje wodžicž, hewaƚ wy pšhestupicže woƚmu ƚasnju. Hamjeń.

Brědowanje wo džewjatej a džekatej ƚasni.

Wšhitko, šhtož na ƚwěcže je, jako žadoscž teho cžěla a žadoscž tych woczow a hordoscž teho žiwjenja, to njeje wot Wótza, ale je wot ƚwěta. Hamjeń.
(1 Jan. 2, 16.)

S rańšeho ƚraja snajemy rjane pšchirumanje: Jedyn muž cžehnjesche pšhes pušcžinu se ƚwojim štađkom a se ƚwojim samóženjom. A wón mějesche došcž, ale wón njebě spoƚojom. Duž setka jeneho, kiž wudawasche, ƚo móže džiwne ƚuškarške wězy doƚonjecž. Tón poƚasa jemu wot njazu žalbu a prajesche: Šhtóž ƚebi s tej jene woƚo namaže, tón móže widžicž wšhitko ƚlēboro a šłoto, kiž w semi šƚhowane leži; ale hdyž ƚebi potom tež ƚwoje druge woƚo namaže, dha woƚlepi na woběmaj woczomaj. Ale tón pucžować chzynšche rad tu žalbu mēcž, a wuda ša nju ni-male wšhitko, šhtož mějesche, a da ƚebi namasacž ƚwoje jene woƚo. Duž bu na njo ƚlepy. Wón paƚ mēnjesche, ƚo to widži, šhtož ƚebi myšli, a ƚo jemu wšhitko ƚo blyškože a ƚwěcži wot demantow a šłoteho, a rucže, rucže, — ƚo by hišcže wjazy wohladaƚ, da ƚebi tu žalbu tež na druge woƚo połožicž. — Duž bě na wobej ƚlepy, a s jeho ƚubkom cžehnjesche tamny jebaƚ precž; tón šjebany paƚ wošta w pušcžinje jako wopušcženy, ƚlepy prošceť.

To njeje cžěžto prajicž, na cžož tuto pschirunanje pokazuje. Na pucž psches puscžinu cžaba a tuteje semje je kóždy cžlowjek swój džěl dostał, so móhl spofojom bycž. Ale bórny jeho setka jebaty kuswołać, tón swět, a staja jemu psched woczi zuse kubla, a wubudžuje w nim to požadanje. Dotal je jenož po połóžy sašlepeny, tak so so jemu sesda, so je swěcžate a krašne, schtož po prawym tajke njeje, ale to požadanje roscže, a wón kedžbu nima wschittkich napominanjow, ale běha sa swětnym wješelom a kublom, tak, so pschi tym tež shubi, schtož hižom jeho bě, na strowosczi a samóženju, hacž tón šlepy błasń sa tym pschińdže, so je wopuscženy, so khudy tu steji w swojej smjertnej hodžinje, a so bě to tón swět, kiž jeho najprjódzny wurubi a potom wopuscžići.

Lubowani, psches žyly swět dže džensnišchi dženi ta rycž: Hdy bych so tola tež tak derje měł, kaž tón a tamny! Hdy bych tola ja wobšedžik, schtož drubi ma! Hdy bych jenož na měsčje teho abo tamneho cžlowjeka byl! A dofelž chze cžlowjek bjes khroblych hrěchow wostacž, dha drje se skutkom njebjerje bližšeho žiwjenje, abo njewinoscž, abo kublo, abo dobre mjeno, ale se swojimi myšlemi. Ale lubowani, hdy by runje žyly swět tajkich pschikladow počny byl, dha tola njechamy sapomnicž, so njeje tutón hrěch mjeńšchi, dyžli tamny, a so jakoń Anjesowy s tej šamej mozu, s kotrejž je w pjatej a šchestej a šedmej a wošmej kasni sakasał se skutkom bracz, tak jow w džewjatej a džebatej sakasuje na so scžahnycž to, schtož bližšeho je, psches žedženje sa nim, psches požadanje.

2 Mójš. 20, 17. 18.

„Ty njedyrbisch požadacž twojeho bližšeho doma. Ty njedyrbisch požadacž twojeho bližšeho žony, jeho wotrocžka a jeho džowki, ani jeho woła, ani jeho wóšla, a nicžoh', schtož twojeho bližšeho je.“

Tutej dvě kasni bšuschtej hromadže; tež Lutheruš w šwojim wulkim katechišnje jej hromadu bjerje. Wonej hromadže š nascheje wutrobny wučžeritej pošleni kruč šamo-
prawdošče. Bóh njeje jenož šudnik našchich šutkow a šłowow, ale tež našchich myšlow. „Ty rošymišch moje myšle š daloka! Šdže ja póndu psched tvojim Duchom? A šdže dyrbjju ja čžeknyč psched tvojim woblicžom?“ (Pš. 139, 2. 7). Daježe nam š šhutnošču na to šedžbowacž, šchtož Bóh tež tudy š nami rycži a pod šwój wěčžny šud staja:

Ty njedyrbišch požadacž!

My šo prašchamy:

1. Šo šajkim pucžu požadanje dže?
2. Šak dyrbimy špytacž na nim dobyčž?

„Ach daj nam wšchitkim šhonicž, o Šesu, šak móžnje ty pomhašch wot možy hrěcha. Daj nam wšchitkim twoju móž pošnacž; wumóž naš wot hrěšchneho požadanja! Wu-šwobodž ty naš, Šnježe, dha šmy šwobodni; pomhaj nam, dha budže nam špomóžene! šo by tebi tež psches naš šhwalba pschihotowana byla š pschekrašnjenju twojeho bójškeho mjena!“ Šamjeń.

1.

Šo šajkim pucžu požadanje w čžlowjeku dže?

Ty njedyrbišch „požadacž“, to rěka: ty njedyrbišch měčž chžycž, šchtož njebudžyšch měčž šměčž, dokelž je hižom bližšcheho.

W džěčžoch šo to požadanje šapocžina; wone wu-pschěštruja šwojej ruzy ša wšchěm, šchtož šo jim lubi; to je, po šdacžu, hišchče žyle njewinowate šadžerženje, šotrež paš tola to njeprawe, šchtož w nim tež, pošasuje psches to pohóršchenje, kiž hnydom po šapowjedženju wuštupeje. A tak tež my šo njěšměmy šamych šjebacž, š tym, šo

měnimy: to tola njemóže tať wulka njeprawda bycź, hdyž ja šebi pšheju, so bych měl to abo tamne, šchtož bližšchemu šlušcha; na tym pohóršchenju pšhecziwo Božemu šakonju budže tež to pšsnate jako hrěch. Druhdy wschaf tež pšhecziwo tajkim myšlam šo šwědomnje šbudzuje, ale hdyž to wscheje wězy spi, dha tola bóršy napschecziwo ryczi Bože šłowo a šasn: Ty njedyrbišch požadacz! A nětk ma šo pokasacz, šajku pošlušchoscź cźlowjeť ja Bože šasnje ma! Wty pšchi tym šo dopominamy na tamne šnate šłowo Lutherušowe: „Temu njemóžešch šadžěwacz, so czi ptaťi wysche hłowy lětaju, ale temu móžešch wobaracz, so šebi hnešda na twojej hłowje njetwarja.“ Šubny ššhesčiziano, so czi raš rucze ta myšliczka pšhes hłowu dže: tuto wobšedženstwo mojeho bližšcheho bych ja mēcź chyzl! to pšchińdže jako špytowanje wot šleho njepšhecžela, — temu šnano wobaracz njemóžešch; — temu pať jara derje, so by nětk tuta myšliczka pšchi tebi wostała a do tebe šo šakorjenika, š tobu lehncź šchła a š tobu štanyła a cze wschudže pšchewodžika. To by cze bóršy dale dele do škaženja šawjedlo, kaž jich wjele. „Pšchetož kóždy budže špytowany, hdyž wón šam wot šwojeho lóschta budže cžehnjeny a wabjeny. Šotom, hdyž tón lóschť je podjal, porodzi hrěch, hrěch pať, hdyž je dokonjany, porodzi šmjercź“ (Šak. 1, 14. 15). Šožadanje je hrěch a porodzuje hrěch.

Špomńcže na Nhaba. Šral wot Boha bohacze požohnowany widzi winizu a požada ju. Došelž ju wobšedžeť Naboťh dacž nochze, postaji falschnych šwědkow a pšhestupi tať wošmu šasnju; a na tuto falschne šwědcženje da Naboťha bješ winy šamjenjowacz, a pšhestupi tať pjatu šasnju, a potom wobšyže tu winizu bješ prawa, a pšhestupi tať šedmu šasnju; a wschitko tuto falschne šwědcženje a morjenje a šranjenje ležesche na puczu pšhestupjenja dže wjateje šasnje, jako wón šwojemu bližšchemu ša herbštwom

abo domom stejese, so by jo sa prawe na so
 pschinjeſl. Měnicze wy, so je so tuto Ababowe wasch-
 nje w cźlowjestwu wulzy pscheměniko? Ach, na swoje
 myſle cźlowjeſ pschemało kědźbuje, a tola ſu wone po
 ſłowach jeneho předarja „žiwa krej duſche“. Kajkaž krej,
 tajke je žiwjenje: dobre abo ſkažene! Kajkež jeho myſle
 ſu, tajki je cźlowjeſ: ſly abo dobry! Nětk pak je so tež
 hrěch ſlych myſlow k wſchitkim cźlowjeſam pschecziſchcał.
 Kaž tam přeni cźlowjeſ pohlada na ſakaſany ſchtom, „so
 běſche tón ſchtom dobry k jědži, a běſche lubošny na po-
 hladanje a jedyn lóſchtny ſchtom“ (1 Mójſ. 3, 6.) tak je
 huſto bližſheho „kheža abo žona abo wotrocžk abo dźow-
 ka“ tón ſakaſany ſchtom, kiž je stejw woſtał wot para-
 diſyſkeho hacž do dženſniſkeho cžaſa, a psched nim stej
 pschezo wjele tawſyntow, kiž ſ woſtom a ſ wutrobu ſa tym
 pschimaju, a kotrymž naſch Bóh móznje pschwołuje: ty nje-
 dyrbiſch požadacž!

Najprijedy wopomni: ty njedyrbišch požadacž two-
 jeho bližſheho domu! To rěka, my so dyrbimy Boha
 bojecž a jeho lubowacž, so bychmy naſchemu bližſchemu ſ
 leſnoſcžu ſa jeho herbſtwom abo domom njestali aniž ſa
 prawo na so njepschinjeſli.

Tu je kheža, kiž so tebi runje ſpodoba; tu je
 polo abo luſka abo leſ, kiž by so nanajlěpje k twojim le-
 žomnoſcžam pschihodžil; tu je někajki kruč herbſtwa,
 pjenjeſ abo hewaſ něſchto, na cžož ty kaſaſch, — a twoje
 myſle khodža pschezo dale a bliže; maju ſwój wſchědny
 pucž bjeſ tobu a bjeſ tamnym požadany m wobſedžen-
 ſtwom; a wone ſaſtupuja do zuſeho doma a cžinja so
 tam domjaze, a pschewuwaju pschezo dlěje, a džela so
 pschezo cžežſcho wot teho, ſchtož twoje njeje, a počinaju
 so praſchecž: cžeho dla njeje to hiſchcže moje? abo ka k
 móhlo do mojeho wobſedženſtwa pschińcž? a wſchelaſe
 twoje wumyſlenja a wotmyſlenja wobdawaju to zuſe

kublo a samóženje, a dđerža jo hižom w rukomaj. Wo taj-
 kim puczu khodži požadanje. Nunje s tym šo tež Nchan pyta-
 šche samolwicz, jako bě kranyl, a džešche: ja widžich jedyn
 pěkný Babylonski mantl a dvě šče sekelow šlěbora a jedyn
 škoty spink, a teho šebi žadach a wsach jo (Sof. 7, 21).
 Tak pschiúdze cžlowjek psches šwoje požadanje k lešči, k
 jebanju, k nješwěrnosczi. To rěka požadacz, a temu na-
 pschecziwo praji Bóh: Ty nješměšch požadacz.

A druhemu tež njedyrbisich požadacz twojeho
 bližšeho žony, wotrocžka, džowki, škotu a ni-
 cžeho, šchtož jeho je. To rěka, my šo dyrbimy Boha
 bojecz a jeho lubowacz, šo bychmy našchemu bližšchemu
 jeho žonu, cželedz a škót njewupschahali, njewotpschistajeli
 abo njewotdđerželi. Tu dostawaju myšle šchtalt a wu-
 stupuja jako falschni pschecželjo a nješwěrní šušodži a
 khodža do domow a špytuja šnano tu na pschedacze je-
 neho škocžecža, kiž je wošebje dobre a wužitne, bližšeho
 wabicz s tym, šo jeho brachi wušběhuja, wschu khmanošcz
 paš přeja, hacž šo na to škóncžnje kaž dobrotu ša přjeda-
 wscheho wobšedžerja bycz šda, hdyž jo jemu wotkupja abo na
 druge pscheměnja. — Tu dostawaju myšle šchtalt a khodža
 do domow druhich a špytuja dale, dobrych cželadnikow
 bližšeho wabicz, šo bychu dotalnu šlužbu pušchčili, a
 lubja jim pschi tym wscho móžne, wošebje lěpschu mšdu,
 a wudawaju cželadnikam na jich dotalnych knježich jara
 wjele, jenož nicžo dobrego. — Tu dostawaju myšle šchtalt
 a khodža do druhich domow, jako cžerczi lešni, njepóz-
 cziwi, bjesbóžni a špytuja mandželskeju roškoricz abo
 wot pucža šwěrnoscze wotwjescz.

O tajke Absalomške a Whitophelške a Potipharške
 wězy šo drje najprjódzy w myšlach wobeúđuja, ale hdyž
 žane šylne šłowo jim do pucža njestupi, dha cžahnu bóršy
 škutki ša šobu. A tuto krute šłowo je tón knješ prajil,
 a wone rěka: ty nješměšch požadacz!

A praježe, ƚu dha tajke sƚe, poklecza hódne požadanja w myšlach Bohu Knjesej mjenje wobidne, hacž sƚe skutki? Swět to mēni a rjeknje: myšle ƚu ƚwobodne! my paƚ pschistajamy; haj, — ale na pucžu do hele!

2.

Raƚ dyrbimy spytacž, na naschich požadanjach dobycž?

Džewjata a džěbata ƚasú pokasujetej nam wutrobu cžlowjeka napelnjenu s njepšchestawazym požadanjom, ale bjes tajkeho ƚubła, kiž cžlowjeka spokoji.

Najprjódzy dyrbi ƚo něsčto stacž pschecžiwotemu, so njebychu myšle taƚ njewobmjesowane ƚwoje sa-pschimnjene sƚe požadanje hajiƚe. Raž Lutheruš piša: „Šdyž do tebjě sƚe myšle sapanu, ej, dha daj jim sašo wupanycž; sčtóz to njecžini, sa teho njeje žana rada!“ Nraš ƚutheruš je pschi tym žyle teho pschěšwědcženja, so ƚo myšle cžlowjekowe psches modlitwu na lěpschi pucž pschinjesč dawaju, dokelž modlaza wutroba stajnje wobkedžbowanje bližscheho sazpiwa, a ƚo taƚ sƚerje sawiše a hrosneho běhanja sa dobytƚom hlada.

Alle my dyrbimy tež psches modlerške sƚutki pschewinycž wschitko sƚe požadanje w naš, a dyrbimy w nastupanju doma a ƚubła bližscheho jemu pomozni a ƚlužomni bycž, so by to ƚame sƚhowaƚ; a dyrbimy w nastupanju žony a cželedže bližscheho jich napominacž: so bychu wostali a ƚwěru cžinili, sčtož cžinicz maju.

Tym, kiž Boži sakoń cžesczachu, bě to stajnje wažne a ƚhutne powołanje.

Taƚ prózowasche ƚo Šiob, so by ƚwojim džěcžom jich dom a ƚubło sđeržaƚ psches ƚwoje modlenje a woprowanje (Šiob. 1, 5). Taƚ póšła ƚwj. Pawoƚ ƚlužom-

nika Dnesima (kotryž bě k njemu czeŋnyl, dofelž kšheŋczi-
jenjo wschitko ŋchlofinŋtvo ŋa njeprawe mējachu), tola
k ŋwojemu knjeŋej wróczo. (Philem. 11.) Tola paŋ ŋ
jara naležnej dobropróŋtvo ŋa njeho. Tak ŋo Jan,
tón kšhečzenik, njebojeŋche napominacž: wono njeje prawje,
ŋo ŋwojeho bratra mandželŋtu maŋch (Mat. 14, 4).

Ach haj, to je plódné džělanje na duŋchach, kotrež
chze na měŋto požadanja njeŋebicžnu luboŋcž ŋtajičž, — a
to je prawe prózowanje, ŋakoŋ Boži dopjelnicž, kotrež chze
tutej najcžežŋŋchej wschitkich kaŋnjow džeržecž.

Tuta pŋchikaŋŋ Knjeŋowa paŋ je tak cžežžy dopjelnicž,
dofelž ŋwjecženje wutrobny tež w myŋŋlach ŋebi
žada, „a wschaŋ tola je myŋŋl cžloŋŋŋeje wutrobny ŋla wot
mlodoŋcže“, (1 Móŋŋ. 8, 21.) a Bóh nočze widžicž, ŋchtož
pŋched woczomaj je, ale wutrobu. (Pŋchir. 1 Sam. 16, 7.)
D, duž kędžbujmy na to: niž jenož, ŋo by měŋto ŋleho
požadanja luboŋcžiwe ŋmyŋŋenje pŋchecžiwo bližŋchemu ŋo
do naŋŋeje wutrobny nutŋnamkaŋo, ale tež, ŋo bychmy jej
měŋto falŋchnych, jebatnych, podarmo požadanych kubŋow
prawe, wěcžne kubŋo ŋkicžili a pokaŋali. A ŋchto to je?

Swět njemóže cže wopŋchijecž,

Haj hdy by tawŋynt ŋwětow bylo!

Wŋcho dyrbi ŋo cži poŋorjecž,

Hdy by ŋo pŋchecžiwicž tež chžyŋo!

Ty wupŋchěŋtrjeŋch ŋo daloŋo,

Šŋy wyŋŋe hwěŋdow poŋběhnyeny,

Tež po wschěm ŋwěcže ŋchěroŋo

Ty wschudžom budžeŋch pŋchekraŋnyeny. —

Knježe, hdyž jeno tebye mam, dha ja ničzo
njerodžu wo njebyeŋa a wo ŋemju. (Pŋ. 73, 25.)
Šchto chzeŋch hiŋŋcže požadacž, hdyž Boha maŋch? Bóh
paŋ chze jako najwjetŋŋe kubŋo požadany a doŋtaty bycž
wot wschitkich.

Wón, a jenož wón ma šwjate prawo na twoju wutrobu. To wón šam wupraji pschi spocžatku šwojich šwjatych kasnjow a k wobšanknjenju; w přenjej kasni mjenujzy wón praji: Twoju wutrobu chzu mjeć! a w džešatej wón praji: Šwět pak je šwojim šlym požadanjom nješmě twoju wutrobu mjeć! Lubowani, hladaježe na to, so by we waschim žiwjenju po Božich kasnjach tež šapocžatk a kónz tak rjenje psches jene pschischol. A to šo stanje, je-li so ty se šwjateho towarštwja s Bohom ženje njewustupisch.

Hlajče, hdyž Israel wotpocžowasche na šwojim pucžu do Šanaana, běšche mróčel Knjesowa wodnjo na hěče šhromadžnja, a wschitkón lud to wohlada, kak šo wona k njebjšam pošbšhowasche jako pošasarka ša kóždeho, hdyže ma šwoje myšle a proštwy pošlacž. Tak, lubowani, dyrbi wschudže se šrijedšiny Božeho luda w puščinje semje, jako mróčel šwědcžnja, k temu Knjesej šo pošbšhowacž šwjecžene žadanje po Bosy w proštwje a modlitwje, so by kóždy šchescžijan w žiwjenju jenož ša nim hladał, a we wumrjecžu, kaž něhdy Melanchthon na šmjertnym ložu na to prašenje: masch hiščeže jene žadanje? wotmolwicž móhl: jenož jene! njebjša! Šamjeń.

***) Předowanje wo wobšanknjenju Božich kasnjow.**

Šmjercž je hrěchow mšda; ale dar Boži je to wěčne žiwjenje w Šhrystušu Jesušu, našchim Knjesu. Šamjeń. (Rom. 6, 23.)

W žohnowanym kraju ležesche krašne měšto. Wone bě tak wulke, so běchu tši hodžiny trjeba, jo wobeńcž, a wone

*) Tuto předowanje bu džeržane X. njedžesu po šwjatej Trojizy, na dnju wutupjenja Šerufalema.

bě s jara bylnymi, 25 kóhczow wyšokimi murjemi wobdate; a kóždy bě teho mēnjenja, so tuto město žadyn njepšhecžel dobyč njemóže. Ssrjedž města stejese templ, s běleho marmora natwarjeny, a tež wonkach s džela poskocženy; s dala bě jeho napohlad jako šněh; hdyž pak Bože šlónčžo sšhadžese, dha s jašnymi pruhami šo blystotase, so jeho jašnosč woczy šlepjesche. A wulka byla ludži bydlesche w tym měsče; hdyž běchu rócžne čašy, dha bě tam žyly lud, na dwaj milionaj čłowjekow! Tajke ležese tam to město pod Bethlehemiskej hwěsdu a pod jutrownym šlónžom; tajke wone wošta potom hiščeže psches čaš pokuty, sčtyrzyći lět. Sčto móžese na nim dobyč? Sčto šmédžese šo jeho dótknyč, teho móžneho, hordeho, wyšoko natwarjeneho Jerusalema?

A tola je pschišchol tón čaš, so jo njepšhecželjo koło wočo woblehnychu a jo tyschachu s nadběhowanjom a s hlodom, tak so starschi šamym šwojim džěčom pošleni dórtk šhlěba wot huby wutoržechu, tak so ludžo špóžerachu, sčtož šfót njerodži, a tola hloda wumrjecž dyrbjachu po tawšyntach a jašo tawšyntach! A tola je pschišchol tón čaš, so buch u tute wyšoke murje powalene a tutón krašny templ spaleny a tutón wulki lud šbity psches mjecž, abo wotwjedženy do jastwa psches njepšhecžela, tak so dyrbjese Jeremiašowa škóržba wozucžicž: „Kak je to město puste, kiž bě polne luda.“ (Grudn. šhěrl. Jer. 1, 1.)

Lubowani! A nad tutym wutupjenym Jerusalemom stej šlowo šnjesowe: ja tón šnjes, twój Bóh, šym jedyn wulki, šurowy Bóh, kiž nad tymi, kotřiž mje hidža, hrěchi starschich domach pytam nad džěčimi hacž do šsecžeho a ščtwórteho štawa!

Jako woni ščerpliwošč a lubošč Božu s nohomaj teptachu a teho šmilneho šbóžnika, kiž bě s džiwami šwojeho derjecžinjenja a šwojeho šlowa jich pytał, šchižowachu, běchu hiščeže s hanjenjom wołali: „Šeho krej pschišdž na

naš a na naše džeczi!“ Nětko to ſo ſta: „Njemolcže ſo, Bóh ſo njeda ſa ſměch mēcž!“ (Gal. 6, 7.) A „trašchna wěz je ſapanycž do teju rukow teho žiweho Boha.“ (Hebr. 10, 31.)

Jedyn trošchny napohlad pač je pšchi tym k nje-
wurjeknjenju wulkim hubjenstwje wutupjenja Jerusalema. Lubowani, ſtało ſo je, ſo wulke twarjenje ſo do hromady ſypny a wšhitko, ſchtož žiwe w nim běšche, ſarasy, — ale hlaj, hołb, kiž mēješche pod tšechu ſwoje hněšdo, jako cžujješche, ſo murje khablachu, wupšchěstrě ſwojej kšhidle a wulecži ſbožomnje.

Ťač bydlesche w Jerusalemi mała kšchescžijanſka wo-
ſadka, kotraž ſo cžiſta wobkhowa pšched cžěžkimi hrěchami w bělej ſukni prawdoſcže Khrystuſoweje. A jako te ſna-
mjenja pšchiúdzechu, ſo Bóh ſwojemu ſudej da ſo ſa-
pocžecž, jako njepšchecželjo ſo pšchibližachu a wyſoki Zion pocžinaſche ſo khablacž: duž tón Knjes ſwojemu hołbjei da ſkału namaſacž, hdžez bjes ſtracha bydlicž móžeſche: duž kšhowa wón ſwoju woſadku pšched njepšchecželemi. Ťa mała kšchescžijanſka woſada je prjedy, hacž bu Jeru-
ſalem woblehnyeny, wucžahnyła do horow; tam woſta kšhowana a je ſo roſroſtka a ſo hiſcže dženzſa namaſa na ſemi: to droholube kšchescžijanſtwo. A wyſche teho ſameho ſteji, kaž ſ jaſnymi piſmiki: tym pač, kotſiž mje lubuja a moje kaſnje džerža, cžinju dobrotu hacž do tawſynt ſtawow.

O hlajcže, lubowani, požohnowanje a poklecže! wo-
bej wotwiſujetej wot dopjelnjenja abo pšchestupjenja ſa-
ſonja, kaž tež piſane ſteji:

2 Mójſ. 20, 5. 6.

„Ťa, tón Knjes, twój Bóh, ſym jedyn ſurowy Bóh, kiž domach pytam tych wótzow hrěchi na tych džecžoch hacž do tšecžeho a ſchtwórteho ſtawa, kiž mje hidža.

A činjtu dobrotu na wjele tawšyntach, kotšiz mje lubuja a moje kašnje džerža.“

Tole słowo wobšanknjenja Božich džeřacž kašnjow w bibliji hnydom po přenjej kašni steji, dokelž ta hižom wschitke druhe w šebi wobšankuje, a — kaž Lutheruš praji, — „to žórło je, i kotrehož wschě druhe wukhadžeja.“ Lubowani, njech pač hlóš Boži, jako hlóš šwěrneho Israelskeho wajchtarja, psches tute słowa naš wobudži, so bychmy prawje šwěru pošluchali; abo njech nam jako hlóš hrimanja wot Sinai to hižom šlyschane słowo hlubje do šwědomnja nuts donješe, to reka: njech tute wobšanknjenje po přenjej abo po pošlenjej kašni steji, my mamy jow kaž tam, i ponižnej myšlu šo prashecž:

Šhto pač praji Bóh wot wschitkich tych kašnjow?
a mamy pschi tym kedžbowacž

- 1) na słowo šlubjenja;
- 2) na słowo hroženja.

„Luby Knježe a Božo, ty běšche psched nami wotewriš twoju šwjatu wolu a pschikaš; čoho dla njemóžesche našcha wutroba šo wješelicž, jako twoje kašnje šlyschachmy? Dokelž šo jatych čzujachmy w šakonju hrěcha! Knježe, šmil šo nad nami, a pomhaj nam k wobroczenju našcheho žiwjenja, hacž kšwalimy: „„Knježe, mi šo špodobaju twoje prawišny, ja nješapomnju twoje rycže.““ Šamjeń.“ (Pš. 119, 16.)

1.

Šhtož Bóh wot wschitkich tych kašnjow praji, to je najprjedy słowo šlubjenja.

Šdyž čłowjekow žiwjenje wobhladamy, dha bóršy pytnjemy, so někotši „wušywaju, ale nježnjeja, džělaju a tola khlěba nimaju, dobywaju ale njewobkhowaju, džěczi

kublaju, ale su w starobje tola wopušczeni“, a hdžež
 to widžimy, dha rjeknjemy: tu njeje žane žohnowanje!
 Bože lube žohnowanje je něšto spodžiwne, ty jo nje-
 móžešch po lóhcjach wuměricž ani po kórzach, ty jo tež
 njemóžešch na pjenježk wulicžicž; wone pschihadža po-
 tajnje, kaž wolij w farancžku wudowy a wudžeržuje, kaž
 w tych pokrotach, kiž našch sbóžnik bjes tamnych 5000 ros-
 dželi; ty njemóžešch kóždy krócž prajicž: nětk pschińdže
 to žohnowanje! nětk tu je! — tam pak, hdžež njeje, nje-
 móže dom wobštacž, a sbožo a mēr njemóžetaj w nim
 woštacž, pschetož najlěpsche pobrachuje. „Žohnowa-
 nje“, praji Valeriuš Herbergač, „je najrjeńšche słowo
 w starym sakonju“, a my pschistajamy: Tak je tež „žoh-
 nowanje“ najrjeńšche słubjenje, kiž móžesche Bóh swo-
 jemu ludej dacž, hdnyž budža jeho kasnje džeržecž.
 Niz, jako dyrbjeli my s žyła něšto słubjene dostacž
 sa to, so šebi k lěpschemu po Božej woli čžinimy!
 Kotry nan šwoje džecžo kóždy krócž sa to wošebje wob-
 dari, hdnyž pošlucha? Ale, kaž luboščiwny nan šwo-
 jemu džěsežu jeho pošluschnosčž druhdy psches někajke šlu-
 bjenje šlódku čžini, tak Bóh wěčny njeje sazpič, šo
 we wótzowškej luboščži k šwojim čžłowškim džecžom dele
 pušcžicž a jim prajicž: tym, kotsiž mje lubuja,
 čžinju ja dobrotu.

Nášch tekšt nam pokasuje, so tuto słowo najprjódny
 sežěhuje na wulku licžbu tych, kotrychž Bóh žohnuje; ja
 čžinju dobrotu na wjele tawšyntach, kotsiž mje lubuja
 a moje kasnje džerža. Wón je to na Israelu wopokasač,
 so jeho prawdosčž žyly lud powyščuje; a pobóžny šchwe-
 dowški lud w čžaspu tsizycžilětneje wójny, a němški
 lud tehdy, jako psched šydomdžěšacž lětami postaže psche-
 čžiwu dolhemu podtlócženju, wonaj staj šhonikóž, so pra-
 wiza jeho žohnowanja njeje pschikrótschena k sbožu wschit-
 fisch krajow a ludow.

Njedyrbjala wona tež dořahacž hacž k kóždemu wo-
 řebje? Tuto žohnowanje, kiž řo hižom jow na semi wo-
 džěluje, twjerdže s tym hromadže řwiřuje, řchtož pořkluřchnořč
 a řkluřba Boža řama na řebi pořkicžujetej. Wopomńmy
 řebi to pola přěnich řařnjow! Tón, kiž žanych přhibohow
 nima pódla Boha, njech řěřaju řwět abo řkoto, abo cžlo-
 wjeř abo cžěřč, tón řo přčezo bóle wuřběhuje s niřkeho
 řemřkeho řmyřlenja k njebjeřkemu řpořojenju, tař řo prajimy
 wo tajřkich řčheřčžijanach: Rař jbožomni řu! řař bohacži!
 hacž runje řu řnano najřhudřchi wotrocžy, najniřřchi
 řkluřobniřy. — Tón, kiž řwojeje hubje ženje njewonjecžěřč
 s njewužitnym wužiwanjom Božeho mjena, řwjecži jej řa
 řrařnej řudobi droheho balsama. Ach, řař wofčewjaze
 je, woprawdže pobožneho řčheřčžijana powjedacž řklyřčecž,
 hdyž tař cžichi a tola dobywarřki, tař poniřny a tola
 wřcheje njebjeřkeje nadžije pořny s tobu rycži: dha cži je,
 řaž by w přčitwarřach teho řnjeřa byl, a řy tola jenož
 w niřkej jřtwicžy řhudeho řčheřčžijana! — Tón, kiž Boži
 džěń řtajnje řwjecži, tež tehdy, hdyž jemu to cžěžko pada,
 a hdyž řebi to wopory žada; tón, kiž žyle porjadnje w
 Božim domje a w řwojim domje w řakramentomaj a
 řklowje řwojemu Jeřuřej řkluři a řo njeprašča: řař
 cžinja druřy? ale: řchto mam ja cžinicž, řo bych řbóžny
 byl, tón wobtwjerdžuje přčes tu hnadu, kiž je jemu přči
 tym data, hiřčče džěńřa wěrnoreč tamneho řklowa: „Řa
 řym mlody byl a řym řo řestariř, a nejřym hiřčče
 nihdy widžil, řo by prawy byl wopuřččeny abo jeho
 řymjo řhlěba pytało.“ (Př. 37, 25.)

A tař řteji tež s dopjelnjenjom wřchěch druřich řařnjow.

Wot tamneho řwjateho řklowa: „cžěřč řwojeho nana
 a řwoju macěř, řo řo cži derje pónđže a ty dořho žiwy
 budžěřč na semi, hacž k tamnemu pořlenjemu: „Bóh lubi
 hnadu a wřcho dobre wřchěm, kiž tajke řařnje
 džěřža“, njenamaka řo žana řařnja, řotraž by přči

dopjelnjenju, haj, hižom pschi prózowanju, ju dopjelnicž, žohnowanje sa tuto žiwjenje njepschinješla, a kotraž by k temu hišćeže potajnu hnadu dobrego šwědomnja nje-
dawała.

A lubowani, to njeje wschitko, to wschať njeje wjazy hacž šnadny džěl tamneho najwyschšeho, šhtož Bóh lubi, hdyž rjeknje: Sa chzu dobrotu činicz hacž do tawšynt stawow, to rěka: wot naroda k narodej, wot čaša do wěčnosće. „Sa šama Boža hnada hacž do wěčnosće wostanje pschi tym, kiž šebi žada, šhtož Bóh w kasnjach pschifaže!“

O ty šbóžne šlubjenje š hory Sinai, nješy ty teho hódne, šo Boži šakoń nam pschezo psched woczomaj a we wutrobje wostanje?! Abo rjekńmy radšcho: To je mi pschewyšofe a pschedžiwne, ja njemóžu šapschijecž, šhto wschitko Bóh tym lubi, kiž po jeho kasnjach činja; dofelž pať je wón to ryczał, a dofelž jeho šłowo wěčnje twjer-
dže šteji, „dyrbi našch dom a našcha wutroba a našche žyle žiwjenje jemu šwjecžene a jeho čješče pošne byč“, šo bychmy tuteho žohnowanja džělomni byli, a šo bychmy wušchli Šnjewemu hroženju.

2.

Šhtož Bóh wot wschitkich tych kasnjow praji, to je tež šłowo hroženja.

Hdyž Bóh dobrym mšdu dawa, dha tež šlych kšofa, tať šebi žada jeho prawdosč, ale tajka je tež jeho šwjata wola, a jeho šhutne šłowo pschpowjeda: Sa tón Šnješ, twój Bóh, šym jedyn šurowy Bóh, kiž domach pytam tych wótzow hrěchi na jich džěčoch hacž do třecžeho a šchtwórteho štawa, kiž mje hidža. Bóh kšofa tych, kiž jeho hidža. Šhto pať čzi šu? „To je lubosč k Bohu, šo my jeho kasnje džeržimy“ (1 Jan. 5, 3), tať je to pať Boha hidženje, hdyž jeho kasnje njedžeržimy.

A woprawdže, tuto słowo njeje pscheřurowe, hdnyž so nam tež mało lubi!

Spomńće jenož na Boha! Na teho huadneho, šmilneho, sežerpliweho Boha, na jeho žohnowanje, na jeho dolhocžakanje, — a kaš so jemu ja wschitko to džakuja! „Spomńće na jeho šwjatošć, w kotrejež šwětłosczi ani prósch njeczištych słowow abo myšlow tracž njemóže“, — a kaš tu šanicžuja! A šfóncžnje myšlcže na to, so tola tón, kiž so prózuje Bože kašnje džeržecž, šebi šamemu najwjetschu dobrotu wopokašuje, a šwoju wutrobu měrnju, a šwoje žiwjenje wješeke čžini, — rjekńće: Njeje dha to šašlepjenje šlepeho hidženja, kiž pshecžiwjo čžělu a krwi wojuje, a pshecžiwjo šamemu šwojemu šbožu a šbóžnosćzi wustupuje, kotrež Bože kašnje šašo a šašo pscestupuje? Tajke šadžerženje ma šwoje khostanje hižom pschi šebi, ale Bóh jo tež njemóže nješchtrašowane wostajicž. Wón chže domachpytacž hacž do třecžeho a šchtwórtého štawa hrěchi šarschich na džěcžoch. Niz teho dla, dokelž te tež hrěschnizy šu, ale teho dla, dokelž hrěch pschezo hubjenstwo ša šobu čžehnje. Tón nan, kiž je kranyl abo hewaš nješwěrnny byl, nješe na šwoje džěczi hubjene mjeno; nješpózcžiwaj šarschej, kiž běšchtaj w čžělnych hrěchach žiwaj, kladžetaj na šwoje džěczi špschah hubjeneho čžěla abo do jich dušchow njeczište lóšchtu. Někotry wošebity hrěch so šaherbuje a šo čžězzy pschewinja; a druhdy namašamny psches žyke šchlachty jene a to šame wošebite hrošne pscestupjenje, a hodži so hišcže dopokašacž, so je wot dawno šemrjetnych šarschich wukhadžalo. A hdžež je hrěch tak š druhim šo pshecžišcžak, tam tež šmjercž š hrěchom wot špocžatka. Ach haj, Bože khostanje nad hrěschnikami šo hižom tudy namaša, a to móhlo nam woczi wotewricž ša to, šchto na pscestupjerjom we wěcžnosćzi čžaka! —

A lubowani, šchtó bjes nami je šwobodny wot pscestupjenja Božich kašnjow? Luby kšhesćžijano!

luba křesćijanka! njeleža na twojim swědomnju žane
 byly macěrne, žane škórbny nanowe? Ssy sebi wěsty,
 so njejsy žiwjenje bližšeho pschikrótschil, tež niz psches
 šle ranjaze słowa, abo by šnano psches tórne žiwjenje,
 wošebje w mlódschich létach mordač twojeje strowoscze a
 twojeho czěla byl? Ssy ty tak czisty a bjes winy, so
 kóžde twojich słowow móžesche šo słyschecz dacž psched
 Bohom, so kóždy twojich skutkow šmédžesche wohladany
 bycz tež wot człowskich woczow, kaž tola wohladany bu
 wot wschewowědomneho Boha? Ssy ty twoje czělo
 křichowal se wschitkimi lóschdami a žadosczemi? Njeje w
 twojej ruzy nicžo wot njepraweho kubla? Ssy šwěrnoscž
 wobkhowal; wěrnoscž ryczał; šo nješmilneho šudženja,
 njepraweho požadanja hladał, a to štajnje a wschudžom??

Redžbuj na to, šchtož twoje šwědomnje wotmolwi.
 Šchtož pak by psches tajki hrěch a pschestupjenje sebi ša-
 memu pschihotowal, to by runje přjedy słyschal.

A dale chzemy sebi tež hiščeže jónkrócž přjódčđer-
 zecz nasche pschisłuschnoscze pscheczimo naschemu Bohu, a
 chzemy šo praschecz: Šak šmy te dopjelnili? Šak šmy
 Boha czesćili? Šak jeho mjeno a jeho džeń? Šak šmy
 šo modlili a špowjedowali, Šak šmy jemu škuzili a wo-
 prowali, niz jako czi, kiž něšchto šamóža, ale jako wotrocžy,
 kiž dyrbjaja š najmješšcha šwěrnici bycz? Tu šteja psched
 naschimaj woczomaj nascha lěnjoscž a šamoprawdosczž;
 luboscž šwěta a bojosczž šwěta; zyke brěmjo njewužitnych
 słowow; wschitke šhubjene léta; — a wschitko naš wob-
 škórbuje. Šak je naš czasž nimo šchol w šechernosczi,
 dele do škaženja! Šak šbožomna bě nascha mlodosczž, Šak
 rjana nascha móž! Nasche žiwjenje budžišche dyrbjalo
 něšchto ša Bože kralestwo wužitne bycz; my budžichmy
 dyrbjeli šami něšchto bycz, šnjeshowi škuzomnizy, se šbóž-
 nym měrom we wutrobje, pschezo hotowi k šbóžnemu wu-
 mrjecžu, ale wschitko je njecziste wostało hrěcha dla!

Tak steja Bože lube kašnje jašo psched nami w jašnym šwětłe, ale płomjo hněwa Božeho je, kiž s nich šapa, a my cžujemy, so šobu pod hněwom stejimy. Luba wošada, ja dyrbjach cže dowjesč psched tutón šudny stol Boži. To spowjedne wušnacže: „ja kħudy, hubjeny, hrěšny cžlowjek“ dyrbi pola kóždeho wot naš pschiuč s hłubiny rosbiteje wutroby. My šmy nětk hromadže te lube Bože džešacž kašnje šebi wopomnili, jenu po drugej, a pschi kóždej dyrbjachmy šo wušnacž: hlaj, tu je tež moja wina! ja šamoprawdošcž žane měštno šbytkne njewošta. A nětko šmy hiščeže jónkrócž wschitko hromadu wsali a jo wobšankli do teho wušnacža: Ach, s tajkim žiwjenjom šy ty šaplacžil twojemu šwěrnemu Bohu wschitku jeho dobrotu! A nětko pošnawamy, so dyrbi wón naš kħoštacž a naš tež wěcžnje šastorežicž wot šwojeho woblicža.

Ja prošchu Boha, so bjes wami žadyn njeby byl, kotrehož dušcha šo njeby štróžila. Warnowani seže nětko wschitzy. Cžlowške šłowo to wschať nješamóže, ale kħutnošcž Božeho šłowa a Božeho šuda šama šo tež do šanknjenyh wutrobow. D šo by ty wopomnil w tym šwojim cžašu, šhto šo k twojemu měrej hodži! A šhto to je?

Dyrbimy woštacž jenož w pošnacžu šwojeje winy a pschi wěštošcži, so šmy wěcžnje šhubjeni?

A tebi šo wołam s hłubiny,
 Sslyšch, Šnježe, proštwu moju!
 Njech wucho na hłóš kėdžbuje,
 A špožcž mi hnadu twoju!
 Chzeš-li ty twój hněw napinacž
 A wschitke hrěchi rachnowacž,
 Šhto budže, Šnježe, wobštacž?

Esmy wjele hrěchow cžinili,
 Wšak Bóh ma wjazy hnady,
 Wón pomha móznje we srudźbi,
 Hdyž njewěšch žanej' rady.
 Wón šam tón dobry pastyr je,
 Kiž Israela wumóz chze
 Se wschitkich jeho hrěchow.

Tu je tón, kiž wam pomhacž móže: **Jesůs Chrystus!**
 Wón je tón šakón dopjelnič, tola leži ta šchtrafa na nim,
 so bychmy my měr měli. A njemu dyrbišch chwatacž,
 dokelž hrěcha hubjenstwo a poklecze na šebi cžujesch; k
 njemu, kiž pschischol je tež tebje wot teho wumóz je šwo-
 jej šwjatej, drohej krowju; **wěr do teho Anješa Jesom**
Chrysta, dha budžesch ty a twój dom šbóžny.
Šam je ň:

W o b ſ a h.

	Strona
Wſchedſkowo	3
Bože džeſacz kaſnje	4
Prědowanje wo prěnjeje kaſni	8
Prědowanje wo druheje kaſni	17
Prědowanje wo tſeczeje kaſni	24
Prědowanje wo ſchtwóртеje kaſni	34
Prědowanje wo pjateje kaſni	44
Prědowanje wo ſcheſteje kaſni	52
Prědowanje wo ſedmeje kaſni	60
Prědowanje wo woſmeje kaſni	68
Prědowanje wo dzewjateje a džeſateje kaſni	77
Prědowanje wo wobſanknjenju Božich kaſnjow	85

